index al altor cărţi de desene de diferite feluri din R Galleria Diverse desene intitulate Muzeul în n din , în foi Uzinele bisericilor și ale altor fabrici ale elevilor din Ammannato, în nr din , în de cărți Planuri diferite de clădiri și orașul ideal Ammannati cu alte desene, in quarto din de cărți Oraș ideal de Bartolommeo Ammannati, copiat de Giovan Battista Nelli în alte desene, în sfert de , în frunze Arhitectură pentru San Lorenzo, în sfert de frunze șaizeci și două, desenat de Giovan Battista Nellie Lucrări de desene din diverse antichităţi în n din , în frunze Desene de vederi antice in quarto de , pe frunze O carte alungită de desene formată din de pagini, dar cele ale nr , , , , , , , suna gol O carte de desene, în special de ochelari, compusă din de pagini quarto, dar paginile , , și sunt goale O carte de desene similare, formată din de pagini quarto Și de la pagina la pagina inclusiv, sunt goale A doua parte a indexului începe cu acest număr Volum mare de desene pentru deschis intitulat Dante istoriato de Federigo Zuccheri Desene Volum de diverse desene intitulat Ditrattimenti pictori Desene Trei volume mari de modele diferite Primul volum Al doilea volum Al treilea volum Volum mijlociu din diverse desene Volumul doi minori de modele diferite, adică Primul volum, Volumul al doilea, de volume de modele diferite, adică Primul volum, Volumul , Șase volume de modele diferite, adică Primul volum, Al doilea volum, Al treilea volum, Volumul al patrulea, Volumul cinci, Al șaselea volum, Două volume uriașe, adică Primul volum, Al doilea volum, Tom mare cu diferite modele, Tome mari de diferite modele trei, adică Primul volum, Al doilea volum, Al treilea volum, Trei volume mici de modele diferite, de ex Primul volum, Volumul al doilea, Al treilea volum, o sută de gânduri diferite de Antonio Domenico Gabbiani, Caricaturi ale aceluiași, Volumul diferitelor desene, Studiu de desene de Cecco Bravo, Broșura quarto cu desene de Pollaiolo, Volumele două în studii de folio ale Şcoala Bologneză, şi Volumul diverselor desene, Desene cu diferite rochii, Cărți cu diferite stiluri de rochii de Cristofano Roncagli din Pomarance, Volumele două în foaie de figuri pentru Mascarada Zeilor Colecția tuturor figuri ale artiștilor care vând sau lucrează în Bologna, care provine de la Annibale Caracci, Desene din antichitatea romană sculptate de Giovanni Antonio Dosio, Volum de desene de arhitectură, până la Șase volume de desene arhitecturale diferite, adică două de uși și ferestre, biserici, palate etc Al Cavalierului Giorgio Vasari, nepotul pictorului; una dintre plantele care pot apărea într-un oraș; Două studii de perspectivă (din nou de Vasari însuși); și unul dintre modele incrustate până la volume opt lucruri arhitecturale copleșitoare de tot felul , , Trei volume de desene din R Galleria folosite pentru atingerea stiloului , Volumele două de desene ale fundalurilor coridoarelor Galerii Regale , Încă două volume de desene similare Tomi sunteți zei desene din toate ramurile Muzeului Florentin , Două volume de Portrete ale pictorilor au servit pentru t Xi al Muzeului Florentin Volum in quarto cu Portrete de pictori Volumul XIII din diferite desene care au venit la aprilie la R Galleria din Bibliotecă Magliabechiana, ca in filza XVi, si sunt foarte mediocri Le-am descris separat Volumul unu din desene ale diverșilor artiști ai Gabinetto della R Galleria Altele asemănătoare jurămintelor basoreliefurilor, lămpilor cu ulei etc , al Cabinetului respectiv Volumul unu al desenelor de bronzuri antice ale lui R Gabinetto cel"

Educaţie Din SURSA MEMO Revista online bianuala FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi comitet științific Paola Barocchi, Francesco Caglioti, Flavio Fergonzi, Donata Levi, Nicoletta Maraschio, Carmelo Occhipinti Îngrijire științifică Flavio Fergonzi și Alessandro Del Puppo Grija editorială Claudio Brunetti, Elena Miraglio, Martina Nastasi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența iSSN - index F Fergonzi, A Del Puppo, Editorial p R Del Grande, Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva a Fotograf de artă milanez, - p G Casini, pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrom la Roma în jurul anului p G Rubino, Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în p E Francesconi, Tano Festa și Michelangelo: un episod de noroc expoziție la Roma în anii p F Belloni, Aterizări și vederi Dragostea mea la Montepulciano în p Q Viva, De Chirico in ciuda lui Episoade critice de noroc de atunci Șaizeci și opt de postmoderni p Flavio Fergonzi, Alessandro Del Puppo Studii ale Memofonte Editorial În studiile despre arta italiană care în jurul geamandurii anului asistăm astăzi la una curioasă divaricare Pe de o parte, triumfă o bulimie documentară care adună materiale, fie că sunt evenimente (mai presus de toate secvențele expoziționale) sau texte (introduceri în catalog, recenzii, interviuri cu artiști) și care este, în ansamblu, destul de inert Asemănător atitudine şi născut dintr-un val de protest sănătos împotriva pierderii funcţiei criticii militant: data botezului și celebrul text al lui Germano Celant din intitulat Per una critică necritică, în care utilitatea se opune ambiguităţilor interpretării De informații Dar această practică a dus adesea, în mod paradoxal, la o lectură determinist al dezvoltării faptelor artei: alinierea datelor și documentelor, poate încrucișându-le cu evenimentele istoriei politice și culturale italiene din anii șaizeci până în anii optzeci, generează o poveste care este întotdeauna aceeași Cu atât mai mult dacă povestitorii sunt, la fel de des se întâmplă, cei care au fost promotorii mișcărilor și artiștilor în cauză, s-au transformat de-a lungul deceniilor de la critici militanti la istorici ai acelorasi Pe de altă parte, și este o practică recentă, asistăm la relecturi axate pe joncțiuni sau pe personalități cruciale: repunerea la zero a lui Manzoni și Paolini, refigurarea zonei romane a Anii , încep să apară formele procesualității Arte Povera și artei conceptuale să fie citit printr-o independență mândră față de scrierea critică contemporană a lucrărilor, considerat prea condiționant Observatorul este adesea internațional, anglo-saxon, franceză sau germanică (deseori scriitorii întâmpină unele dificultăți în a manevra sursele corect în limba originală); instrumentare şi cea a metodelor actualizate pe estetica postmodernă și chiar pe antropologie și sociologie Concentrația de privirea riscă să piardă din vedere contextul foarte stratificat în care au lucrat artiștii; Și în consecință ne împinge să cădem în clișee, dintre care cel al italianita vs internaţionalitate și cele mai frecvente și periculoase Ceea ce lipsește, între aceste două extreme, este o istoriografie care, lărgindu-se cât mai mult tastatura referințelor, pune lucrările în centrul atenției; și că el pozează ca obiectivul este de a înțelege gândul real, pasiunile reale și cultura reală a artiștii care le-au produs Pentru acest pas, pe care astăzi începem să-l facem în mijlocul multor dificultăți, după părerea noastră ar trebui mai întâi făcută o critică serioasă a surselor De ce să recitiți sursele cu răbdare și atenție, privirea celor care studiază

lucrarea se obișnuiește să o abordeze în sine concretețea şi în plurivocitatea ei Să aibă, adică un obicei al filologiei conștiente Acest număr de "Studii ale lui Memofonte", compus din eseuri ale tinerilor cărturari, nu este în ciuda sferei avansate cronologic, trădează intențiile revistei, pe care și-o dorește să introducă și să discute surse puțin cunoscute pentru istoria artei Autorii sunt din când în când odată chestionat despre sensul documentației fotografice a expozițiilor (Del Grande despre activitatea fotografului Enrico Cattaneo și arhiva acestuia); au refăcut, cu scrupulozitate şi amploare documentară, expoziții cruciale (Casini despre expoziția pictori - Roma â€˜ alla Salita, ; Belloni despre dragostea mea,); au retras relaţiile internaţionale pe baza documente inedite (Rubino pe frontul Italia-Iugoslavia la momentul expozițiilor Nuove Tendințe); au apărut probleme ale recuperărilor stilistice şi iconografice în lumina modelor vizuale (Francesconi la centenarul lui Michelangelo din și picturile lui Tano Festa); ei au a revăzut episoade decisive de relectură critică (Viva su De Chirico ca model pentru artiști foarte modern după) Niciuna dintre aceste contribuții nu este, a priori, o teză: o trăsătură comună și a atitudine filologică care urmărește să ofere o recensio și a discutarea materialelor aduse la cunostinta Speranța și acele date și raționament aici conținuturile pot fi, în studiile viitoare, rediscutate, poate dezasamblate și reasamblate într-un alt Editorial LA Studii ale Memofonte secvenţă; să fie util, adică și investigațiilor care se deplasează din premise diferite și sunt efectuate cu metodologii diferite Robert Del Grande Studii ale Memofonte DESPRE ENRiCO CATTANEO STUDII DE CAZ DIN ARHIVA LUI A Fotograf de artă milanez, - Această intervenție propune o reflecție asupra arhivelor fotografice ca mijloc de documentare istorico-artistică pentru anii ' Se va adresa lucrarea fotografului profesionist Enrico Cattaneo, un exemplu de interes deosebit pentru complexitatea abordării sale asupra fotografiei Pornind de la descrierea arhivei Cattaneo, vom lua ca exemple câteva secvențe de imagini, încercând să facă lumină asupra condițiilor lor de producție și asupra celei ulterioare circulaţie Acestea sunt fotografii ale artiștilor, ale expozițiilor din galerii, ale picturilor și multe altele în general, a serviciilor fotografice care se referă la circuitul artistic milanez frecventat de Cattaneo în perioada luată în considerare Interesul istoricilor de artă pentru acest tip de producție fotografică este considerabil recente şi tot din punct de vedere al istoriei fotografiei sunt numărate foarte puţine perspective în acest sens Înainte de a ajunge în miezul analizei este recomandabil să introduceți figura lui Cattaneo, definiți contextul de origine al fotografiilor sale și conturează rapid un cadru metodologic pentru citindu-le Născut la Milano în , Enrico Cattaneo a descoperit fotografia la mijlocul anilor Cincizeci în timpul studiilor de inginerie la Politehnică, unde studenții au la dispoziție o cameră întunecată în câţiva ani a devenit un recunoscut fotograf amator al Clubului Fotografic Milanez La începutul anilor şaizeci abordează artă, aproape întâmplător, în timpul unei serii de reportaj dedicat orașului său se lovește de clădirea din Corso Garibaldi care adăpostește mai multe artiști ai curentului realismului existențial Acești artiști (cum ar fi Giuseppe Banchieri, Gianfranco Ferroni, Piero Leddi) sunt doar câteva dintre subiectele alese de Cattaneo în acele ani, precum munca industrială, schimbări în suburbii, mișcări sociale sau greve O privire, a lui, care vizează documentarea orașului Milano în cheie socială care amintește de excursusul coeval din suburbiile milaneze ale lui Paolo Monti și Ugo Mulas și da se aliniază cercetărilor asupra

realităţii cotidiene promovate de Mario Finocchiaro şi Ernesto Fantozzi Cu acesta din urmă, Cattaneo va da viaţă Grupului , un grup de fotografi împins dintr-un spirit de nelinişte, căutând imagini "ca alternativă la esteticismele "Foto- salon" şi bineînţeles şi ca alternativă la cronica foto a ziarelor mereu gata să "saltă" pe episodul" Prin urmare, pornind de la întâlnirea întâmplătoare cu lumea artei, cel ocazia de a-şi transforma pasiunea într-o profesie Îi mulţumesc lui Enrico Cattaneo pentru disponibilitate şi răbdare şi pentru că mi-a permis să studiez arhiva lui Pe coama dintre artă şi fotografie, în ultimii ani, Italia a asistat la o reevaluare a fotografiei de artă concepută ca o practică care depăşeşte simpla documentare, ca un produs al gândirii critice a fotograf care abordează interpretarea lucrărilor De fapt, această setare a fost aplicată aproape asupra unui singur autor, Ugo Mulas, ajuns acum la rangul de cel mai important fotograf de artă al al doilea după război Vezi UGO MULAS ; SERGiO ; MULŢUMESC A se vedea RUSSO , p RUSĂ , p Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Profesionist din , în anii următori Cattaneo a devenit un obişnuit al galeriilor Milanez, trecând între diverse comisii Prin natura sa nu se opreşte la solicitările lui galerişti şi, urmărindu-şi interesul de reportaj, se evidenţiază ca principal narator vizual al evenimentelor de artă milaneză ale perioadei in aceasta prima perioada profesionala desfasoara si unele servicii pentru studiouri publicitate şi pentru industrie, precum şi colaborarea cu ziarul "Le Ore" În acelaşi timp, efectuează cercetări personale suplimentare, inclusiv sculpturile interesante fotografii din seria Pagine, compuse din reprelucrarea resturilor de producţie în camera întunecată În , la Volterra, a creat un serviciu pentru expoziţia personală a lui Mauro Staccioli Sculpturi în oraş, îngrijită de Enrico Crispolti, datorită căruia i se va încredinţa documentaţia a evenimentului Volterra â€˜ Deşi activează deja de câţiva ani în lumea artei contemporan , Cattaneo va recunoaşte în această ultimă misiune un punct de cotitură pentru a lui carieră care îi va permite să se ocupe exclusiv de artă şi să stabilească relaţii privilegiat cu artişti italieni precum Staccioli însuşi, Giancarlo Sangregorio sau Francesco Somaini Nu este greu de văzut cât de bogată este perioada examinată aici sugestii şi referinţe culturale eterogene pentru fotograful milanez Complexitatea unui astfel de contextul poate duce doar la analiza critică pentru a depăşi cliseul fotografului de artă ca simplu creator de reproduceri ale operelor Chiar şi adresându-ne numai secţiunii a arhivei Cattaneo dedicată artei contemporane, ne confruntăm cu o tipologie de material care scapă adesea celor mai cunoscute definiţii: nu exclusiv imagini ale operelor de arta; demonstrarea unei abordări critice sau documentare a creaţiilor; si nici unul reportaj în sensul strict al artiştilor sau situaţii legate de lumea artei Această evitare a încercărilor uşoare de definire poate ridica doar câteva întrebări metodologic în ceea ce priveşte studiul corpusului fotografic al lui Cattaneo şi, mai general, al lui fotografia ca sursă pentru istoria artei secolului XX Fotografia ca sursă pentru istoria artei În descrierea utilizării fotografiei ca sursă pentru istoria artei ne vom baza teza lui Giovanni De Luna, un istoric din Campania care, în mai multe rânduri, a analizat imaginile ca sursă principală pentru reconstituirea evenimentelor istorice din secolul al XX-lea încadrarea problema plecând de la cea mai frecventă utilizare la care sunt supuse sursele fotografice, adică cum aparat iconografic în sprijinul unui discurs narativ bazat pe texte scrise, autorul sugerează inversarea ordinii factorilor în acest fel îşi

propune să ia în considerare imaginile ca un fel de scenariu vizual prin care să rescrieți și să rescrieți într-unul nou perspectiva asupra evenimentelor istorice Pentru producția creativă a lui Enrico Cattaneo cf OFF ROOM ; CATTANEO a; CATTANEO c Producția comercială a lui Cattaneo poate fi referită chiar la primii ani ai carierei sale profesionale, în timp ce documentarea expozițiilor și în afara granițelor Milaneze începe în cu prima sa Bienală de la Veneția Vom folosi expresiile "reproducere a unei opere de artă", "reproducere a artei", "fotografie de artă" și "documentație istorico-artistică" ca sinonime, referindu-se la IMMAGINE DELLA REGiONE pentru prima dată introducere în problema terminologică Robert Del Grande Studii ale Memofonte A lui De Luna este o invitație de a direcționa metoda istoriografică către o nouă "figură stilistică" care vă permite să atingeți arii tematice mari referitoare la emoții și pasiuni colective: "un istoric și obișnuit să explice și să povestească un eveniment prin introducerea lui corelare cu ceea ce a fost înainte și ce va urma; aici este vorba de a ne confrunta chiar și cu ce e dedesubt" Din punct de vedere pur metodologic, De Luna identifică fotografia iar în imagini în general cheia de boltă a unei "deplasări progresive a interesului [istorice] de la aspectele stilistic-formale ale operelor de artă până la contextul istoric în care s-au aflat inserate, la raportul cu cultura timpului lor" Dezvoltarea demersului de mai sus el refuză să folosească imaginile ca o "simple reflectare" a oricărui referent sau care certificarea vizuală a poveștii În schimb, ele trebuie privite "ca un element constitutiv al realităţii istorice" Pentru a face acest lucru, imaginile trebuie studiate pornind de la circumstanțele lor productive să-și definească intenționalitatea, pe de o parte, și să-și adâncească polisemia intrinsecă, pe de altă parte în acest fel imaginea "căpătă o nouă viață, devine mai complexă, își organizează propria informație pe mai multe niveluri: primul și obiectul reprezentat, al doilea și cel aferent la cultura, si la mentalitatea celor care produc si la mediul in care sunt inserati si asa mai departe" conţinutul referenţial (obiectul reprezentat) nu are deci valoare în sine decisiv Urmând calea trasată de De Luna vom pune la îndoială "multiplele niveluri" ale corpus fotografic examinat, adăugând descrierea la lectura tradițională a mediului în care a activat Enrico Cattaneo O încercare, prin urmare, de a "complica" lectura de fotografii de documentare istorico-artistică a perioadei luate în considerare prin exemplul lui Cattaneo Prin urmare, apare nevoia de a aborda imaginile nu doar ca un aparat iconografic, ci ca text vizual de supus unei lecturi conștiente in acest sens Mieke Bal propune un fel de metodă de citire a imaginilor, o "procedură" prin intermediul care să depăşească clişeele culturale înrădăcinate care impun o interpretare canonică a imagini, fără însă a le abandona, ci recunoscându-le ca atare Autorul invită la o operă de contextualizare a imaginilor individuale - fie că sunt fotografice, publicitare, picturale etc - pe baza unei relații pragmatice, adică circulare, între imagine și cititorul său Această contextualizare este inevitabil limitată de cadrul cultural, adică din cadrul de referinţă pe care cititorul însuşi este capabil să-l ofere Și totuși, cititorul, DE LUNA , p DE LUNA , p DE LUNA , p DE LUNA , p Prin tradițional ne referim la lectura pe care istoria artei tinde să o dea fotografiilor de documentare istorică artistică, care se oprește în mod normal la atestarea prezenței lucrărilor și a persoanelor reprezentate în un anumit loc si timp Cu dublul avertisment că "numai compararea cu alte izvoare şi cu alte documente şi reconstituirea corectă dintre coordonatele istorice care au dus la crearea lor pot [ ] face imaginile

utilizabile ca surse", şi că trebuie să fie conştient că "imaginea nu va beneficia niciodată de vreun sistem de explicaţie completă și exhaustivă", DE LUNA , p "Citirea este un act receptiv, o atribuire de sens [ ] pe baza interacțiunii "eu"-"tu", totuși, fiecare observatorul își poate aduce propriul cadru de referință", BAL , p Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte tocmai în virtutea dinamicii circulare care caracterizează modelul Bal se distinge prin munca lui constantă de interogare a acestui tablou și, în consecință, a semnificațiilor atribuite imaginilor Acum, întrebarea despre cum să citești imaginile i se alătură imediat o altă: ce imagini sa citesti de fapt, una dintre principalele probleme ale studiului aprofundat a arhivei unui fotograf și a cantității de imagini disponibile (vom intra în cazul în întrebare, dar putem anticipa că ordinul de mărime și sute de mii), care e adesea de natură să facă lectura punctuală a întregului conținut în mod obiectiv imposibilă a arhivei În plus, polisemia proprie imaginii fotografice - și consecința relația cu utilizatorul cititor - depinde în mod important de suportul pe care îl transmite imaginea A privi un negativ sau dovada acestuia este un act diferit de a privi o singură imagine publicată într-o revistă sau catalog Și nu doar din cauza sexului de container (periodic generalist, revista de specialitate, catalogul unei expozitii etc) dar şi pentru relaţia fizică dintre obiect şi cititor A rămâne pe latura semiotică a imaginilor (foarte drag teoreticienilor fotografie), este clar că această relație fizică este de mare importanță: Caracteristicile materiale ale fotografiilor au o influență puternică asupra modului în care arată citit și interpretat, având în vedere că diferitele forme materiale semnalează și determină diferit semantică și modalități de utilizare Materialitatea imaginii este deci un nivel semiotic text global versus text local Fără a uita de practica, stabilită în domeniile conservării și studiului, a reproducerii fotografii (și documente în general) în format digital Operațiunea care, chiar mai jos aspectul interpretării semnificaţiilor, se poate dovedi a fi foarte riscant: "Reproducibilitatea riscul digital de a da acces doar la textul imaginii și nu la imaginea ca atare obiect: se pierde urma de utilizare pe obiect-fotografie" practic, înainte citiți imaginile pe un ecran, ar fi bine să ridicați originalele, să vă dați seama cum sunt gata în al doilea rând, pot fi studiate recontextualizările și consecințele sale recepții după mediul de lectură: revistă, expoziție, carte, internet Cu toate acestea, după cum vom afla și în ciuda măsurilor de precauție necesare, rezultă studierea imaginilor unei arhive fotografice și, în special, a arhivei Cattaneo o operațiune deloc banală; și posibilitatea de a găsi un lanț de aprovizionare editorial și operațional la fel de indraznete Specimenele de contact vor fi punctul de plecare al analizei noastre DONDERO-BASSO FOSSALI, , p DONDERO-BASSO FOSSALI, , p Robert Del Grande Studii ale Memofonte Fotografia de artă ca profesie în anii Am introdus deja figura lui Cattaneo prin pasajele proeminente ale sale povestea unui fotograf într-un deceniu care vede o adevărată revoluție în fotografie Pentru să-i înțeleagă munca și, în același timp, să clarifice perspectivele și referințele profesionale cultural în care a fost cufundat, ar trebui deschisă o scurtă paranteză istorică, trasând un scurt excursus a problemelor majore legate de fotografia de artă a perioadei S-a spus că Cattaneo crește în domeniul fotografiei amatoare participând la o premieră moment la activitățile Cercului Fotografic Milanez și apoi aderarea la Grupul Activitatea cercurilor a constat în realizarea de

expoziţii ale membrilor, de concursuri de nivel naționale sau internaționale și, în unele cazuri, a evenimentelor expoziționale dedicate difuzării tendinte actuale pe scurt, circuitul, fără venituri, a fost dedicat și animat de amatori dornic clasa mijlocie superioară Sprijinirea circuitului au fost o serie de reviste, în mare parte publicată între Milano şi Torino Astfel de reviste fie își vor închide porțile, fie își vor schimba cu totul cursul după mijlocul anilor Ca să dau câteva exemple, revista "Fotografia", apărută la Milano și regizat de Ezio Croci ca instrument oficial al Clubului Fotografic Milanez, se deschide în să se închidă în În același an "Ferrania", un punct de referință al dezbatere de fotografie amator de peste douăzeci de ani În "Fotografia populară" se va schimba direcție și grafică De asemenea, "Photo Progress" își va renunța tradițional să se redefinească ca o revistă aprofundată despre limbi și experimente fotografic Totuși, în sensul discuției noastre, circuitul de asociere nu reprezintă un număr semnificativ de fotografii ale documentației de artă cluburile salută acest tip a documentării în mod extemporaneu: iar cazul portretelor de artist , încadrându-se în mai mult domeniul larg al portretului; sau fotografie experimentală, loc iconografic al a posibil paralelism cu experiențele artistice contemporane În ceea ce privește lumea fotojurnalismului, și ea va trăi, ca și circuitul amator, un sezon de efervescență deosebită în anii Cel Mare difuzarea revistelor va duce la o cerere consecutivă de imagini de tot felul care, în parte, va continua și în următorul deceniu Doar la Milano se nasc în acest arc de numeroase agenții fotografice alături de mai experimentată Publifoto, deja activă de atunci Publicaţiile anilor au dedicat un anumit spaţiu artei contemporane Cu toate acestea, acesta este considerat mai mult ca un fenomen al obiceiului decât orice altceva și o acoperire relativă fotografia se concentrează pe evenimente majore, cum ar fi Biennale di Cattaneo a frecventat fotografi ai Gruppo împărtășindu-și interesele și abordarea fotografică Conform mărturiei fotografului, numele grupului s-a născut cu mult înainte de , punctul ideal de sosire (e neînceperea) a unei lucrări deja începute la începutul anilor şaizeci Când grupul și-a prezentat lucrările Cattaneo a fost devenise deja profesionist și abandonase temele însoțitorilor săi Pentru o prezentare generală a revistelor de fotografie și a publicațiilor de specialitate, vezi AFT ; COLOMBO ; COLOMBO Printre diferitele premii primite în domeniul fotografiei, în , Cattaneo va fi premiat pentru fotografie pictorul Giannini, vezi TURNUL DE AUR Pentru a cita cazul exemplar al acestuia din urmă: din cei colaboratori înscriși din perioada anterioară celei de-a doua Guerra, agentia trece la colaboratori care in diverse calitati vor fi trecuti in evidenta contabila la final din anii ' , pentru a reveni apoi la câteva unități la mijlocul anilor ' , închizând definitiv afacerea știre din Pentru pilda agenției Publifoto, vezi JunTA - ; PUBLIPHOTO Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Veneția Dacă te muți în industria fotografiei pentru reviste și cataloage de artă contemporan, se poate observa că producția de imagini poate fi urmărită înapoi, cel puțin până la parte, la dezvoltarea mai generală a pieței de artă și a expozițiilor publice în perioada deceniul Semnificativă în acest sens este publicarea, în , a primului Catalog Bolaffi de Artă Modernă; sau datele de înființare a unor reviste - ne limităm la a le cita pe cele succinte experiențele "Bit" (-) și "Carta Bianca" (-), precum și longeviva "Flash Art" activ din - în sprijinul unui circuit artistic în plină evoluţie ; sau evolutie cultura şi grafica unor reviste precum "Marcatre" (-) sau "Metro" (-) La limita între

circuitul amator și cel artistic, experiența "Quaderni d'imago" (-) , monografii despre artiști ilustrate prin reportaje fotografice În ceea ce privește cărțile fotografice despre artiști, merită menționată experiența lui Mulas, printre putinele demne de remarcat În , Mulas documentează evenimentul Sculture in Citta, organizat la Spoleto de Giovanni Carandente (-) În urma expoziției, doi ani ulterior a fost publicat volumul Voltron, al sculptorului David Smith volumul integrează a text introductiv al istoricului de artă napolitan și fotografiile lui Mulas realizate Voltri în fabrica folosită de artist ca atelier în timpul pregătirii lucrărilor pt Expoziția La același eveniment sunt prezenți Alexander Calder și Pietro Consagra, subiecte ale altor două cărți realizate de Mulas Nu uita de celebrul volum din , Artă și oameni din New York Cu excepția experiențelor lui Mulas, trebuie să așteptăm până la sfârșitul anilor și dezvoltarea relativă a unor noi metode expoziționale astfel încât să putem asista la o reînnoire în utilizarea imaginilor fotografice primul exemplu şi fără îndoială oferit de manifestare artistică Campo Urbano Nu este o coincidență că Mulas va fi o parte activă în organizarea evenimentului Deși limitată în ceea ce privește audiența și circulația, adevărata zonă de producție a imagini de artă și reprezentate de galerii, cu materiale de diseminare aferente e promovarea artiștilor și inițiativelor Mulas însuși a avut primele contacte cu circuitul artistic la Bienala din odată cu nașterea primului reportaj în colaborare cu Mario Dondero ( ), fost jurnalist și viitor fotoreporter printre cei mai renumiți din Italia A Viziunea pragmatică a călătoriei la Veneția o putem obține de la Elio Grazioli: "Din prezență ideea vine din mediul artistic milanez că, dacă ar fi făcut un serviciu la Bienala de Artă de la Veneția, cel mai probabil ar fi putut să-l vândă unei reviste Astfel a fost prima lucrare eficientă, reportajul despre Bienala de la Veneția din , acceptată și publicată de "Le Ore"", GRAZIOLi , p Ca un confort a tract al povestirii lui Mulas: "într-un anumit sens atitudinea mea la acea vreme era utilitarista: am folosit evenimente, oameni pentru a-mi lărgi raza de acțiune, dar și puterea mea", FOSSATI , p O lectie invatata cumva si de Cattaneo la Milano Cf POLi , pp - Pentru revistele de artă între și cf SERGiO De remarcat că revista milaneză "Metro" de la începutul anilor a propus o utilizare a fotografiei îngrijit în mod special pentru utilizarea câțiva fotografi calificați, inclusiv Ugo Mulas și Paolo Monti "Quaderni d'imago", conceput și regizat de Antonio Arcari, a avut ca scop asocierea fotografiei și a textelor literare pentru descrierea operei unui artist, începând cu primul număr dedicat lui Giuseppe Guerreschi cu fotografii de Tranquillo Casiraghi, publicate în Seria s-a încheiat în , la numărul al nouălea, cu Alessandro Nastasio, fotografii de Aldo Cantarella Vezi SERGiO CARAMEL-MULAS-MUNARi Vezi, de exemplu, ViTALiTA DEL NEGATiVO ; Iubirea mea Robert Del Grande Studii ale Memofonte Nu numai atât: galeriile le comandă fotografilor să reproducă lucrările pentru ale lor autentic Dacă în Milano anilor ' s-a realizat acest din urmă tip de fotografie aproape dintr-un singur studio fotografic, cel al lui Attilio Bacci, deceniul următor, cu extinderea pieţei de artă şi deschiderea de noi spaţii expoziţionale, se caracterizează prin a creșterea oportunităților de angajare pentru alți fotografi de artă plastică Printre aceştia Enrico Cattaneo, care va acoperi rolul lui Bacci pentru numeroase galerii Pornind de la această scurtă schiță a posibilelor orizonturi profesionale pentru fotografi, noi se poate face o idee despre îngustimea unei piețe precum cea a fotografiei de artă da înțelege așadar motivul pentru care, în această perioadă, toţi

fotografii că așa au lucrat constant în domeniul artei au lucrat și în asta publicitate, industrială sau comercială în general și cazul lui Ugo Mulas însuși (-), adevărat punct de referință pentru fotografia de artă , termen de comparație pentru toți fotografi care au lucrat după el Cattaneo fotograf al artiștilor Studii de caz din arhiva Cattaneo: de la negativ la publicare Începând din , așadar, Enrico Cattaneo și-a început meseria de fotograf de artă Realizează două tipuri de fotografie: documentarea lucrărilor și cea a evenimentelor Pentru primul tip, practica a dictat ca cel puțin două cadre să fie dedicate lucrării Lumina, de preferință artificială, trebuia să fie astfel încât să izoleze obiectul de împrejurimile lui Acest tip de protocol a produs imagini standard, ușor de utilizat de către mașină de publicare A doua tipologie este legată de o abordare mai puțin formalizată a fotografiei Aici fotograful, prin propria inclinatie sau la cererea clientului, a creat cateva secvențe fotografice "lungi", folosind adesea role întregi și fără a da prea multă greutate la orice publicație Tema principală a acestui tip de reportaj fotografic este expoziția înțeleasă în sensul cel mai larg, de la montarea lucrărilor până la inaugurare Dar există și alte evenimente legate de lume de art Enrico Cattaneo și, fără îndoială, în ceea ce privește acest tip de fotografie, cea mai prolifică și interesantă figură de pe scena milaneză de la mijlocul anilor ' încoace Urmând calea trasată de Mulas, Cattaneo înțelege importanța intrării în scena artistică făcându-se cunoscută Fotografiați oamenii, atitudinile, mondanitatea circuit artistic subiectele privilegiate ale seriei sale sunt: artiștii din studio (aproape niciodată al Muncă); fitingurile; expozițiile amenajate; inaugurările; cine si bufete; demonstraţiile de protest; lucrările (în acest format în principal sculpturi); momentele private ale Lista nu este foarte lungă Până acum au fost identificați: Attilio Bacci, Enrico Cattaneo, Giorgio Colombo, Gianni Berengo Gardin, Fabrizio Gharghetti, Uliano Lucas, Ugo Mulas, Giovanni Ricci, Paolo Vandrash de interesante sunt cuvintele lui Cattaneo referitoare la figura lui Mulas, care "introduce figura fotografului intelectual"; și din nou: "înainte de Mulas, fotografi erau doar oameni în haine negre care făceau fotografii cu pașaport sau oameni care căutau scoop [ ] mi-a fost foarte greu să mă confrunt cu un zid ca Mulas, să pot furișează-te într-un câmp unde el era rege", interviu cu autorul în Cattaneo, martie Vezi FOTOGRAFI ȘI EVENIMENTE În perioada acoperită de acest text, demonstraţiile artiştilor de la Milano în mai și, în luna următoare, Trienala ocupată și demonstrațiile de la Bienala de la Veneția Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte artiști; spectacole, happening-uri și acțiuni artistice; expoziții în spații urbane Înlăturat de operatorii care se ocupau la acea vreme de difuzarea editorială a lucrări, de puțină valoare pentru specialiștii de astăzi în istoria fotografiei, care vă recunosc doar documente marginale, aceste imagini apar, în ochii istoricilor de artă, în în mare parte inedite Pentru a aborda analiza acestor materiale, indiferent de dimensiunea sau subiectul lor reprezentat, este esenţial să-i înţelegem originea Ceea ce unește miile de imagini din arhiva Cattaneo si derivarea lor dintr-un act fotografic complex A act, pentru a relua Dubois , care își afirmă natura esențial pragmatică, adică relaționale A citi o fotografie înseamnă în primul rând - și cu mult înainte de a intra în aspecte formale sau tehnice - recunoașterea calității relației dintre fotograf și eveniment fotografiat al cărui simptom este în această calitate se află funcţia critică a fotografiei o exprimă cel mai bine

În aval de actul fotografic există un alt tip de relație, la fel de relevantă: cea dintre imaginile fotografice şi lanţul editorial care permite difuzarea lor Dacă de fapt unii imagini, publicate în periodice de specialitate la momentul creării lor, sunt astăzi merg complet uitate, altele, necunoscute sau neutilizate la momentul lor producție, au fost recuperate de-a lungul timpului datorită publicațiilor monografice târzii, și da sunt completări la iconografia tradiţională a operelor sau a artiştilor aici vom analiza câteva exemple preluate din materialul de arhivă al lui Cattaneo LA pornind de la inventarul fotografului vom sonda principalele forme de difuzie a imagini, trăgându-le din unele publicații contemporane sau ulterioare cadrelor Înainte de a continua cu analiza însă, considerăm că este necesar să o descriem pe scurt structura și funcția arhivei și inventarului lui Enrico Cattaneo Arhiva Cattaneo poate fi împărțită în trei macro-secțiuni: negativele referitoare la activitatea sa profesională; puţinele (comparativ cu corpusul total) pozitive pe hârtie ale aceluiaşi domeniul de aplicare; aspectele pozitive sau unice ale operelor sale creative Încă nu s-a făcut o cuantificare precisă, ci în ceea ce privește materialele de care ne vom ocupa si anume negativele de mm, ultimul numar al inventarului si factura aproximativ a imaginilor sau a cadrelor imprimate în aceste negative este în jur , avand in vedere ca acestea sunt aproape exclusiv mulinete de de lovituri Inventarul (Fig) este alcătuit dintr-o serie de caiete cu linii simple care au l-a însoțit pe fotograf de-a lungul carierei sale profesionale, din până astăzi Pe marginea stângă a paginii este raportat un număr secvenţial, începând de la , care se referă la negativul impresionat Fiecare negativ este plasat într-unul din sertarele laboratorului Ele pot fi urmărite înapoi consultând exemplarele corespunzătoare, recunoscute datorită numărului de inventar și depozitate în lianți caietul este adnotat la momentul de realizarea specimenului producând o ordonare cronologică În plus față de atribuiți un număr, fotograful descrie situația reprezentată și notează data (luna și an) de filmare Despre conceptul de act fotografic, cf DUBOIS primele mie de numere urmau să fie dedicate unei recenzii a fotografiilor făcute înainte de , un inventarul anterior care nu a fost niciodată finalizat Urmele acestei încercări rămân în primul caiet unde unele cifre mai mici de sunt întâlnite între paranteze Robert Del Grande Studii ale Memofonte valoarea inventarului este foarte clară Esențial pentru fotograf, căruia îi facilitează munca căutarea și identificarea cadrelor de tipărit la cerere, inventar și unul instrument de neînlocuit pentru cercetătorul care dorește să studieze sistematic imagini de arhivă Am ales să plecăm de la exemplare pentru ușurință în citire dar și pentru un motiv și mai mult banal: nu există printuri ale fotografiilor realizate, cu excepția unor cazuri particulare examinare Vom înțelege prin următoarele exemple motivul acestei situații Cu presupunerea de a cerceta eficacitatea unei lecturi în care o "relație transpare" pragmatică, adică circulară între scriitor și imagini, care ține cont și de sugestiile emoționale stârnite de acestea, vom încerca să depășim un registru pur descriptiv în favoarea limbajului informal Gianfranco Ferroni, studioul din Corso Garibaldi , - Primele pagini ale caietului notează diverse lucrări din anii anteriori anului Vom defini aceste meserii ca fiind amatori Este un fel de reimaginare a celor mai multe fotografii semnificativă realizată între sfârșitul anilor cincizeci și O perioadă, ca deja mentionata, dedicata descoperirii fotografiei atat din punct de vedere tehnic cat si din acesta conţinut în aceste prime pagini regăsim,

așadar, motivațiile fotografice ale primei Cattaneo: suburbiile, grevele, fabricile și artiștii din Corso Garibaldi Aceste motivațiile se vor schimba în timp, în funcție de activitatea profesională sau asta artistic Cu toate acestea, ele vor rămâne curentul subteran constant al documentației fotografice a Viața artistică milaneză primul exemplu este dat de o serie de fotografii care îl înfățișează pe pictorul Gianfranco Ferroni Este o succesiune de negative, numerotate de la la (Fig), în care alternează fotografii ale grupului Corso Garibaldi și ale studiilor lor (în special ale lui Ferroni) și altele fotografii ale peisajului urban milanez; teme care pot fi găsite răsfoind primele pagini a caietului, de asemenea în multe alte negative (Fig) Această primă serie va servi drept introducere în fotografie în studiourile artiștilor , un gen care se aliniază bine cu modul narativ al unei matrice de reportaj tipică fotografului Milanez Fotografiile lui Ferroni pot fi de fapt citite ca povestea unei perioade Pe lângă acest caiet, dedicat fotografiilor realizate cu o cameră de mm, care reprezintă partea de Munca lui Cattaneo s-a desfășurat mai mult din pasiune decât din comision, sunt alte registre Au ale lor listarea reproducerilor lucrărilor pentru artiști și galerii, împărțite pe format, începând de la x până la chiar și film plat x Diapozitivele color, care sunt și ele produse, sunt excluse din orice listă exclusiv pe comision Slide-urile, pe lângă faptul că nu sunt urmăribile în arhivă printr-o listă, au părăsit adesea laboratorul lui Cattaneo și nu s-au mai întors niciodată, pentru a fi folosiți la tipărirea cărților sau a altora materiale de hârtie și să se piardă în arhivele editurilor, artiștilor sau galeristelor pictorul din Livorno a lucrat în acest studio din până în Clădirea a găzduit diverse ateliere de artiști, inclusiv cele ale lui Giuseppe Banchieri, Giancarlo Cazzaniga, Sandro Luporini și Tino Vaglieri, vezi RECANATI , p în virtutea experienței sale, Cattaneo va fi chemat să producă două serii intitulate Portrete în studio, fuzionate în volumele CATTANEO-SODDU și CATTANEO-SODDU Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte istoria prin atitudini si medii necalculate , o alta trasatura tipica, aceasta din urma, a Fotografia lui Cattaneo Pentru a înțelege lucrarea lui Cattaneo despre Ferroni este necesar să se asocieze motivațiile cultura descrisă mai sus cu cele profesionale sau proto-profesionale si tocmai cu acestea artiști, de fapt, de care Cattaneo își începe aventura în lumea artei, pornind de la presupuneri ale ideologiei realiste și în același timp începând să-și fotografieze lucrările pe cerere Datarea fotografiilor nu este precisă și conform mărturiei fotografului trebuie urmărită din Aceste imagini, în general neutilizate la momentul în care au fost realizate, au fost publicate mai târziu în mai multe cărţi Vă propunem câteva dintre ele, preluate din două monografii despre pictor (il Catalogul al expoziției de la galeria Mudima din Milano; monografia, a aceleiasi an, scris de Maria Grazia Recanati) , din care cel puţin două aspecte ale interes prima și incertitudinea datării imaginilor, datând probabil din a perioada care merge din până în Datarea, deși aproximativă, confirmă prezența Ferroni în clădirea garsonierelor de pe Corso Garibaldi în acei ani Îmbrăcămintea pictorului e folosirea diferitelor filme ne face să presupunem că acestea sunt cadre realizate cel puţin în două timpuri diferite al doilea aspect se referă la alegerea imaginilor de către curatorii celor doi volumele În cazul catalogului expoziției de la galeria Mudima, cele trei imagini au publicat nu abordează descrierea contextului Ei izolează figura pictorului, reprezentându-l (pe cât posibil pornind de la aceste

imagini ale lui Cattaneo) mai mult ca omul din afara timp și spațiu decât ca artist în mediul său catalogul Recanati, care primește un număr mai mare de imagini, pare în schimb recitind fotografiile lui Cattaneo într-un fel de poveste care, din descrierea exteriorului al clădirii, ne însoțește spre studio, pentru a-l întâlni pe artist la serviciu sau în conversație cu alți artiști; sau din nou, lentila persistă pe paletă (masa mare cu culori) sau pe tablouri tocmai facut Întregul produce o atmosferă de cercetare și disconfort (cel puțin economice) care dacă pe de o parte reflectă realitatea perioadei, pe de altă parte pare să se alinieze la stereotipul atelierului artistului în plină dezvoltare, la acea figură boemă dedicată caracteristic anilor ' (Fig -) Ambii curatori aleg să folosească aceste imagini fără a le face să dialogheze cu textul catalog, limitându-se la exploatarea funcției testimoniale date de sindicat imagine legendă cu alte cuvinte, ceea ce tocmai am definit drept act complex care prezidează munca fotografului este eliminată din paginile catalogului Această reutilizare a imaginilor într-un mod complet indiferent față de intenție Atitudinea fotografului, pentru fotografierea în studiourile artiștilor, este bine descrisă în introducerea la Expoziție de portrete de studio: "Au fost multe dificultăți întâmpinate de Enrico Cattaneo care, potrivit lui stil caracteristic foarte apropiat de estetica reportajului, a trebuit adesea să filmeze în condiții de lumină scăzută sau în locuri destul de restrânse, compensând aceste limite prin folosirea pricepută a filmării cu obiectivul unghi larg", CATTANEO c, p interviu autorului cu Cattaneo, septembrie FERRONi , pp - și RECANTi , pp - În caietul lui Cattaneo găsiți multe alte fotografii ale lui Ferroni printre lucrări, vopsele, obiecte, experimente, momente de agrement etc Robert Del Grande Studii ale Memofonte care stau la baza producţiei lor produce o primă şi importantă resemantizare a munca de fotograf Pentru Cattaneo această lume a artiștilor, departe de viața de student desigur, ingineria, reprezintă un aspect curios al Milanului vremii sale Pentru curatori ai celor două volume, fotografiile capătă o cu totul altă valoare Se remarcă, de asemenea, modul în care este diferit secvențele produse de Cattaneo suferă o reducere a sensului și a încărcăturii informaționale, mai ales când extragerea este brutală, ca în cazul catalogului galeriei Mudima Acest fenomen va fi și mai evident în exemplele următoare Din același motiv, simțul timpului se pierde în aceste publicații fotograf petrecut în atelierul artistului Cu alte cuvinte, dimensiunea lipsește narațiunea secvenței și odată cu ea calitatea operei lui Cattaneo, valoarea ei raportare Acest tip de reducere, dar și mai accentuată, se regăsește în catalogul unei expoziții dedicat fotografiilor sale din Milano din anii ' , ultima etapă a lungului călătorie întreprinse de aceste imagini Fotografiile diferitelor studiouri și pictori la locul de muncă, inclusiv exemplul pe care l-am citat, se citesc într-o lumină documentară: "fotograful documentează, da pasionat de acești necunoscuți [ ], ne oferă fotografii - ipostaze, mode, simțul - a unui generație care încrucișează pictori și scriitori, poeți și teoreticieni, pictură și scriere de texte, angajament societatea civilă și criza ideologiilor, într-o relație redescoperită cu realitatea" valoarea fotografiilor de Cattaneo iese distorsionat catalogul oferă o lectură ideologică și istorică în sens larg, una citind asta, deși nu depășește complet motivațiile fotografului - foarte aproape la analiza condiţiei sociale a vremii sale - tinde să exalte aspectele auctoriale şi să reafirmă legătura dintre clișeele și momentul cultural descris Fotografiile lui Cattaneo făcute în studioul lui Ferroni sunt imperfecte din punct de

vedere tehnic Fotografiile fac adesea bucăți corpul artistului De multe ori ne confruntăm cu puncte vederi needitate și echilibre instabile Sunt fotografii în care se percepe un sentiment de identificarea autorului lor cu locul și timpul în care lucrează și, în același timp, a un fel de curiozitate cu privire la condiția artiștilor Cattaneo nu intră în lucrări, nu descrie situații mimetice și nu menționează relația dintre mediu și artist Se abandonează studiul confuziei Este orbită de ferestrele mari şi transportat de haosul de paletă și mobilier Nu se preocupă de interpretarea artistului, nu produce un act critic în comparaţii între Ferroni şi lucrările sale Reprezintă un spațiu în care, clar, intră și el, în încercarea de a descrie o lume, o mentalitate (cea de artist) și valorile ei Din punct de vedere al istoriei artei ar fi poate interesant de înțeles cât de mult Ferroni s-au oprit asupra acestor imagini și cât de mult ar fi putut intra pe ale lui imaginație creativă Și nu numai acestea, ci și peisajele dezolante din suburbiile milaneze care pot fi derulate în aceleași foi de index și adiacente CATTANEO a, pp nr Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Lucio Del Pezzo, pregătirea lucrărilor la CantÃ¹, iunie documentele fotografice despre opera lui Lucio Del Pezzo (Fig) exemplifica, în același mod dintre cei de pe Ferroni, decalajul dintre intenția lor inițială și realizarea lor finală În iunie , Giorgio Marconi l-a însărcinat pe Cattaneo să urmărească pregătirea sculpturi de Del Pezzo, în Cantù Cattaneo consumă cinci role de negative alb-negru, Format mm, din de cadre (pentru un total de aproximativ de imagini) Alături de acestea, produce, de asemenea, diapozitive color lucrarea pe Del Pezzo ne oferă posibilitatea de a prezenta logica lucrării comandate de o parte; pe de altă parte, să aprofundeze fenomenul deja remarcat al schimbării semantice care imaginile sunt supuse când sunt citite pe diferite medii În numărul din "Flash Art" este publicată o imagine care să susțină acest lucru legenda: "Luciano Del Pezzo: Sculpturi recente La dreapta Tommaso Trini (Foto Cattaneo)" în general, utilizarea pe care o face revista imaginilor, rareori legate de articolele din în profunzime și pur informativ Imaginile comunică vizual existența unor noi lucrări ale artiștilor, inaugurări, lucrări de artă expuse, promovare deci activitatea galeriilor Acum, este probabil ca imaginea examinată aici să nu fie singura atribuită Cattaneo în numărul "Flash Art" în cauză Cu toate acestea, este singurul care poartă indicația a autorului Acest fapt este simptomatic al relației dintre Cattaneo și galeriile pe care le frecventa După cum am menționat mai sus, galeriile de artă documentau lucrările expuse o fotografie a lucrării care servește drept autentificare Primele lucrări ale lui Cattaneo se încadrează în acest tip de documentare Această producție, în mod normal realizată pe formate fotografii de dimensiuni medii sau mari, nu pot fi urmărite până la materialele cu care este vorba înţelept valoarea ei se află în altă parte: aceste imagini sunt mărturia celor dintâi contacte ale fotografului cu circuitul galeriilor de artă Din aceste prime cunoștințe le găsesc origină lucrările paralele de documentare a evenimentelor artistice și inaugurărilor, într-una prima fază de natură spontană, apoi comandată de galerie în în acest din urmă caz fotografiile, selectate și tipărite de Cattaneo, cu excepția cazului în care se solicită în mod expres ale clientului, au fost plătite o anumită sumă pe imprimare chiar de galeristul Acesta a fost primul orizont economic care a apărut în fața lui Cattaneo și a provenit din relația cu galeriile Odată obținute imaginile, galeriile le-au dezvăluit pentru a promova activităţi proprii Adesea, acest lucru se

întâmpla fără a anunța fotograful - cel puțin în primii ani a activitatii sale -, motiv pentru care in revistele vremii sau in cataloagele expozitiei fotografiile apar adesea fără referire la autor iar cazul punerii în funcţiune a Galleria Marconi, subiectul lecturii următoare (Fig -) Este un reportaj despre pregătirea lucrărilor lui Del Pezzo Pozează Cattaneo înaintea scenei care se află în fața lui cu intenția de a nu rata nimic, reușind astfel o serie de imagini repetitive ale artistului și ale obiectelor care îl înconjoară Liber de De la Del Pezzo găsiți și negativele unor reproduceri de lucrări (n , iulie), ale pregătirea expoziției (nr - , decembrie) și lacul aferent (nr) În cazul fotografiilor vopselelor, însă, Cattaneo obișnuia să imprime unele rame, transferându-le în proprietar de galerie, uneori primind recunoștință și alteori o taxă slabă în ambele cazuri nu era neobișnuit ca fotograful a fost recompensat cu opere de artă Robert Del Grande Studii ale Memofonte indiferent de dinamica exploratorie, imaginile de pe Del Pezzo nu caută apropierea de lucrări sau artistului și nici nu oferă o poveste despre ceea ce se întâmplă Scena are loc în față la obiectivul lui Cattaneo care alege un punct de vedere aproape unic, la aceeași distanță din acțiune Fotografiile sunt aproape întotdeauna în format orizontal Apropierea obiectelor aproape că pare împlinit atunci când acestea sunt abandonate de cei care le folosesc manipulare; și totuși obiectivul fotografului nu intră niciodată în detalii, ci se menține întotdeauna o privire de ansamblu Tocmai în acel moment de "abandon" - când artistul el aranjează obiectele în spațiul galeriei, aproape ca și cum ar testa o posibilă amenajare - se dovedește a fi mai probabil cererea clientului Se măsoară volumele obiectelor e spatiile ocupate si variatiile minime; soldurile se notează cu camera între lucrări Nici în acest caz însă nu există nicio atitudine interpretativă în a lor comparatii În timp ce actorii, inclusiv artistul, criticul Tommaso Trini și unii colaboratori, isi desfasoara munca pregatitoare, Cattaneo se lasa purtat de o clipa de amuzamentul artistului care se luptă cu o lucrare, trecând pragul scenei până la luați fețele oamenilor de aproape Este o secvență lungă care, deși redusă la o singură captură în publicația de pe "Flash Art", însă, nu pare sacrificat Împuşcătura, în acest caz, se documentează bine intenția galeristului căruia îi datorăm alegerea imaginii: un fel de extensie vizuală a legendei care, în acest caz, capătă mai multă importanță decât fotografia în sine După cum am menționat, nu ne vom ocupa de alte formate decât cele incluse în inventarul de mm Cu toate acestea, am dori să exemplificam un aspect interesant privind utilizarea unele culori alunecă printr-o imagine publicată câțiva ani mai târziu ( ), în monografia despre Del Pezzo de Maurizio Fagiolo dell'Arco Slide-ul a fost făcut de Cattaneo cu aceeași ocazie în Trebuie așadar imaginați-vă un Cattaneo echipat cu mai multe camere, gata de fotografiat alb-negru în mm și color în format x Toboganul se vinde direct la Studio Marconi și a publicat pagina întreagă, singura imagine a unei lucrări într-o cameră cu artistul la lucru În mod similar regăsim, în catalogul câțiva ani anteriori ( ) editat de Tommaso Trini, un diapozitiv din aceeași serie ca ilustrația de copertă e mult probabil ca imaginea să fi ajuns la Roma prin Studio Marconi, chiar dacă în partea de jos a catalog se indică autoritatea corectă a fotografiilor Acesta nu este locul pentru a deschide problema fidelității reproducerii culorilor comparativ cu cel din alb-negru Să menționăm doar o dovadă: aproape sigur culorile ale imaginilor publicate nu corespund cu cele ale lucrărilor originale Dar ce lovește după manipularea a aproape de imagini alb-negru, foarte repetitive și

uniformele, și aparenta străinătate față de această serie a celei de culoare Diferența dintre unul și altele şi astfel încât să ne facă chiar să ne îndoim că ar fi putut fi făcute în acelaşi ocazie: din fericire, îmbrăcămintea inconfundabilă a artistului alungă orice îndoială Spărtura între seria alb-negru și slide-ul color, împreună cu diferența de format al DIN PIESA , fig DIN PIESA , coperta În acest sens, raportăm o mărturie a lui Cattaneo: "culoarea este periculoasă, riști, când faci o documentatie sau reportaj, acea culoare infrumuseteaza o imagine prin distorsionarea situatiei; alb-negru în schimb, fiind mai esențial, dezbrăcat și capabil să concentreze atenția direct asupra subiectul imaginii" (PASQUALiNi , p) Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte publicațiile (A cca), până acum de micile imagini specimene, generează un fel de perturbarea observatorului Alighiero Boetti, instalarea expoziției Shaman Showman, aprilie al treilea exemplu pe care îl vom analiza este amenajarea expoziției lui Alighiero Boetti, Shaman Showman, la galeria De Nieubourg din Milano în aprilie Tot în acest caz implică multiple negative dedicate montajului (nr -) (Fig -) și la inaugurare (nr -) în această a treia secvență vom introduce fotografiile de instalare luându-le ca punct de plecare nu atât pentru descrierea lor în domeniul istorico-artistic cât pentru reevaluarea lor a figurii lui Cattaneo ca autor Cattaneo fotografiează instalația lui Boetti din proprie inițiativă El acceptă jocul de scenă construind mediul expoziției sub privirea curioasă a fotografului The imagini au fost realizate şi publicate cu diverse ocazii Utilizarea care s-a făcut a acestor imagini în cărțile despre artist reflectă mai mult sau mai puțin ceea ce s-a spus anterior: în golul puternic făcut pentru publicare, imaginile single-urile, extrase arbitrar din reportaj, devalorizează valoarea seriei de audiții într-o vedere de ansamblu, aspecte precum modul de operare, de amenajare a lucrări și să construiască scena de către artist, teme esențiale de investigație pentru istoric de arta Cu toate acestea, în cataloagele expoziției, imaginile sunt cu greu considerate dincolo a dovezilor lor referenţiale Vom lua cazul catalogului expozițional Time & Place: Milano-Torino - Imaginile incluse au funcția duală de a afișa unele evenimente legate de tema expoziției și, împreună, să pună în valoare figura lui Cattaneo în cheie auctorială: "Artiștii care au spus povestea Milanului au fost mulți și variați, de la Mario Dondero, un prieten al lui Mulas, lui Cesare Colombo [ ] și Enrico Cattaneo, mai cunoscut ca fotograf de artă și artiști" Nu există alte referiri directe la activitatea lui Cattaneo, e dincolo de legenda, nu există nicio indicație despre munca lui Boetti catalogul vrea spune un deceniu prin limbaje vizuale: Cattaneo apare deci ca a artist capabil să povestească evenimentele timpului său și, în special, evenimentele artistice O altă inițiativă importantă pe partea cu care ne confruntăm este o expoziție recentă, dal titlu Lavori in corso , dedicat operei lui Cattaneo, comandat de galeria Mudima Expoziția oferă un rezumat de o sută de fotografii, alese de autor, care urmează, fără ordine cronologic, diferitele faze de punere în scenă a expozițiilor milaneze ale artiștilor de o anumită faimă The Nu ne putem referi decât la considerațiile făcute de Giulia Dondero cu privire la semantizarea specială a diferitelor materiale fotografice (DONDERO-BASSO FOSSALI) Imaginile expoziției au fost publicate cu diverse ocazii, începând de la nr din al revistei "Domus" va ajunge în catalogul general al anului Arhiva Alighiero Boetti păstrează imprimeuri alb-negru negru din această serie, x cm, dintre care două și în formate diferite Fotografii probabil au fost

transferate artistului direct de către fotograf (mulțumesc Arhivei Boetti pentru informații) Time & Place VALTORTA , p , text original în limba engleză, traducere de către scriitor Fotografiile lui Cattaneo sunt incluse în catalog în pagini adiacente Vezi POLA , pp - și p CATTANEO b Robert Del Grande Studii ale Memofonte fotografiile, tipărite de autor (Fig), includ legenda scrise de mână pe hârtie: numele și prenumele artistului, numele galeriei, locul, data Acest dispozitiv iconico-textual reprezintă, pe de o parte, o atestare a autor, o semnătură prin legenda; pe de altă parte, o denunțare a valorii documentar de fotografie catalogul este introdus printr-un text de Roberto Mutti vizat sporesc munca lui Cattaneo, "rezultat al competenței, pasiunii, curiozității, autenticității dragoste nu atât, în mod abstract, pentru artă, cât mai concret, pentru artiști și femei lucrările lor" Două cadre din întreaga secvență despre Boetti au fost expuse și publicate ramele în ansamblu ele reprezintă o încercare continuă a lui Cattaneo de a stabili o relaţie cu artistul, să înțeleagă cum reușește să redefinească spațiul înconjurător cu materialele de munca sa (pietre, vergele, hârtie etc) Fotografiile, adesea verticale , urmează transformarea celui spațiu expozițional: fotografii din partea de sus a scării galeriei pentru a face întregul mediu să se potrivească în interior, prim-plan pentru a încerca să urmărească gestul artistului, materie în prim plan pentru creați jocuri de priviri și în sfârșit o odihnă lungă Ei bine, sentimentul este că fotograful caută ceva Serialul, născut din curiozitatea naturală a lui Cattaneo, da ar putea defini - dacă nu ar fi fotogenitatea lui Boetti - incomplet, rezultat al a act de relație între fotograf și artist care nu a fost pe deplin perfecționat Cu toate acestea, imaginile, precum și furnizarea de informații prețioase despre lucrările și ale acestora dispozitie, investigheaza momentul irepetabil in care Boetti intra in posesia spatiului de galerie, determinând sensul operei în raport cu containerul spațial Vopselele Ultima secvență pe care o propunem are ca obiect o inaugurare Printre fotografii de Cattaneo vopseaua este unul dintre cele mai recurente subiecte Doar din punct de vedere istoriografice acest gen de fotografii oferă cercetătorului avantajul de a putea traversa multe niveluri de lectură, și pentru a putea verifica prezența artiștilor, criticilor și operatorilor sector Inaugurările reprezintă și un observator, de folosit în cheie sociologic, pentru investigarea unui grup restrâns și privilegiat de oameni Dintre diversele subiecte că fotograful nostru a putut găsi la începutul carierei asta și poate cel mai îndepărtat din realitatea suburbiilor, a Milanului fabricilor, a grevelor Prin urmare, nu întâmplător Cattaneo începe să propună, de la mijlocul anilor nouăzeci, expoziții ale fotografiilor sale referitoare la vernisajele expozițiilor sale documentat Cea mai semnificativă dintre aceste expoziții și portrete de grup : "o călătorie în CATTANEO b, p Imaginile exploatează uneori întreaga diagonală a cadrului pentru a include cel mai mare spațiu expozițional posibil Expedientul se găsește în alte lucrări ale lui Cattaneo, care folosește adesea lentile cu unghi larg cu un înalt unghi de vedere și chiar lentile full-frame ochi de pește, acceptând distorsiunea puternică rezultată, pentru a obține un unghi de tragere mai larg Enrico Cattaneo Portrete de grup, galeria Derbylius, Milano, aprilie-mai Alte expoziții similare: Enrico Cattaneo "Am fotografiat", galeria Bianca Pilat, Milano, septembrie , unde fotografii cu fotografi prezenți la lacuri sau artiști cu aparate foto; Vopsele și baruri și mese pe care le cânt, AR Ri Vi, Milano, octombrie-noiembrie , cu imagini din vopsele în timp ce trecătorii mănâncă;

Vernisaje - , galerie Scoglio di Quarto, ianuarie-februarie Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte memoria colectivă - scrie Cerritelli -, în imaginația împărtășită de toți, printre locurile artistice care devin un scenariu indistinct traversat de instabilitatea privirilor" Si din nou: "autoportret de autor într-un portret de grup" Cuvinte, acestea, care rezumă sensul expoziției, dar care nu înțeleg statutul a fotografiilor Din vârful carierei sale de patruzeci de ani, Cattaneo arată în mod ironic a societatea "inauguriștilor", o galerie de portrete realizate aparent "fără proiect" La fel de deja menționat, Cattaneo a folosit camera pentru a-și câștiga locul acea companie străină Poate inconștient, poate, cel puțin la început, pentru a o înțelege puțin mai mult; ulterior fără niciun proiect anume altul decât să-i certifice prezenţa și să asistăm la prezența altora Luând o secvență dintre multe, să vedem cum este verifica aceasta dubla atestare Aici mă opresc la cunoscuta expoziție a lui Giulio Paolini, intitulată , desfășurată la Galleria De Nieubourg din Milano, în februarie (Fig), la a cărei dată de inaugurare titlul se referă fotograful se plimbă prin sală în căutarea protagoniştilor serii într-o interior slab luminat Pe lângă critici și galeristi, și colegul lui Paolini, Luciano Fabro, își face apariția Cattaneo le cunoaște și ia notițe, cu dispozitivul său, despre relațiile dintre ei: fotograful face parte din spațiu, prezența lui nu este intruzivă, susține el la o distanță sigură, pare să nu se alăture partidului În schimb, să ne uităm la inaugurarea expoziției Boetti menționate mai sus (Fig) Chiar mai jos o lumină mai puternică, viziunea și, în anumite privințe, chiar mai puțin intruzivă Secvența apare în un fel de impas, de parcă fotograful ar fi așteptat ca evenimentele să continue primele lovituri sunt adresată grupului, încăperii aglomerate de vizitatori Rare sunt abordările, ca în serial anterior Apoi se întâmplă ceva insondabil și, de la distanțe diferite, privirile celor prezenți încep să se îndrepte spre fotograf, care se implică în gesturile ludice ale artiștilor și incluse în mediu Cattaneo este un participant la deschidere și un complice: așadar ne permite să vadă atitudinile celor prezenți, să le ascult cuvintele, pe scurt să devină parte din ea a partidului Două secvențe, acestea, care demonstrează cum, dincolo de capacitatea sa testimonială, camera permite operatorului să se relaționeze cu mediul înconjurător, să subliniază prezența cuiva și în final să afirme calitatea deosebită a muncii cuiva Exemplul lui Cattaneo părea util pentru a atrage atenția asupra particularității a arhivei fotografice ca izvor pentru istoria artei Instrument esențial pentru documentarea lucrărilor, suportul fotografic se dovedește și el un vehicul privilegiat pentru construcția însăși a imaginii artei și a protagoniștilor ei, într-un dialog circular între producător, subiect și utilizator al imaginilor Astfel de analize reprezintă, prin urmare, punctul de plecare pentru o altă cale larg, vizând evaluarea gradului de permanență în imaginarul colectiv și în memorie istoricul imaginilor publicate imagini care au fost alese de operatorii circuitului artistice (artişti, critici, istorici, editori), ridicându-se la icoane mnemonice ale unei opere, eveniment sau arata ca este Mă aștept ca acesta din urmă să devină și mai hotărâtor în utilizarea sa CATTANEO , pp nr "Avem de-a face cu o succesiune de scene care capătă o greutate involuntară, în sensul că Cattaneo are a făcut aceste "portrete de grup" fără un plan, de parcă ar fi fotografii pe care nu a încercat să le facă", CATTANEO , p nr Robert Del Grande Studii ale Memofonte artiştii militanti şi criticii legaţi de arta procedurală, şi în

special de Arte Povera , vor face Nu întâmplător pentru cei din urmă documentul fotografic (al expoziției, al spectacolului sau al instalaţiei) va fi un punct fix indispensabil În multe privințe, autoreferențial, această practică se va bucura de ajutorul unor figuri care nu existau până de curând: fotografi gata să implicați-vă, atenți și pregătiți pentru ca, prin participarea constantă la lumea artei, vor putea interacționa cu actorii săi după o dinamică de schimb reciproc de motivații cultural Artiștii care lucrează din a doua jumătate a anilor ' se vor întâlni din nou deci într-un sistem în care fotografia constituie un aspect integral al circuitului artistic De acum înainte artistul va face parte dintr-o lume în care este întotdeauna posibil să fie văzut din exterior; în care, adică, există o scenă pregătită pentru prezența lui și pentru spectacolul pe care îl oferă "Fotografia devine "expedientul fericit" al unei generații care, de asemenea, împinge criticii și galeristele să dezvolte soluții fără precedent, alimentând noul fetișism al colecționarilor", SERGiO , p "controlul asupra informațiilor, și deci asupra documentației fotografice și aspectului acesteia, devine a aspect central al cercetării conceptuale și va fi, de asemenea, un model pentru Germano Celant", SERGiO , p Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte APARATUL FIGURATIV Aceste exemplare trebuie considerate ca o simplă documentare a subiectelor luate: realizate după o logică de utilitate practică, adesea cu carduri low-cost sau accesibile de mână, nu sunt comparabile (pentru calitate și definiție) cu orice tipărire pe hârtie a un singur negativ în plus, reproducerea digitală a dus la alte modificări cromatice și pierderea definiției Imaginile întregi au fost decupate și mărite pentru lizibilitate Adnotările a stiloul pe rame indică faptul că imaginea a fost selectată pentru imprimare numerele scrise a stiloul pe unele cadre indică poziția imaginii într-o secvență reconstruită de către fotograf Robert Del Grande Studii ale Memofonte Fig : Coperta inventarului lui Enrico Cattaneo, împărțit în secțiuni: "Lay" se referă la folie de mm; "Role" la negative în format x ; " x " și " x " la negative în formatele relative Fig : Pagina de inventar a lui Enrico Cattaneo de la nr la nr negativele de la nr la nr se referă la fotografii realizate în clădirea din Corso Garibaldi Celelalte numere se referă în mare măsură la documentația zonei adiacente Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Fig : Exemplu de fișă nr : imagini legate de studioul lui Ferroni, câteva vederi de stradă și imagini cu un copil Milano - Robert Del Grande Studii ale Memofonte Fig : imagini preluate din foaia de mostre nr : a: a doua fotografie din dreapta și publicată în FERRONi , p și în RECANTi , p b: primul din stânga și publicat în RECANTi , p și în CATTANEO a c: al treilea din stânga și publicat în RECANTi , p Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Fig : imagini preluate din foile de mostre nr și nr : a: al doilea de mai jos și publicat în RECANTi , p a: primul în altul și publicat în FERRONi , p și în RECANTi , p Robert Del Grande Studii ale Memofonte Fig : Exemplu de fișă nr Pregătirea lucrărilor lui Lucio Del Pezzo la CantÃ¹, iunie Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Fig : imagini preluate din foile de mostre nr și nr Secvenţe asupra lucrării de aranjare a lucrări a: ultimul din stânga și publicat în "Flash Art", Robert Del Grande Studii ale Memofonte Fig : imagini preluate din foile de mostre nr și nr b: succesiune de lucrări dispuse pe gazon a: Lucio Del Pezzo se luptă cu pregătirea unei opere Despre Enrico Cattaneo

Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Fig : Lucio Del Pezzo se luptă cu pregătirea lucrării Săgetător, în DEL PEZZO , fig Imaginea este preluată dintr-un diapozitiv de Enrico Cattaneo Robert Del Grande Studii ale Memofonte Fig : imagini preluate din foile de mostre n și nr : Alighiero Boetti, punerea în scenă a Expoziție Shaman Showman, aprilie De Nieubourg, Milano, aprilie Fig : imagini preluate din foile de mostre nr și nr : Alighiero Boetti, punerea în scenă a Expoziție Shaman Showman, aprilie De Nieubourg, Milano, aprilie Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Fig : Alighiero Boetti, galeria De Nieubourg, Milano , săruri gelatinoase de argint [reproducere digitală din tipărirea originală] Robert Del Grande Studii ale Memofonte Fig : imagini preluate din foaia de mostre nr : pictura expoziției de Alighiero Boetti, Shaman Showman, galeria De Nieubourg, Milano, aprilie Piero Gilardi, Mario Ceroli, Henry Martin, Clinio Trini Castelli, Renato Cardazzo, Gillo Dorfles, doamna Toselli Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte Fig : imagini preluate din foaia de mostre nr : pictura din expoziția Giulio Paolini, , galeria De Nieubourg, Milano, februarie recunoașteți Tommaso Trini, Antonio Dias, Gianni Colombo, Luciano Fabro și, printre ei, lucrarea Saffo Robert Del Grande Studii ale Memofonte Bibliografie AFT "AFT Număr semestral al arhivei fotografice toscane", n , anul XiX, iunie decembrie Iubirea mea AMORE MiO, Catalogul expoziției, editat de A Bonito Oliva, Florența ALiGHiERO BOETTi Alighiero Boetti: catalog general, editat de J -C Ammann, Milano BAL M BAL, Citirea artei?, în TEORIA IMAGINII , pp - CALDER A CALDER, Calder, New York, CÂMPUL URBAN Câmpul urban intervenții estetice în dimensiunea urbană colectivă, editat de L Caramel, U Mulas, B Munari, Como CATTANEO Enrico Cattaneo "Am fotografiat", broșura expoziției, text de E Tadini, Milano CATTANEO Henry Cattaneo Vernisaje, broșura expoziției, text de M Pasqua, Milano CATTANEO Henry Cattaneo Portrete de grup, broșura expoziției, text de C Cerritelli, Milano OFF CAMERA Off Camera, Catalogul expoziției, editat de R Mutti, Milano CATTANEO a Henry Cattaneo în regres, broșura expoziției, text de L Giudici, Milano CATTANEO b Henry Cattaneo Caiete de documentare, broșură expoziție, text de ED Turconi, Milano Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte CATTANEO a Henry Cattaneo Milano, lucruri goale, Catalogul expoziției, editat de P Del Giudice, Milano, CATTANEO b Henry Cattaneo Lucrări în curs, Catalogul expoziției, text de R Mutti, Milano CATTANEO c Henry Cattaneo Războinici, Catalogul expoziției, texte de A Comino, P Serra, G Galimberti, Bust Arsizio CATTANEO-SODDU E CATTANEO, S SODDU, Portrete de artist, Milano CATTANEO-SODDU E CATTANEO, S SODDU, Portrete de artist , Milano COLOMBO C COLOMBO, Pagina întreagă Cărți și reviste fotografice în Italia din până în , în FOTOLOGiE , p - COLOMBO C COLOMBO, Vise de hârtie revistele săptămânale de știri, - , în iTALiA , pp - CONSAGR-MULAS P CONSAGRA, U MULAS, Arta fotografică, Milano DIN PIESA Lucio Del Pezzo, Catalogul expoziției, text de Tommaso Trini, Roma DIN PIESA Lucius Del Pezzo Maeștri contemporani, text de Maurizio Fagiolo dell'Arco, Milano DE LUNA G DE LUNA, Pasiune și rațiune Sursele și metodele istoricului contemporan, Florența DONDERO-BASSO FOSSALI MG DONDERO, P BASSO FOSSLi, Semiotica fotografiei investigații teoretice și practici analitice, Rimini DUBOIS P DUBOiS, L'Acte photographique et autres essais, Bruxelles Robert Del Grande Studii ale Memofonte FERRONi Gianfranco Ferroni, Catalogul expoziției, Milano FLASH ART "Flash Art", , FOSSATI P FOSSATI, Ugo Mulas Fotografie, Torino FOTOGRAFI ȘI

EVENIMENTE Fotografi și evenimente artistice în Italia din anii până în anii : Abate, Capone, Colombo, Jodice, Lucas, Mulas, Mussat Sartor, Pellion di Persano, Catalogul expoziției, editat de W Guadagnini, Modena FOTOLOGIE Fotologii: scrieri în cinstea lui Italo Zannier, editat de N Stringa, Padova JunTA - F GiuNTA, Aventura lui Vincenzo Carrese și Publifoto Documentele fondului Ferdinando Carrarese (-), teză de licență, Universitatea din Genova, anul universitar - MULȚUMESC E GRAZIOLi, Ugo Mulas, Milano IMAGINEA REGIUNII Imaginea regiunii Fotografii din arhivele Alinari din Emilia si Romagna, P Cervellati et alii, Florența Italia Italia: Portretul unei țări în șaizeci de ani de fotografie, editat de G Calvenzi, Milano MORELL P MORELLO, Fotografie în Italia - , Milano PASQUALiNi A PASQUALiNi, Domeniul fotografic, "New Meta Words & images", XX, , Milano , pp - PULA F Pola Contextul artistic la Milano și Torino: o identitate bipolară și ramificată, în Time & PLACE , pp - POLi F POLi, sistemul artei contemporane, Roma-Bari Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva unui fotograf de artă milanez, - Studii ale Memofonte PUBLiPHOTO Publifoto - , imagini ale vieții italiene din arhivele unei mari agenții, Milano RECAN Ti MG RECAN Ti, Gianfranco Ferroni, Bergamo RUSĂ A RUSSO, Istoria culturală a fotografiei italiene De la neorealism la postmodernism, Torino SERGiO G SERGiO, Ugo Mulas - : verificări de artă, în UGO MULAS , pp - SERGiO G SERGiO, Ugo Mulas Vitalitatea negativului, Milano SERGiO G SERGiO, Forma revizuită Critica și reprezentarea neoavangardei în Italia (Flash Art, Pallone, Cartabianca, Senzamargine, Data), "Palimpsesti", , Disponibil la: www palinsesti net index php Palinsesti vizualizare articol Smith Voltron: David Smith, New York TEORIA IMAGINII Teoriile imaginii dezbaterea contemporană, editată de A Pinotti și A Somaini, Milano Ora și locul Time & Place: Milano-Torino - , Catalogul expoziției, editat de LM Barbero, C Widenheim, Stockholm TURNUL DE AUR Primul concurs national de fotografie artistica Torrione d'oro, Catalogul expozitiei, Gradisca d'isonzo UGO MULAS Hugh Mulas Scena de artă, Catalogul expoziției, editat de PG Castagnoli, C Italian, A Mattirolo, Milano VALTORTA R VALTORTA, Social Commentary: Awainting Art, in Time & PLACE , pp - VITALITATEA NEGATIVULUI Vitalitatea negativului în arta italiană , Catalogul expoziției, editat de A Bonito Oliva, Florența Robert Del Grande Studii ale Memofonte ABSTRACT Articolul propune o reflecție asupra arhivelor fotografice ca instrument de documentare istoria artei pentru anii Plecând de la analiza evoluţiei fotograf profesionist Enrico Cattaneo, fotograf amator în anii cincizeci și profesionist specializat în artă contemporană din deceniul următor, se întreabă despre semnificaţia documentării fotografice a artei epocii Unele secvențe extrase din arhiva Cattaneo, care contează, au fost luate ca exemplu câteva sute de mii de focuri Aceste probe au fost testate pentru a le reconstrui circumstanțele de producție și înțelegerea formelor ulterioare de transmitere Fără a pierde din având în vedere obiectul fotografic și valoarea sa descriptivă, analiza a fost efectuată după o optică deschis la diferite discipline În timp ce, pe de o parte, imaginile trebuie înțelese ca element constitutive ale realității istorice pornind de la contextul lor de producție, în centrul căruia se află cel fotograf, pe de altă parte sunt reflectarea unei resemantizări datorate diferitelor canale ale distribuție în care au fuzionat în anii următori Acest articol tratează utilizarea arhivelor fotografice ca sursă pentru istoria artei Anii șaizeci Pornind de la analiza dezvoltării profesionale a lui Enrico Cattaneo, foto amator în anii ' care s-a impus ca fotograf profesionist specializat în arta contemporană în

deceniul următor, autorul investighează sensul documentării artă prin fotografie în acea perioadă Câteva secvențe din arhiva lui Cattaneo, care păstrează câteva sute de mii de cadre, au fost luate drept exemplu Probele au fost investigate pentru a retrage circumstanțele în care au condus producția lor și pentru a înțelege cum au fost ulterior diseminate Fără a pierde din vedere fotografia ca obiect și a valorii sale descriptive, o abordare multidisciplinară este adoptat pentru analiză dacă, pe de o parte, imaginile trebuie privite ca element constitutiv al realitatea istorică, pornind de la contextul lor de producție evoluând în jurul fotografului, ele sunt, pe de altă parte, reflectarea unui sens nou dobândit, rezultat din mai multe canale de distribuţie în care au convergit în anii următori pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte PICTORI LA GALERIA SALITA: PROBLEMA PICTUREI MONOCROME LA ROMA PE Fig : Ședință foto a inaugurării expoziției pictori - Roma â€˜ Tano în prim plan Festa, Francesco Lo Savio și Mario Schifano, în fundal Piero Dorazio și Giulio Turcato la noiembrie , la galeria La Salita, situată lângă Treptele Spaniole şi animată de avocatul faenzan Gian Tomaso Liverani , a fost inaugurată o expoziţie colectiv care a propus publicului roman un grup de tineri artiști Aceeași galerie a găzduit din martie prima expoziție a lui Franco Angeli, Tano Festa e Giuseppe Uncini grupul se extinsese ulterior pentru a include Mario Schifano și Francesco Lo Savio cu ocazia unei expoziții de Tineri Pictori, organizată din martie la galerie Mai exact, regizat de Richard Chase (cu acea ocazie cu adăugarea lui Gianni De Bernardi); iar Cancello di Bologna a fost în cele din urmă propus din nou galeriei începând cu aprilie, prezentată în această din urmă expoziție de Emilio Villa, o personalitate heterodoxă pe scenă Critic italian, dar de o importanță fundamentală pentru atenția acordată tinerilor începători catalogul realizat pentru expoziţia romană, realizat pe o coală de hârtie dur, apoi pliabil în două sau patru, are cuvintele " PiTTORi", "ROMA " și apoi, în coloane și cu caractere similare, numele de familie ale celor cinci artiști participanții Pe lângă indicarea galeriei și a locației acesteia, puteți citi o inscripție de interes deosebit, "ENTRE-DEUX ROMAiN", și mai ales un text introductiv în semnată de Pierre Restany, datată "Paris, noiembrie " Înlocuirea de către Restany a altor critici precum Emilio Villa și Cesare Vivaldi pare să nu fie totul clar deoarece prezența sa era relativ nouă în mediul roman, având în vedere gravitaţia dominantă a criticului către Milano: manifestul său dei Nouveaux realistes, lansat pentru edițiile galeriei Apollinaire de Guido Le Noci in orice caz Â Pentru o reconstrucție de ansamblu a activității tunelului La Salita, realizată pornind de la studiul documentație de arhivă, vezi GiAN TOMASO LiVERANI și TRIBUTE TO LIVERANI Cu toate acestea, rămân lacune la nivel analitic, deoarece această arhivă este acum inaccesibilă de la moartea lui Liverani și evenimentele legate de succesiune Încă un instrument de referință esențial în reconstrucția acestor expoziții (și a multor evenimente contemporane) și rezumatul documentar analitic asamblat în FAGiOLO DELL'ARCO se referă în special la pp - Ioan Casini Studii ale Memofonte abordarea capitalului poate fi explicată și ca urmare a implicării celor Roman Mimmo Rotella în grupul promovat de criticul francez Nu pare de credibil asta Restany a ignorat expoziția de grup - și prezentarea aferentă - de la galeria il Cancello Bologna, considerând că textul lui Villa fusese reluat, tradus în franceză cu minime

variante , în numărul din septembrie al "Aujourd'hui: art et architecture", un loc crucial al prezentarea și dezbaterea artei italiene la nivel internațional, chiar și pentru cei mai înalți calitatea tipografică a publicaţiei este semnificativă compararea celor două texte pentru numeroase ideile subiacente pe care le au în comun Prezentarea lui Restany se deschide prin conturarea unei situații de profundă decadență - cursul poeticii informale - din care ar fi investită Roma, conjugată cu un anume idee despre epigonism împărtășită și de Vivaldi și Villa însuși: Roma, odată în declin, a trebuit să plătească scump pentru greutatea istoriei sale invadat, asuprit, învinețită, răspunde cu indiferență la insultele timpului Nonșalanța asta o face Etern: cum să fim surprinși că este această metropolă a culturii noastre, Orașul prin excelență astăzi refugiul tuturor conformismelor noastre? în Young Italian Artists di Villa si trovano considerazioni analoghe: "aduna și restabiliți o parte încăpățânată și incoruptibilă în interiorul încăpățânării, neîncetatului și zilnic, juxtapun, suprapune, combina, șterge, regenera, salvează, ruinează, închide și deschis" Concludendo la sua prezentare Restany afirma: "prin această discrepanță între des positions etabli, officiellement reconnues et virant deja a l'accademisme d'avant-garde, ces jeunes pragmatistes romains ont leur chance" termenul pragmatistes nu poate să nu menționeze ceea ce a afirmat Villa în articolul amintit mai sus: "C'est l'energie radical and fundamental de the implicit, un etat traumatique mais convaincu de l'experience, du pragma, des pratiques humaines" ; judecata este în sfârșit condensată în definiția debutanților ca "ces noii operarii" Dincolo de aceste tangențe, Restany "face aceeași încercare de a închide rândurile generaţional pe care tocmai începuse cu grupul francezilor Nouveaux realistes" şi da pune il problema di come collocare nel panorama dell'arte international i cinque artisti: ar fi zadarnic să dorim să atribuim un numitor comun unor astfel de procese mentale diverse şi încă insuficient afirmate Intram in Marais Pontins din indecizie, dar și virtualitate și posibilă devenire Această zonă marginală este bine situată str între Paris și New York, între neo-dada și noii realiști în cea mai mare parte, între marginea tare și tulburare pentru unul dintre ei Calea este îngustă, dar există, dacă numai decât în starea de paranteză între două etichete de artă Â După cum a subliniat Maria Grazia Messina, rolul lui Rotella de intermediar cu grupul Paris-Milan nu este neglijat pentru că "l-a cunoscut pe Restany în timpul expoziției sale individuale din iunie la galerie La Salita, prezentat de Villa; şi astfel Restany îşi însuşeşte termenul decolage, introdus de Villa în propriul său Decolaje de Rotella din , cu ocazia expoziţiei Ceriola" (cf MESSiNA , p) Vila c Este interesant de observat că, din cinci reproduceri care însoțesc articolul, alături de o lucrare a lui Schifano, unul de Lo Savio, unul de Uncini și unul de Angeli, există unul de Piero Manzoni în loc de unul de Festa RESTANY , pp nr ViLLA a, p RESTANY , pp nr ViLLA a, p idem MESSINA , p Restany se referă evident la Lo Savio RESTANY , pp nr pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte Fișa subțire de catalog cu prezentarea tocmai menționată nu oferă niciuna indicaţie privind identificarea lucrărilor care au fost expuse în noiembrie la Galeria La Salita Conform mărturiei orale a Luisei Laureati , ei au rămas imediat toate deținute de proprietarul galeriei, apoi după toate probabilitățile dispersate în de-a lungul anilor, precum și licitația colecției Liverani, desfășurată la

Pandolfini în , doar o mică parte ar fi reapărut Pentru a umple golul aproape complet al mărturii referitoare la expoziție, la care vom reveni mai târziu, s-a adăugat o sursă arhive care, deși nu dizolvă numeroasele întrebări deschise, oferă unele posibile completări la materialul rar cunoscut În Arhiva de Artă Contemporană a Academiei din Brera, mai cunoscut sub numele de Archivio Ballo , este păstrat în fiecare dintre fișierele dedicate la "cinci din Salita", o copie a catalogului impaturita in doua si folosita ca dosar pt conțin câteva tipărituri alb-negru ale unor lucrări datate și (Fig -), în număr variabilă în funcție de artist și majoritatea cu ștampila și indicațiile galeriei La Salita: astfel, ar părea plauzibilă să se ipotezeze o legătură cu obiectul expozițional al studiul prezent În comparație cu cele trei fotografii cunoscute ale aspectului original (Fig -), care însă documentează doar o mică parte în comparație cu întregul încăperi din galerie , lăsând astfel numeroase puncte moarte, încă pare posibil să se deseneze următoarele concluzie: unele dintre lucrările reproduse în "fotografiile Ballo" au fost efectiv expuse la expozitie (este certitudine doar pentru un tablou de Angeli, Fig); altele în schimb (mai ales în cazul de Uncini, larg documentat în cele trei fotografii ale expoziției și în catalogul exact general) avea evident pentru Ballo sensul memoriei vizuale a operelor contemporane de către artiștii înșiși, chiar dacă nu sunt strict legate de evenimentul expozițional în cauză da poate deduce totuşi o afinitate cel puţin tipologică între lucrările fotografiate şi cele reale expuse: tocmai această concluzie face legitimă raționamentul asupra intersecției de la sfârșitul anului din cariera celor cinci artiști, încă în mare măsură de investigat Â Profit de această ocazie pentru a-i mulțumi sincer Dr Lancioni pentru că mi-a comunicat acest lucru important detaliu, dar mai ales pentru marea disponibilitate și interes manifestat față de mine Vezi COLECȚIA LIVERANi Pentru un studiu al istoriei acestui fond arhivistic și al personalității lui Guido Ballo cf TRENTO Cu privire la conținutul dosarelor individuale sunt furnizate câteva indicații esențiale, în imposibilitatea reproducerii lor în acest site tot conținutul titlurile lucrărilor sunt cele prezentate pe fotografiile propriu-zise, acolo unde sunt prezente; altfel sunt cele adoptate în bibliografia de referinţă - Îngeri: patru fotografii Lucrări nedocumentate în bibliografie: Elemente negative gri ( ), Elemente negative roșu ( ), Deschidere stânga roșu ( ), Sacra rota alb ( ) - Petrecere: opt fotografii Trei lucrări identificabile în bibliografie: Rosso n ( ), în BEANS OF THE ARCO , p , indicat cu titlul Roșu semnal n și ca deținut în continuare de Liverani, dar nu apare în catalog licitaţie; Colajul nr ( ) în COLECȚIA LIVERANi , p , nr ; Colajul nr ( ), în TANO FESTIVAL , N Cinci lucrări nedocumentate: Rosso n ( ), Roșu nr ( ), Colajul nr ( ), două lucrări nicio indicație în afară de măsuri - Schifano: șapte fotografii Cinci lucrări identificabile în bibliografie: predă E- E ( ), în SChiFANO , p și MARiO SChiFANO , (datare greșită); Nr ( ), în SChiFANO , p și MARiO SChiFANO , ; N - ( ), în SChiFANO , pp - și MARiO SCHIFANO , ; NU ( ), în MARiO SChiFANO , ; Planşa N - ( ), în SChiFANO , p și MARiO SChiFANO , Două lucrări nedocumentate: Numărul N - N gri ( ), Cartello A roșu ( ) - Cârlige: două fotografii Ambele lucrări identificabile în bibliografie: Cementarmato (-), în GiUSEPPE UNCiNi , - (întors); Primo Cementarmato ( ), în Giuseppe UNCiNi , - - Lo Savio: trei fotografii de Spazio-Luce, datate imposibil de identificat lucrările din reproducerile albe și negru se poate ipoteza

planul (parțial) al galeriei prin observarea unei serii de exemplare tipărite la contact care documentează expoziția personală a lui Tano Festa inaugurată la mai Îi mulțumesc Dr Lancioni pentru că mi-a permis să-l văd A se vedea Giuseppe UNCiNi , - , - , - , - Ioan Casini Studii ale Memofonte Figurile - : Două fotografii ale instalației expoziției pictori - Roma â€˜ În interiorul dosarului dedicat lui Schifano se află o foaie de mână scrisă de Guido Ballo cu urmatoarele adnotari schematice: "Noua scoala romana cei tineri: Schifano, Angeli, Festa, Lo Savio, Uncini cei mai vechi: Novelli, Rotella, Perilli, Dorazio, Pietro Cascella" Această notă poate fi o posibilă cheie pentru înțelegerea subtitlul misterios al expoziției, "ENTRE-DEUX ROMAiN" Dacă crezi în legătura dintre foaia lui Ballo și expunerea interesului nostru, ar trebui să emitem ipoteza a comparaţie între cele două grupuri dintre care unul ar fi - chiar dacă într-o formă redusă - cel unit în jurul revistei "Crack" După cum remarcă Maria Grazia Messina, "broșura Crack Documente de artă modernă, tipărite în iunie de Gino Marotta, Cesare Vivaldi și Fabio Mauri [ ] și declararea efectivă a unui front al artiștilor romani, angajat atunci într-o a compararea vie a cercetărilor, atât din punct de vedere al schimburilor internaționale, cât și al cifrei de afaceri generațional" ; reprezintă o experiență de grup eficientă , chiar dacă foarte sui generis Crack sunt artiști din generații diferite, dar el domină haita dintre cei născuți în anii : Dorazio ( ), Perilli ( ), Mauri ( ), Novelli ( ), Cascella ( ), flancat de mai vechii Turcato ( ) și Rotella ( ) Asemenea întâlniri merg comparativ cu cele ale celor mai tineri Festa ( ), Angeli ( ), Lo Savio ( ), Schifano ( ) și Uncini ( ) Revenind la expoziţia pictori - Roma â€˜ , nu ne permite să tragem concluzii definitive asupra prezențelor o fotografie publicată deja de multe ori (Fig) în care se recunosc mai întâi Â Ipoteza pe care urmează să o prezentăm este valabilă atâta timp cât atribuim expresiei franceze entre-deux sensul că are în domeniul sportului înțeles, însă, în sens figurat MESSINA , p Despre caracterul avangardist al acestui grup cf CAMIOANE a, pp nn: "Se va spune că Crack, în ascultare chiar și la un titlu care amintește de testamentul lui Fitzgerald, acesta preia în mod deschis mai mult de o singură instanță avangardă, de la futurism la dadaism la suprarealism" Vezi TRUCCHI a, pp nn: "de fapt acești nouă pictori [opt în realitate, ed], pe care Vivaldi ni-i descrie în bloc, dezamăgit, dar nu descurajat, saturat, dar nu obosit, sceptic, dar nu uscat, tandru, dar nu sentimental, îndrăgostiți dar nu pasionați, sunt foarte diferiți unul de celălalt: la unii repetarea este răscumpărată de a dinamism istoric continuu, la altele este doar un joc obositor, chiar daca iscusit fara rezultate Chiar și în ale lor declarații nu toată lumea știe să țină pasul cu acea atmosferă năucită și lunară a poetului lor [ ] Dar nu vrem a supărat Crackul care, la urma urmei, este atât de bine împreună, în ciuda faptului că este fals și precar implementare" pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte Piano Festa, Lo Savio și Schifano și, pe fundal, Dorazio și Turcato, fotografie de asemenea ar putea justifica ipoteza unei expoziții "pentru zece" Dar nici una dintre fotografiile pe care le documentează punerea în scenă a expoziției dezvăluie orice indicii despre dacă și cum este arbitrat entre-deux de Restany fusese pusă în aplicare La aceasta se adaugă tăcerea în acest sens a celor două recenzii, care apoi se va discuta despre Filiberto Menna si Lorenza Trucchi în concluzie, în ciuda indicarea lui Ballo și montarea sa atât de adecvată într-o situație în

care a avea loc confruntare subterană, explicația cea mai imediată pentru indicația "ENTRE- DEUX ROMAiN" rezidă în limba în care este formulat Dacă îl consideraţi drept titlu din prezentarea lui Restany ajungem la concluzia că entre-deux roman este " pictorilor din Salita, cei pe care, dupa criticul, nu se putea inca plasa clar pentru că se aflau în mlaştinile pontine ale indeciziei foaie ar putea deci să fie o notă rezumativă pe care Ballo o scrisese pentru el însuși, în comparație cu a Situație romană asupra căreia se documenta prin prisma lucrării la care lucra, La linea dell'arte italiana, care avea să apară patru ani mai târziu În al doilea volum, asta da împinge expoziția până în anul apariției, este tratată în mod monografic a "celor cinci tineri" și a "celor cinci mai mari", dar nu există nicio urmă de opoziție nici a grupărilor reale Dacă, după cum a remarcat Dario Trento, "Arhiva Ballo poate fi [ ] considerată, în primă instanță, arhiva unei cărți" , apare îndoiala că chiar și fotografii ale lucrărilor i-ar fi putut fi trimise chiar de artiști în scopul de a fi pus în carte; această îndoială este totuși imediat înlăturată de faptul că niciuna dintre ele nu există si reprodus Într-adevăr, Ballo a ales și a publicat lucrări de Schifano, Festa, Angeli, Lo Savio și Uncini toate ulterioare, cea mai mare parte din , dorind evident să documenteze i realizări mai mature ale unei situaţii artistice în fieri pe care a analizat-o ca critic militant: nevoile cărţii căreia se devota de mulţi ani impuneau ca rezultatul a fost cât se poate de actualizat Documentația fotografică examinată în Arhiva Braidense poate fi astfel explicată în lumina unei etape a acestei actualizări Excluzând stricta pertinență la expunerea fotografiilor Arhivei Ballo, cele suplimentare sursele documentare despre eveniment sunt deosebit de rare și constau din unele amintiri și extrase de recenzie Circumstanțele care au dat naștere acesteia au fost amintite pe larg de atunci Gian Tomaso Liverani în ultimul interviu pe care l-a acordat înainte de moarte: Am fost prieten cu Restany de înainte, când am fost la Paris, am fost să-l văd, au fost mai mulți puncte de contact, acolo era Fontana S-a întâmplat să fie la Roma în acea vară acolo Am fost deja la Schifano, locuia în piazza Scanderbeg, avea un fel de coș de găini, deasupra unei terase, unde a pictat și a făcut lucruri care nu prea m-au entuziasmat: suprafețe cu un material culoarea pământului și apoi a aplicat o foaie de aluminiu deasupra Nu am fost însă foarte entuziasmat a fost începutul picturilor monocrome pe care le-a realizat mai târziu în toamnă, cele pe care mi le-a sugerat Restany A fost deja Festa care a făcut tablouri monocrome roșii, Angeli le făcea deja de un an, cu voaluri negre deasupra cărora erau foarte frumoase și Lo Savio Lo Savio expusese deja la Selecta cu Cardazzo Era Â MENNA trucuri b Vezi și TRENTO , p : "expunerea îmbracă un caracter determinist și concatenarea lui monografiile realizate întotdeauna după aceeași schemă duce inevitabil la monotonie" ibid , p Confirmând aceasta este o scrisoare către Ballo din aprilie , dactilografiată și semnată de Schifano, în care pictorul afirmă: "Am aflat de la Festa, Losavio [sic], Angeli a [sic] tot de la Rotella că mă căuta la Roma Îmi pare rău că nu mi-a văzut lucrurile recente și nu ne-am întâlnit, apropo prietenii mei mă au a spus să trimit niște fotografii color pentru o carte pe care o faci, eu trimit trei, iată-le" Dintre cele trei tablouri, Grande detaliu al peisajului italian, O sole mio, incident, acesta din urmă fiind reprodus color în opera lui Ballo (cf DANS , ii, p) Ioan Casini Studii ale Memofonte Toti Scialoja, care mi-a sugerat să merg să văd această expoziție, mi-a

spus că există un tânăr artist foarte interesant Am fost să văd această expoziție, mi-a plăcut Era o încurcătură, o poză de mai sus celălalt M-am dus să-l văd la studio, unde nu am avut o impresie prea bună pentru că era unul mare confuzie Restany, care sosise la Roma la sfârșitul verii, mi-a cerut să fac asta spectacol Încă nu-l cunoștea pe Schifano, tablourile monocrome ale lui Schifano, eu am avut unul care I-am dat lui Casoli, unul galben, monocrom, foarte frumos Mi-au mai rămas câteva dintre acestea tablouri monocrome Schifano Și așa a luat naștere expoziția Mi-a plăcut pentru că a fost unul arată doar o pauză completă cu tot ceea ce este informal, cu tot ce se întâmplă Roma: Afro, Capogrossi, alte nume pe care le veți cunoaște mai bine decât mine A fost un spectacol de rupere spre monocromul căruia știam ceva știam Klein, știam pe cineva a Milano: Fântână A fost o expoziție pe care am făcut-o cu mare drag Iar spectacolul a avut un aspect grozav succes, a marcat cu adevărat o ruptură cu toată perioada anterioară, încă se vorbește despre asta astăzi Și eu încă îmi amintesc de bunăvoie pentru că a fost un spectacol grozav și pentru mine informativ Apoi fiecare și-a continuat drumul, Schifano a plecat aproape imediat cu Pliniu pentru că Cy Twombly l-a luat din galerie, îmi amintesc, și i-a dus-o lui Pliniu Sărbătoarea Tano a mai rămas câțiva ani, l-a urmărit în toată perioada monocrom Apoi a plecat în America I-am arătat o expoziție în , mi se pare, în via Gregoriana, o expoziție care nu mi-a plăcut atât pentru că era de derivație pop, dar era foarte ironic pentru că era atât de pop Michelangelo, așa cum ar putea face un artist roman Giorgio De Marchis a prezentat-o The Savio a murit tânăr, am luat toate lucrările de la familie, le-am păstrat treizeci de ani, făcând unele spectacole din când în când, dar depunând mult efort ca să se înțeleagă, pentru că nu erau multe cei care au înțeles-o Din această mărturie reies indicii importante pentru înțelegerea climatului de moment: rolul lui Restany, la care s-a reflectat deja; consistența efectivă a acestui grup, departe de a avea o structură programatică în propunerea sa, contrar lui Crack; "ruptura completă cu tot ce este informal"; activitatea imediat anterioară și următoare a artiștilor individuali; "diaspora" fiecăruia dintre ei, cu excepția lui Lo Savio, destinată unuia sfârşit prematur Liverani menționează numele altor galeristi, Plinio de Martiis și Carlo Cardazzo, și ale alți artiști "de referință" precum Lucio Fontana, Toti Scialoja și Cy Twombly Înainte de a investiga în mod specific unele dintre aceste aluzii, este oportun să le completam cu i două fragmente din recenzii care se ocupă de expoziția din noiembrie scrise, ca deja menţionat, de Filiberto Menna şi Lorenza Trucchi Pornind de la acesta din urmă este posibil reconstitui unele probleme teoretice care ajunseseră treptat în atenţia critică, în special în jurul statutului operei de artă târzii-informale și al noului adică suprafaţa picturală a presupus Trucchi a publicat următoarele scurt text în secțiunea expozițională actuală a "Târgului literar" publicat în următoarea luna decembrie: Cunoaștem pe de rost discursurile lor [el se referă la "mulți pictori din ziua de astăzi"] care privesc acum, indiferent pe două scheme opuse, cea a indiferenței "tabloului obiect" și aceea de șocul intenționat al "imaginei materiei" "Nu vreau ca munca mea să dea emoție - spune el artistul anti-informal, raționalist, atras din nou de tabla goală a neoplasticismului - M-am săturat să simt, o poză pentru mine este doar un obiect, orice artefact, dar, a spre deosebire de mașină, am idei, așa că mă impun masei, rămân un individ, chiar dacă Eu produc lucruri impersonale" [ ] Cei "cinci" din Salita [ ] cred ca ies din cercul informal (noi pragmați romani, îi definește Pierre Restany, cu siguranță cu prea

multă bunăvoință nonșală în prezentarea sa) cu o serie de picturi monocrome, negre, galbene, roşii Â SCHERMI-LiVERANI , pp nr La acestea trebuie adăugate câteva rânduri dintr-o recenzie a lui L Hochtin publicată în "L'Å"il" în ianuarie , raportat deja în FAGiOLO DELL'ARCO , p Șmecheri b, pp nr pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte Această lectură apare grevată de prejudecățile declarate ale scriitorului față de art a momentului ; totuși, el ia act de încercarea celor "cinci din Salita" de a părăsi "giroul informal" şi situaţia de epuizare şi sfârşitul unui întreg sezon artistic Spre La sfârșitul anilor cincizeci a fost o atitudine răspândită din partea criticilor interesați de pictură modernă, aceea de a trasa genealogii și bilanţuri în efortul dificil de istoricizare a cercetării care datează de la sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial mai mult, informalul ajunsese la sărbătoare maximă la Bienala de la Veneția anilor ' în vara anului , dar a fost paradoxal, recunoașterea sa oficială sancționează pierderea vitalității: multe vocile critice au afirmat nevoia de a merge mai departe Recenzia lui Trucchi conturează și o criză în statutul operei de artă cu cu care era acum necesar să se țină seama: cele expuse în expoziție sunt lucrări, obiecte sau "lucruri"? Pe problema validității și actualității picturii reflecta deja unul dintre artiștii italieni care au menținut cele mai multe contacte cu Statele Unite, făcând acolo două sejururi: Toti Scialoja în un fragment din Jurnalul său de pictură publicat inițial în al doilea număr al "Experiența modernă", revista regizată de Achille Perilli și Gastone Novelli, apărută în Septembrie , următorul raționament suna: Pictura va fi din nou un lucru - nu un obiect Obiect înseamnă unealtă, ustensilă, formă anonim pentru uzul tuturor Obiect înseamnă inexpresivitate finală și indistincție Dar un "lucru" - folosit tocmai în acest termen confuz și generic - dar un lucru este în contact cu umanul, exprimă de îndată ce se consideră, spune, transmite Întrebarea "nouei figurații" fusese fundamentală în de "Experiența modernă", unde, din al doilea număr (august), o "coloană" a găsit spațiu dedicată Documentelor de o nouă figurație, din care este preluat și pasajul lui Scialoja de mai sus amintit Â este oportun să subliniem că articolul lui Trucchi a fost inspirat de o expoziție de gravuri de Picasso, maestru de necontestat folosit drept omolog al "mulți pictori ai zilelor noastre" Astfel de rapoarte, adesea foarte atente la problemele schimbării generaționale, au luat forma ambelor articole în reviste și în volume reale Câteva exemple sunt, pentru prima, PEiNTRES iTALiENS și LiBRES OPINIONS , în timp ce, pentru acesta din urmă, pictura italiană postbelică de Tristan Sauvage Arturo Schwarz ( ), Art și artiști de avangardă în Italia - de Giuseppe Marchiori ( ), Ultimele tendințe de artă astăzi de Gillo Dorfles ( ) și bineînțeles DANCE A se vedea observațiile la această ediție a Bienalei din PONENTE , p : "natura conservatoare a Bienala este evidentă din faptul că anul acesta nu ne oferă nicio indicație despre ceea ce s-a întâmplat după dezvoltarea poeticii informale, astăzi acceptată şi repetată chiar şi în cele mai izolate provincii şi somnoros din punct de vedere cultural și, prin urmare, o Bienală de confirmare de o calitate excelentă [ ] Și, de asemenea, a pierdut oportunitatea de a documenta publicul despre acel fenomen interesant care este neo-dadaismul american, documentare care începuse timid și confuz în ediția trecută și urma să fie reluat în ,

cu mai multă claritate și amploare, și constituie un punct viu al expoziției Unul are impresia, pe scurt, că totul merge bine, că totul este perfect, că alegerile au fost istețe, mai ales cele italiene, dar nu scăpăm de un sentiment de incompletitudine, de dorința de altceva care ar fi putut și ar fi trebuit să facă să fie acolo pentru a ne confirma, așa cum spune Merleau Ponty, că istoria este ceva în care nu putem avansa linie dreapta Aici, pe de altă parte, se face impresia că totul este prea liniar" Cu mult înainte de numărul special al revistei "il Verri" din După informalul, trebuie remarcat în acest sens stăpânirea puternică a poziția exprimată de Vivaldi cu privire la ultimul număr al "L'educazione moderna", a cărui coperta vorbește în scop (cf ViVALDi b, p) La aceasta se mai adaugă importantul număr monografic al "il Verri" care tocmai a apărut în iunie , dedicat în întregime informalului (cf L'iNFORMALE) Prima ședere a lui Scialoja la New York, însoțită de Gabriella Drudi, a avut loc între noiembrie și decembrie ; al doilea, de durata mai mare, intre februarie si iunie Scialoja , p Ioan Casini Studii ale Memofonte Un "proces de "obiectivizare"" implementat de pictorii italieni și notat tot într-o analiză a Gabriellei Drudi, însoțitoarea lui Scialoja, apărută în contextul unui reportaj despre Peintres italiens d'aujourd'hui, împreună cu contribuțiile lui Lionello Venturi, Nello Ponente, Enrico Crispolti și două analize aprofundate despre căile artistice din Milano și Roma, publicate în număr din decembrie a revistei "Aujourd'hui" și încă un pasaj din aceeași scriere, în care autoarea își dezvăluie cunoștințele despre pictura de tip american a lui Greenberg , care e se cuvine aici să raportăm aproape în întregime pentru raţionamentul condus cu mare lustruit pe suprafata picturala, pe materie si pe monocrom: Avant tot la material Dans la peinture informalle, la matiere este o nouă alchimie [ ] The surface picturale, recouverte de sofa sensibles or impregnate de liquides actifs, est emiettee, marcaj pentru o multitudine de semne introspective Dans l'action painting, la material n'existe pas Mijloacele [ ] sunt sclave gestului [ ] Pentru acești pictori italieni, se pare că materia este preexistent și are valoare și un "lucru în sine" Nu contează dacă ceea ce dezvăluie este un impuls sau a calculul pictorului; ceea ce descoperă este calitatea lui existențială Această chestiune, în natura ei fizic, se opune pictorului care l-a identificat; el este acum obligat să-i urmeze legile dacă el vrea să o facă să trăiască așa cum a ales el În realizarea operei sale, artistul, într-un anume adică își șterge propria prezență; glazura anulează urma pensulei, focul urmează nervurile lemnului, lichidul scapă de presiunea mâinii și se răspândește dincolo de designul amprentei exista si culoare Aș spune că pânzele pictorilor italieni tind spre monocromie În rarele cazuri în care se păstrează valorile de contrast: umbră și lumină, cald și rece, relația este atât de strânsă încât antiteza este anulată fie într-o densitate spațială aluziv, sau într-o atmosferă care debordează suprafața și cufundă tot ce o înconjoară În orice caz, aspirația secretă are o singură culoare rămâne Se la Trucchi a utilizat in maniara spregiativa l'aggettivo â€˜monocolore' per i quadri esposti alla Salita nel , la Drudi with inteso la monocromia come eliminazione del tradizionale contrasto di valori: vi², evidentemente, sulla scia di Greenberg, le cui idee intrat pentru prima dată în discuţia picturală italiană Prezentarea unei expoziții a lui Toti Scialoja la Galleria del Naviglio a lui Carlo Cardazzo la Milano, în perioada - octombrie , Lawrence Alloway a scris un text - care ar fi fost republicat într-un loc mult mai accesibil în anul următor - în care apelul la Greenberg s-

a făcut explicit de fapt, a apărut în numărul din aprilie al revistei "il Verri" ca o notă concludent în fragmente mari din Giornale di Scialoja, un artist identificat recent ca "point de generational soudure" din Vivaldi Prilejul originar al aparitiei textului, in ciuda faptului ca este într-o revistă milaneză și deosebit de semnificativă deoarece a precedat-o imediat nu doar la expoziția celor pictori de la Salita, ci și la o expoziție personală a lui Scialoja însuși în galeria Liverani, care a urmat imediat expoziţia de interesul nostru Ia-ti notite a contactelor dintre Milano şi Roma şi textul lui Alloway care ar trebui reprodus în detaliu pentru argumentul pe tema suprafeței picturale care conține: Â DRUDi , p Drudi concluzionează că "dans ces tableaux il existe une tenue qui donne l'idee du "fini" en tant que fatalite This fatalite peut meme atinge a l'effacement total de la surface [ ] Toate gesturile posibils ont ete accomplis pour que la realite de la surface poate finalement nous affronter avec l'ineluctable maniere du vizibile" GREENBERG DRUDi , p Cf TOTi Scialoja , p Vezi ViVALDi , p Rețeaua de relații dintre Milano și Roma era extrem de densă în acei ani și nu se poate raporta vreuna aici Eu contez Se învârte în jurul figurii lui Lucio Fontana și, în paralel, în jurul recenziei lui Castellani e Manzoni, "Azimut", pe care sunt publicate reproduceri ale unor lucrări ale unor artişti romani (Angeli, Rotella, Novelli, Dorazio și Marotta) Manzoni, care a trezit imediat interesul Villa, va expune de nenumărate ori la Roma între și pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte Unele istorii ale picturii moderne nu au fost încă scrise Ar trebui să fie unul dintre ei istoria "suprafeței" picturale: înregistrarea modurilor în care artiștii au reușit să păstrați intactă, sau mai degrabă pentru a îmbunătăți suprafața imaginii în ciuda unei acțiuni a picteaza generator spontan de spatii in profunzime Clement Greenberg este criticul care ar trebui să o scrie, pentru că mai mult decât oricine altcineva pe care l-a cunoscut indicați modul în care această viziune la suprafață constituie un caracter fundamental al picturii de jumătate a secolului nostru Scialoja este unul dintre cei trei artiști din Italia care, după părerea mea, au viu acest simț al picturii ca o suprafață "unde se întâmplă lucrurile" Fontana la Milano și Burri la Roma, foarte diferite și fiecare în felul său, au același sens Scialoja crede în suprafață, deși este un pictor în fiecare centimetru, iar temperamentul său este serios, dominată de un fel de dulceaţă ce pare să aparţină unui clasicism firesc mediteranean Deloc surprinzător, această opinie a apărut cu referire la Scialoja care, ambele din din punct de vedere teoretic și practic, a mers și a experimentat noi căi în a doua jumătate a anilor cincizeci Citește doar câteva dintre paginile lui în Jurnalul său să realizeze inteligența autorului în a înțelege mai mult problemele picturii avansat, cunoscut direct în Statele Unite și tocmai la întoarcerea în Italia după câteva luni petrecute la New York în care Scialoja a pus la punct, în vara lui , procedura a amprentei: au fost prezentate primele lucrări realizate cu această tehnică, începând cu noiembrie , la galeria La Salita Pe primul număr al revistei "Appia antica" experimental animat de Emilio Villa, a apărut - împreună cu câteva reproduceri de urme, dar şi a două Spazio-Luce de Lo Savio - o scriere a pictorului în care a moment de "reducere la zero" anterior amorsării care, la nivel teoretic, pare probabil cea mai clară declarație a ideii de pânză ca un ecran pe care se formează doar imaginea mai tarziu : După ce am identificat spațialitatea

imaginii cu spațialitatea reală Anulat de atunci spațiul imaginii valoarea sa îndepărtată de reprezentativitate Având în mod efectiv "judecata suspendată de spațiu" în fața tabloului Făcând ca tabloul să coincidă cu fizicitatea ei existențială [ ] Având întins pielea materiei active-indistincția realului pe tabloul care există amalgamat și identificat cu acea materie După ce a zidit astfel fereastra, transformând pictura într-un câmp fizic prezent, o porțiune de inexpresivitate pură, de virtualitate absolută, de inerție și indiferență totală, un fragment de pur și implicit nedeterminat Am făcut din pictură centrul concretității noastre indistincte Â Alloway pare să identifice aici ceea ce Enrico Crispolti a definit ca "o axă Burri-Fontana" Cf CRiSPOLTi , p : "între opera lui Burri, exponent al semnului recurent și al intereselor materiale la Roma [ ], și opera lui Fontana, un exponent al semnului spațial și nuclear și al intereselor gestuale predominante la Milano, [ ] le coordonatele unei zone "informale" cu o prevalență marcată a semnelor materiale, cu o presupunere antinaturalistă și deci de o matrice foarte diferită față de cea padanică, deși într-un sens de implicație existențială care poate fi datată între orizontul material orb al lui Burri și imaginația spațială a lui Fontana" ALLOWAY , p Villa a scris și un scurt text despre tânărul artist (cf ViLLA c, pp nn): "Lo Savio, a Roman painter, and un tânăr care întâlnește o destinație personală Pictura lui se ridică de la culoare la grad lumină, de la lumină la spațiu și din spațiu la o dispoziție probabilă de idee Se mai poate spune că aspectele sunt legate de unul singur complezența "vizuală", dar dacă acest pictor reușește să ia în stăpânire prilejul său original, noi vom găsi un nou muncitor destinat înțelegerii superioare a picturii" Această particularitate fusese deja remarcată de Gillo Dorfles într-un text despre Scialoja într-un dosar ilustrat dedicat pictorului de galeria La Tartaruga Vezi DORFLES , pp nr ViLLA-SCIALOJA , pp nr Ioan Casini Studii ale Memofonte Atenția la tema de suprafață a continuat în unele dintre paginile Giornale publicat în "il Verri" în (dar aproape toate datate) Ne interesează în special unul datând din august : imobilitatea înseamnă mulțumire Când spațiul nu se temporalizează în al treilea dimensiune, sau mai degrabă în iluzoriu dincolo de dimensiune, și nu trece peste sau transcende extinderea acesteia fizic, ci dimpotrivă o reafirmă bazându-se pe ea cu absolutitate exclusivă, rămâne oferită numai în epiderma sa, ca și în întregime, coincizând cu dimensiunile și "rugozitatea" a suprafetei Materia, în acest caz, contează ca o excrescență sau eflorescență a suprafeței: sedimentarea unei perceptivităţi pur senzuale-insistente, aşezarea exteriorului, una praf de existență a plouat dintr-o sită hipnotică și a ieșit la suprafață în sânge și pofte de puritate paralizie De asemenea descrierea gestului amprentei, nevoia de repetare pt realizând un fel de intimitate cu timpul, transpunând timpul în spațiu prin ritm acestea sunt probleme care se vor dovedi a fi de o importanță deosebită Revenind la cei cinci tineri artiști care au expus împreună la Salita în noiembrie , acum va fi verificată o altă referință În a doua recenzie publicată pe arată că Filiberto Menna a dat o opinie generală pozitivă, oferind mai multe informații detalii despre artiști individuali și lucrările pe care le produc: Ei împărtășesc aceeași nevoie de a depăși cele mai recente experiențe ale informalului care [ ] urmează expirând tot mai mult la simpla decorare stăpânul lor și Burri, dintre care bineînțeles că nu ei caută "conținuturile" [ ] dar

noile posibilități de limbaj cu care artistul s-a deschis folosirea materialelor aproape inedite, cu ordinea sa mentală și calmul formei în pe care angoasa lui existenţială le îngheaţă şi le decantează Așa că aici Uncini folosește unul larg suprafata metalica, intrerupta in centru de o masa geometrica de beton reusind sa pune în ea tot sufletul său contemplativ și senin; Festa, care a observat în timp de Risc să urmăresc absolutitatea informală a unui Rothko, creând o nouă ordine geometrică punctat de întreruperi ritmice materiale; Lo Savio se aventurează într-o singură direcție constructivist, reușind să creeze ritmuri de puritate arhitecturală, în timp ce Schifano pare preferă experiențele neo-dadaiste, refuzând un discurs structurat precum cel al prietenii lui În cele din urmă, Angeli continuă în jocul său aluziv al formelor rapide și ușoare, care însă dăunează anumitor amintiri suprarealiste Observând fotografiile colecției Ballo, referirea la Burri în lucrările create de "cinci din Salita" între și pare esențial și necesită a contextualizare mai precisă într-o recenzie a revistelor contemporane italiene și internaționale este izbitoare cantitatea de articole și reproduceri dedicate operei acestui artist Este, de asemenea, izbitor cantitatea de expoziții dedicate lui Burri, tot la nivel internațional - în special în America - în a doua jumătate a anilor cincizeci și nu numai într-un serviciu esenţial despre arta italiană a apărut în "Aujourd'hui" în aprilie cu titlul Libres opinions sur l'art italien contemporain, aproape o actualizare a celei menționate mai devreme pentru articolul Gabriellei Drudi, au fost publicate două texte, unul de Cesare Vivaldi și celălalt de Emilio Villa, de absolut relevanță pentru focalizarea unei panorame a artei italiene la sfârșitul deceniului al șaselea În timp ce Vivaldi a pus un accent mai mare pe rolul lui Scialoja , Villa s-a adresat în schimb Â Scialoja , p Acum în Scialoja , p MENNA , p Cf , atât pentru succesul critic și expozițional, CHRiSTOV-BAKARGiEV-TOLOMEO ViVALDi , p pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte propria atenție asupra lucrării lui Burri identificându-l în toate intențiile ca fiind primul și principalul punct de referinţă pentru ceea ce se producea în Italia din Pornind de la Consagra, Turcato, Capogrossi, am ajuns la maturitatea lui Burri și efectul său perturbator asupra toată arta italiană: "Et, en effet, apres s'ouvrit largement la boite de Pandore du "burrisme"" , nu numai în Italia, ci în toată Europa şi chiar în America având încă de-a face cu generația tânără, discursul despre moștenirea lui Burri rămâne valabil tot pentru ea şi într-adevăr s-ar putea spune, împrumutând o formulă Longhian , că, pentru acei tineri care au intrat în lumea artei chiar în ultimii cincizeci, Burri trebuie reprezentând un precedent mai mult al naturii decât al art este de asemenea plauzibil să credem că, în ansamblu, dosarul din "Aujourd'hui" s-ar putea să fi fost răsfoit cu interes şi chiar surprins de unii dintre ei, deoarece oferă cititorului un kit ilustrativ de calitate surprinzătoare, cu numeroase reproduceri color: autorii celor două texte și proximitatea pentru începători, dobândite în câteva luni, tind să coroboreze această teză Pentru așa motiv pentru care este necesar să se țină cont de activitatea critică a Villa su Burri între și , căruia îi sunt consacrate două scrieri importante nu numai pentru folosirea instrumentelor exegetice alternative, dar și - și poate mai presus de toate - pentru aparatul iconografic care le însoțește: se crede din nou că aceste texte ale sale ar fi putut constitui un fel de "manual burrian" ușor de consultat

chiar și atunci când lucrările urmau să fie expuse în diverse părţi ale lumii sau dacă caracterul timid al artistului ar fi constituit o obstacol în calea cunoașterii lor Caracterul hiperliterar al primului text, publicat în numărul inițial al "Appia antica", face greu de descifrat numeroasele aluzii cuprinse în acesta Dar un punct în special ni se pare interesant dacă o comparăm cu prezentarea expoziţiei la galerie Cancello din martie a anului următor este din Bologna; acesta este pasajul în care vorbește Villa "o nostalgie pentru fantomele goale și spontane [ ] o dorință pentru acele monumente ale tăcerii evenimente solemne în urma unui exterminare sau după un holocaust" : Critica a definit într-un mod destul de cald și evident, descriptiv ceea ce va fi astăzi forțat să recunoască drept excelenta pildă a puterilor vitale, cea mai mare uimire, edificarea definițională cu adevărat agitată a lumii vitale promitea picturii profunde Cel care, în esență, culege cu milă și fără milă introibo-urile, tăcerile măsurate și rămășițe ale unui holocaust major pasajul a fost preluat și tradus aproape în întregime în partea finală a generalului articol dedicat lui Burri care a apărut în numărul din septembrie al revistei "Aujourd'hui", același în pe care Villa a publicat adaptarea franceză a prezentării la expoziția de la Bologna în propune o trecere în revistă completă a activității lui Burri din Elementul poate cel mai impresionant și alcătuit din treizeci de reproduceri ale operelor selectate de-a lungul carierei sale de artist, dintre care patru colorate În timp ce sugerează "les platres, le blanc parfait, la delicate desesperance de la monochromie ca o contemplare activă și conștientă renoncement ascetique" , Villa rămâne departe de a-l citi pe Burri drept "pionier al identităţii dintre semn şi referent, pe de o parte, al reducerii monocromatice care merge mână în mână cu Â ViLLA , p Vezi LONGHi , p Vezi CRiSPOLTi , p : "Poate că tocmai prin Mannucci m-am dus să-l caut pe Burri, între și â€˜ , în studioul lui de la subsol din Via Salaria, descoperind acolo lucrări capitale, altfel invizibile cel puțin aici, în Italia (și cu siguranță în afara expozițiilor sale personale de la L'Obelisco) Nu este ușor de înțeles la ce lucrări se referă tocmai Crispolti Și despre atitudinea lui Burri față de tineri, atât de diferită de cea a lui Fontana: "o neîncredere temperamentală tipică care se limitează la cinism" ViLLA c, p ViLLA b, pp nr ViLLA b, p Ioan Casini Studii ale Memofonte obiectivarea tridimensională a picturii pe de altă parte" Cu toate acestea, el poate să fi oferit unele indicații mai mult sau mai puțin explicite pentru "neofiți", pe care le-a privit imediat cu interes şi deci mai presus de toate prin aceste interpretări pe care se cuvine să le privim lucrări ale "cinci din Salita", extinzând privirea către ceea ce se știe despre începuturile lor Giuseppe Uncini și-a amintit direct, în interviurile pe care le-a acordat de-a lungul anilor mai târziu, propria sa experiență a acelui moment istoric: "la Salita, în anii ' , nu era grup; eram prieteni care doream să facem lucruri împreună" El însuşi îşi amintea totuși, apropierea sa de cercetările lui Schifano în perioada premergătoare expoziției: pe la în vicolo Scanderbeg din apropiere a venit Mario Schifano: am expus în locație al revistei "Appia Antica" Făceam niște lucrări de teren în acel moment și a fost un pas foarte scurt către cimenturi: chiar și Schifano, cu alte intenții, a lucrat cu ciment, dar l-a aplicat direct pe iută I-am spus, uite, Mario, te îndrăgostești de toate, iar el mi-a răspuns: Dar tu nu-i pasa Astăzi e clar că adevărata valoare a lui Schifano constă în instant, în viteză: dacă dacă ar mai picta un minut, vopseaua s-ar fi

înmuiat (Nu l-am mai văzut din) [ ] Prin Schifano i-am cunoscut pe Festa și Lo Savio, Angeli era puțin mai retras Uncini sosise la Roma între și în urma încurajării și ospitalității de Edgardo Mannucci, sfârșind providențial prin a ocupa o cameră recent eliberată de Burri în atelierul sculptorului din Marche O pregătire la nivel de măiestrie artistică, flancat de cunoașterea sigură a operelor lui Burri anterioare lui Sacchi, de inspirație încă suprarealist, poate explica bine acea "pictură la mâna a doua" care caracterizează Țările, seria a lucrărilor care preced utilizarea cimentului Găsim așadar un punct de plecare Burrian tot pentru Uncini, dar apoi depășirea lui dictată "de ideea înțepătoare de a ajunge la un o formă care nu era materie care s-a tradus în pictură [ ] dar care, dimpotrivă, din pictură a ajuns să fie un corp, un obiect autonom" A fost naşterea lui Cementi care ar fi fost expus la Salita: "beton, de fapt: acest material modern combinat cu fierul a coincis bine cu natura mea de "constructor" De fapt, am vrut să construiesc un "lucru", nu mai este o poză [ ] M-am trezit brusc nu mai pictor ci sculptor cu consternare (și entuziasm)" și-a amintit însuși Uncini În aceasta se simțea aproape de Fontana Cu toate acestea, în trei din cele patru lucrări expuse la Salita se impune o frontalitate rigidă demonstrează din nou abordarea "picturală" adoptată de artist Pare o coincidență ciudată faptul că aventura lui Angeli a început, deși de câțiva ani mai târziu, într-un mod asemănător cu cel al lui Uncini, așa cum și-a amintit el însuși când și-a descris-o pe ale sale a revenit la Roma după serviciul militar în : Am luat legătura - datorită unui prieten din copilărie - cu sculptorul Edgardo Mannucci, a artist prieten al lui Burri și acolo, în acel studio, nu numai că am început să concep pictura ca pe o operă, Â CHRISTOV-BAKARGiEV , p A se vedea ACCAME , mărturia lui Giuseppe Uncini din , p Uncini se referă aici la o expoziție colectivă cu Manzoni, Lo Savio și Schifano susținută la galeria Appia Antic în , care ar părea de o importanță deosebită, dar despre care nu se găsesc informații clarifica detaliile Cf FAGiOLO DELL'ARCO , mărturia lui Giuseppe Uncini din , p CORa , p Cf FAGiOLO DELL'ARCO , mărturia lui Giuseppe Uncini din , p în special, în placa Cementarmato (cf GiUSEPPE UNCiNi , -) contrastul cromatic dintre tablă ruginie brun-roșcată până la neagră și griul departe de uniform al dreptunghiului din beton central care își dezvăluie armura reticulară uneori și, prin urmare, manopera sa reală, complet similară la operaţiunea de construcţie a clădirii pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte element expresiv, experimental, dar am avut ocazia să văd opera lui Burri Pe mine Tars au intrigat cu negru pe negru și mă întrebam adesea despre posibilitatea de a lucra pe o singură culoare: în felul acesta am descoperit că nici măcar un tablou monocrom nu este de un solo culoare", dar dimpotrivă poate avea o suprafață dinamică, însuflețită de variații, transparente dacă redactarea este dată în moduri diferite În lucrările expuse la Salita (Fig și), realizate prin tehnica voalării cu tifon sau ciorapi de damă, colorați uniform și presărați cu văruire, apoi rupți pentru a lăsa întrezărim, ca printr-o rană sau o ruptură, suprafața pânzei de dedesubt, există "anumite amintiri suprarealiste" cel puţin la nivel formal Formele alungite si uzate, organice sau fitomorfe, ele amintesc de o vedere la microscop a unei țesături mai degrabă decât rănile provocate pânzei, întrucât Angeli tinde să le recitească Şi totuşi referinţa Burrian - şi la vremea lui Catrami - care predomină în stratificarea suprafeţei Este

dificil să ne imaginăm evoluțiile obiectului viitoarelor lucrări ale lui Festa prin observare colajele expuse plauzibil la Salita (Fig -) De fapt, deja poți vedea asta "nevoie de "scanare"" , în comun cu Schifano și care datorează atât de mult învățăturii lui Scialoja; cu toate acestea, o valoare materială puternică domină încă în ondularea fâșiilor de hârtie lipite pe suport, în aderența lor la acesta imperfect, lăsând margini suspendate, amintirea directă a unor lucrări de Burri în special decolteul parțial în Rosso n (Fig), mai ales când te uiți la fotografia alb-negru, nu poate să nu-ți amintești direct lucrarea Two Shirts de Burri din , expusă printre altele la important Demonstrație Kassel Documenta II (iulie - octombrie) și reprodusă în articol de Alloway în "Art international" comentând-o Mario Schifano este poate artistul care, printre tineri, își schimbă mai radical drumul să funcționeze în câteva luni Judecând după cele două expoziții montate la galeria Appia Antica, the primul începând cu ianuarie împreună cu Renato Mambor și Cesare Tacchi și al doilea, personal, din mai, ne confruntăm cu un Schifano încă pe deplin informal, care poate fi aşezat pe latura semn-gestuală la prima ocazie şi pe latura materială pe al doilea al doilea număr de "Appia antica" oferă o mărturie a acestui moment creative, Concrete Paints: reproducerile prezintă picturi în care un strat gros de ciment și adânc gravat, în mod regulat, violând suprafața, cum ar fi deschide niște clapete Un comentariu și a publicat o Scrisoare către un tânăr pictor scrisă de american William Demby care prezintă o reflecție, uneori halucinată, uneori puternic simbolică, Â Cf DE MARCO , mărturia lui Franco Angeli, p MENNA Dar cf de asemenea, prezentarea lui Cesare Vivaldi la expoziţia personală pe care Angeli a susţinut-o la Galeria La Salita din ianuarie : "Ar fi ușor să fii tentat să vorbești de suprarealism pentru aceste pânze recente a Îngerilor [ ] Nu este legitim, deoarece adevărata natură a acestor forme "în devenire" [ ] nu aparține transcendent la metafizic lumea Îngerilor este terestră la fel cum memoria (și nostalgia) omului este terestră [ ] După ce a rupt schema informală a lui Burria, Angeli își revine prin vălul subțire, dar tenace al materiei cu răbdare - întrerupându-se de o mie de ori, pierzând urma și recâștigând-o în curând - "formele" sale sentiment O întreprindere dificilă, deoarece odată ce forma este prinsă, se dizolvă, lăsând doar impalpabilul aureolă: praf de aripă, nostalgie, "absență"" (ViVALDi p nr) Cf DE MARCO , mărturia lui Franco Angeli, p : "Primele mele tablouri au fost așa, ca o rană din care scoți niște bucăți de bandaj unde sângele s-a înghețat dar nu mai este o pată roșie" VIȚII , p ALLOWAY , p MAMBOR, SChiFANO, TACCHi Despre expoziţie cf de asemenea PiTAGORA , pp - Scriitor american, Demby a fost o figură deosebit de importantă atât ca cumpărător al picturilor din tineri artiști și pentru că se căsătorise cu Lucia Drudi, sora Gabriellei Raportăm a doua jumătate a textului Dezgustător Vezi DEMBY , pp nn: "Nu știu încă, tânăr pictor Mario Schifano, dacă îmi place acest ciclu a muncii tale sau nu Iată-le în casa mea: în lumina dimineții par reci și îndepărtate, ca și mucuri de țigară ale petrecerii de aseară; pe măsură ce razele soarelui devin din ce în ce mai orizontale, seara, noaptea, ta Ioan Casini Studii ale Memofonte din care se poate deduce prevalența unei "casnice", dimensiune corporală, în care există o "totul" umanității cu care lucrarea este saturată Încă lucrând la beton, Schifano produce chiar și ceea ce Liverani descrie drept "suprafețe cu un material de culoarea pământului și apoi deasupra [ ] o tablă de aluminiu" Una dintre aceste

lucrări va fi selectată și publicată de Villa cu titlul Ciment et fer ( ), alături de un Fer et ciment ( ) de Uncini, în articolul Jeunes artistes italiens în numărul din septembrie al "Aujourd'hui" După momentul de resetare în negru delle Pitturecemento , Schifano, care, potrivit lui Menna, părea să "prefere experiențele neodadaismul, refuzând să aibă un discurs structurat ca cel al prietenilor săi" , se pare pe drumul spre redescoperirea valorilor cromatice ale materialelor care duce apoi la strigăt monocromii prezentate la Salita: erau tablouri foarte originale: pictate cu o singură nuanță sau două, pentru a acoperi întregul dreptunghi al suprafață sau două dreptunghiuri așezate unul lângă altul; lacul a fost dat, ca si acum, pe un strat de hartie din colete, lipite de pânză Un număr sau litere (dar doar uneori) izolate sau marcate simetric; ceva cocoașă de hârtie, ceva picurare: mișcarea vopselei a fost asta-i tot În amintirea începuturilor scrisului lui Schifano trei ani mai târziu, Maurizio Calvesi a precizat elementele esențiale ale lucrărilor expuse la Salita și a vorbit despre ele în termeni de tabula satin nu din ceară ci din email Când criticul a identificat în vid a suprafață de receptivitate pură, legând-o mai târziu de conceptul de ecran, nu a făcut a nume pe care ar fi fost dispus să-l afirme în mod explicit abia mulți ani mai târziu, adică cea a lui Fabio Mauri tocmai acest artist, în reconstrucția sa a "mizerabilului" arta acelor ani, pentru a-i atribui lui Schifano "aprinderea unei fericite fuzibile cromatice Lo smaltul ca o explozie lingvistică incisivă Acționează ca un steag pentru metamorfoză mai mult steag, după părerea mea, a celui mitic și literal al lui Jasper Johns Un semnal cheie, la acele date" The suprafața picturilor lui Schifano este orice altceva decât plană: este în primul rând arcuită de structură ea însăși de care se sprijină ceea ce determină convexitatea pânzei, pe care se face apoi să adere în colaj hârtia Pentru pliurile și cutele pe care aceasta ajunge să le prezinte, seamănă cu adevărat cu panouri publicitare fixate cu ajutorul rolei pe panourile din strazi ; apar adesea Â tablourile încep să strălucească Atunci îmi plac: îmi monopolizează toți trei ochi Acasă și bucătărie, se pare că a intelege Ferestrele care se deschid în spațiul metafizic ideal sunt "în interiorul" ramei - nu o manichiură grădină îngrijită de un grădinar precaut Negru cărbune culoarea lor Dar nu chiar "negru" Căci în italia, unde "culoarea" este la fel de distragătoare ca explozia stinsă a unei Lambrette arogante, negrul nu este negrul dickensian al unui oraș industrial de nord Soare-cer Italia unde negru este lumină albă Mâzgălirile tale prenatale sunt în relief: verticale ca caligrafia Naturii pe trunchiul unui copac Lumina îl atinge, transformă, lateral, și înnobilează mesajul: subiectul propriu al artei este viața, nu moartea - este lumina: interioară și externă Materiale, lucruri, animale, insecte, ființe - odată ce sunt moarte nu prezintă interes pentru artă De ce? în bucătărie și acasă este căldură; se mănâncă; Acolo sunt mirosuri familiare, atingerea cărnii umane; numai în casă și în bucătărie se poate privi în șemineu; doar in acasă și bucătărie există spațiu pentru a visa" Vezi SCHERMi-LiVERANI , pp nr Vila a este însă greu de spus cu certitudine ce lucrări ar fi putut expune la galeria Bologna a Cancello, dat fiind că tonurile lui Villa în prezentare nu permit să se facă anumite propuneri Vezi ViLLA c, p :

"[ ] a lui Schifano acea consternare a luminii uzate, și ideologia ei instrumentală, mașinația celor doi elemente juxtapuse [te referi la "ciment și fier"?, ed], șuruburi, sacramentale într-o perspectivă naiv de două halouri luminate de cvaternitate" MENNA , p VIȚII , p ibid , p Calvesi precizeaza ca "smaltul este, in acelasi timp, chestiune de perceptie si perceptie a materie [ ] și care acoperă materia prin excelență, materia vehiculului [ ] a imaginilor sau obiectelor, ale căror "viața modernă" și mai strâns țesut" MAURi , p Vezi și RONChi , mărturia lui Plinio de Martiis, p pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte cicatrici reale, ca în totalul galben Nr (Fig), unde cusătura reprezintă a un omagiu explicit lui Burri Dipticul Targa N - (Fig) este de asemenea puternic burrian, care, cu acea suprafață craquele, nu poate să nu ne amintească de All White din Cu toate acestea, avea Menna avea probabil dreptate când credea implicit că Schifano este cel mai mic artist îl supărase pe Burri din cei cinci În schimb, se pare că poate fi de acord cu Calvesi când conturează "duoul Mauri-Johns" ca matrice pentru aceste picturi ale artistului roman Nu trebuie să uitând de fapt celelalte două elemente care îi caracterizează: calitatea lor de obiect care conduce la o afirmare dominantă a tridimensionalității - mai degrabă decât a o nega în superficialitate bidimensionale - iar literele și numerele ștampilate Uniformitatea și monocromul sunt mai degrabă prefăcută decât realizată efectiv Jasper Johns, care a expus în martie la galeria Naviglio din Milano , dar deja cunoscut în Italia, începând cu Bienala din , pare să fie de fapt principala referință pentru Schifano, dar și pentru mulți alți artiști italieni Nu știm dacă Schifano ar fi putut vizitați expoziția Naviglio, dar cert este că există oportunități de a vedea lucrări în reproducere nu lipseau americanii nici în Italia Având în vedere evoluția rapidă a artistului Roma, al doilea număr pe care "Arta internațională" dedicată în septembrie Bienalei de la Veneția anilor ' , prezentând pe copertă un desen de cărbune și acuarelă pe care Johns le luase dintr-unul dintre steaguri ad-hoc pentru revista electronică publicând un articol de Robert Rosenblum însoțit de o serie de reproduceri Acolo da vezi, pe pagină întreagă, Grey Numbers ( ) care, împreună cu The Thermometer ( ), afirmă utilizarea numărului ștampilat ; Target with Plaster Casts ( ) expus la Milano și publicat pe primul număr din "Azimuth"; Tennyson ( ), o structură care să anticipeze Requiescat in pacem Corradinus a lui Pascali, precum și diverse lucrări ale lui Festa; Carte ( ), obiect că datorita structurii sale naturale de diptic, aminteste direct de solutiile adoptate de Schifano în Planșa N - (Fig), NR (Fig), numărul N - N (Fig), de asemenea pentru timbrele cromatice strălucitoare pe care le are de fapt (nedeductibile din reproducerea în alb-negru) Aceeași calitate a encausticei lui Johns pe pânză, descrisă de Rosenblum drept "a encaustic fin nuanțat a cărui suprafață bogat texturată nu numai că atenuează puritanicul slăbirea pozelor sale, dar subliniază faptul oarecum emoționant că sunt iubite, transcripții handmade ale imaginilor neiubite, realizate la mașină" , amintește de suprafața picturilor expus la Salita Deși fratele lui Tano Festa, Francesco Lo Savio, ar părea să reprezinte un caz în sine în panorama cu care avem de-a face, dar mai "încadrabil" într-un climat dreptul internațional , pare relevant să se încheie propunând o comparație în lumina celor de mai sus Â VIȚII , p Lucrările prezentate cu acea ocazie au fost: Țintă cu ghips ( ), Grey

Canvas ( ), Grey Rectangles și Steagul pe câmp portocaliu (ambele), Numerele albe și O- (ambele) În ceea ce privește ceea ce va fi definit drept "pictură de semne", nu trebuie să uităm, din punct de vedere al surselor, pagina de â€˜ABCDE' negru realizat cu masca pe care Manzoni o flancase textul Spatiu gol si spatiu plin de Yoshiaki Tono despre primul număr "Azimuth" mai mult, este greu de stabilit o prioritate între Schifano și Jannis Kounellis ROSENBLUM , p Trebuie amintit că lucrările lui Lo Savio au fost prezente la expoziția Monochrome Malerei, organizată de Udo Kultermann la Stadtisches Museum din Leverkusen, între martie și mai (au fost prezenți alți italieni Dorazio, Fontana, Bordoni, Castellani, Manzoni, Scarpitta) criticul german a încercat să contureze un fenomen de sferă internațională unificată sub categoria "pictură monocromă" În prezentare (cf KULTERMANN), și-a urmărit rădăcinile în avangardele istorice, în special futurismul, suprematism și neoplasticism și a identificat trăsătura esențială în "acțiunea reciprocă dintre pictură și organismul uman" Concluzia demonstrează cum imaginea monocromă nu trebuie înțeleasă, potrivit lui Kultermann, în sensul de zero total, al opoziției, față de observator, al unei suprafețe surde, aseptice, purificat de orice reziduu uman: este vorba de redirecționarea valorii "sociale" a operei prin implicarea privitorului însuși: "Autodinamismul imaginii ajută la crearea unui spațiu care să includă privitorul Acest spațiu de Ioan Casini Studii ale Memofonte până acum despre Schifano În primele lucrări ale artistului, redescoperite ocazional a licitației colecției Liverani din , utilizarea în două cazuri a tehnicii encaustice, pe panou și pe masonit (în lucrări care sunt foarte apropiate de Scialoja), ne pune din nou pe gânduri Jasper Johns Susține o atitudine neo-dadaistă în spațiul-lumină prezentat la Urcarea este cu adevărat dificilă Cu toate acestea, nu trebuie exclus complet faptul că Lo Savio ar putea avea a privit tocmai una dintre marile noutăţi ale momentului în reflecţia asupra motivului de circularitate, pentru care artistul roman demonstrează imediat un interes din care provine reflecție personală și coerentă Poate fi relevant să rețineți că ținta verde a Johns fusese expus la Bienala din și că un desen (Target,) este reprodus în articolul lui Rosenblum tocmai menționat: nivelul de precizie geometrică este scăzut, în operele americanului ca și în cele inițiale ale romanului, cu o valoare gestuală persistentă care este imprimat în culoare Deși nu este posibil să se identifice spațiul-lumină individual expus la Salita se poate preciza insa ca acestea, in general, sunt vopsite cu rasina sintetica care se caracterizează printr-un fel de halou central cu o formă perfect circulară abia se întrezărește în uniformitatea substanțială a culorii și aplicarea ei: creează în astfel de fel un efect general hotărât dinamic care implică direct percepția a observatorului Cu siguranță, lecția lui Rothko rămâne mai evidentă și reiese clar din o amintire a lui Scialoja, care îl cunoscuse pe Lo Savio la Caffe Rosati în şi care i-a prezentat lui Liverani : "un tablou nou, neobișnuit: cercuri mari ca niște sori abstracti enorme care au ocupat aproape în întregime spațiul dreptunghiului sau pătratului pânzei, cu un material foarte simplu, realizat din glazuri și suprapuneri delicate, ceva care, deși nu Rothko, mi-a amintit" B B B B B B B B B B B B B B B B B B B B pictura nu mai are de-a face cu o profunzime spatiala ci mai mult cu o activitate agresiva sau chiar o agresiune spaţială" (FAGiOLO DELL'ARCO , pp -) Nici nu va fi necesar detectează consensanitatea cu reflecția lui Lo Savio asupra conceptului de spațiu Apare spontan să te întrebi, în schimb, ce efect ar fi putut avea cunoașterea unei

experiențe cu adevărat alternative la cea a zeilor Însoțitorii romani ai lui Lo Savio și pe care le-ar fi putut face cunoscute, având în vedere locația temporală - exact la mijlocul anului - a expoziției de la Leverkusen Aceste lucrări au fost valorificate punctual cu ocazia expoziției LO SAViO , care a permis o progrese remarcabile în studiile despre artist Pentru o analiză mai recentă vezi DEViVO A se vedea LO SAViO , în special lucrările indicate ca cat , A se vedea CORa , p : "Observațiile făcute cu ocazia expoziției de la Prato ne determină să afirmăm că crearea picturilor pe pânză Spațiu-Lumină, mai degrabă decât să constituie începutul operei lui Lo Savio, constituie primul punct calificat de sosire a unui proces pictural care, îmbinând concepția și tehnica, își dezvoltă propriile sale modelul vizual și integrat al acelui binom" Vezi în special LO SAViO , lucrări indicate ca cat , Vezi SCHERMi-LiVERANI , pp Nu este interesant că Scialoja a fost cel care a fost intermediar cu galeristul mai degrabă decât fratele său Tano Cf FAGiOLO DELL'ARCO , mărturia lui Toti Scialoja din , p pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte MATERIAL FOTOGRAFIC DIN ARHIVA DANS Informațiile prezentate pe reversul fotografiilor și transcrise aici ca parte a legendelor sunt identificabile prin subliniere Fig : Franco Angeli, Elemente negative roșii, , tehnică mixtă (cu ștampila galeriei La Salita), loc necunoscut Ioan Casini Studii ale Memofonte Fig : Franco Angeli, Elemente negative gri, , x cm, Galeria de Artă Modernă, locație necunoscută Fig : Tano Festa, Roșu nr , , x cm, loc necunoscut pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte Fig : Tano Festa, Roșu nr , , x cm, loc necunoscut Fig : Tano Festa, fără titlu, x cm, unde nu se știe Ioan Casini Studii ale Memofonte Fig : Mario Schifano, N giallo, , email pe hârtie pânză, x cm, colecție privată Fig : Mario Schifano, Targa N - alb, , email pe hartie panza, x cm, Colecția Chiara și Francesco Carraro, Veneția pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte Fig : Mario Schifano, NR galben, , email pe hartie panza, x cm, colectie privata Fig : Mario Schifano, Numărul N - gri N , , colaj pe pânză și email, x cm (indicatii cu stampila tunelului La Salita), loc necunoscut Ioan Casini Studii ale Memofonte Bibliografie Pictori-ROMA â€˜ pictori-Roma â€˜ , Catalogul expoziției (Roma, Galleria La Salita, noiembrie), prezentare de P Restany, Roma XLV EXPOZIȚIE INTERNAȚIONALĂ DE ARTĂ XLV International Art Exhibition: Bienala de la Veneția; puncte cardinale ale artei, Catalog de expoziție, curatoriată de AB Oliva, i-ii, Veneția ACCAME GM ACCAME, Giuseppe Uncini: originile faptului, Bergamo ALLOWAY L ALLOWAY, Înainte și după : reflecții despre Documenta ii, "Art international", fasc , iii, ALLOWAY L ALLOWAY, Notă despre Toti Scialoja, în SCiALOJA , pp - DANS G BALLO, Linia artei italiene, i-ii, Milano BURRi Burri: lucrări - , Catalogul expoziției, editat de C Christov-Bakargiev și MG Tolomeo, Milano UNTURI ȘI FÂNTANĂ Burri și Fontana, - , Catalogul expoziției, editat de B Cora, Milano VIȚII M CALVESi, Pentru o imagine obiect: Schifano, Catalogul expoziției Tutto Schifano (Roma, Galleria Odyssia, aprilie), Roma (republicată în CALVESi , p -) VIȚII M CALVESi, Cronici şi coordonatorii unei aventuri, în ROMA ANI â€˜ , pp - VIȚII M CALVESi, Cei doi avangardisti, Bari CHRISTOV-BAKARGiEV C CHRiSTOV-BAKARGiEV, Alberto Burri: suprafața la risc, în BURRi , pp - CHRISTOV-BAKARGiEV-TOLOMEO C CHRiSTOV-BAKARGiEV, MG TOLOMEO, Cronologie, în BURRi , pp - COLECȚIA LIVERANi Colectia Liverani Galleria La Salita, Catalog de licitații, Milano, Pandolfini, noiembrie pictori la Galleria La Salita: problema picturii

monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte CORa B CORa, Francesco Lo Savio, "Operarius lucis", în LO SAViO , pp - CORA B CORA, Giuseppe Uncini: măsurile de aur ale unei căi, în GiUSEPPE UNCiNi , pp - Crispolti E CRiSPOLTi, A Burri-Fontana axis?, în BURRi E FONTANA , pp - DE MARCO G DE MARCO, Piazza del Popolo: - , "La Tartaruga", fasc , martie , pp - DEMBY W DEMBY, Scrisoare către un tânăr pictor, "Appia antica", fasc ianuarie [?] DEViVO M DE ViVO, ipoteza reducerii la zero a artei italiene din anii ' : cazul Lo Savio, în Scrieri pentru Pia Vivarelli: cercetări asupra secolului al XX-lea, Actele zilei de studiu (Napoli, Palazzo du Mesnil, noiembrie), editat de M De Vivo și R Naldi, Napoli , pp - DORFLES G DORFLES, Prezentare, în TOTi SCiALOJA DRU din G DRUDi, Aspect de la peinture italienne contemporaine, în PEiNTRES iTALiENS , p FABiO MAURi Fabio Mauri: lucrări și acțiuni, - , Catalogul expoziției, editat de C Christov-Bakargiev, Milano BEAN OF THE ARCO M FAGiOLO DELL'ARCO, Frații: Francesco Lo Savio și Tano Festa, în EXPOZIȚIA XLV ARTĂ INTERNAȚIONALĂ , ii, pp - FRANCO ANGELi Franco Angeli: lucrări, editat de F Gallo, GiAN TOMASO LIVERANI Gian Tomaso Liverani Un desen de artă: Galleria La Salita din până în , Catalogul expoziție, curatoriată de D Lancioni, Torino Giuseppe UNCiNi Giuseppe Uncini: catalog raisonné, editat de B Cora, Cinisello Balsamo GREENBERG C GREENBERG, Pictură de tip american, "Partisan Review", fasc , ii, primăvara , pp - Ioan Casini Studii ale Memofonte KULTERMANN U KULTERMANN, Pictura monocromă: o nouă dimensiune, prezentarea expoziției Malerei monocrom (Leverkusen, Stadtisches Museum, martie-mai), în FAGiOLO DELL'ARCO , p - COLECȚIILE ISTORICE Colecţiile istorice ale Academiei Brera, editate de G Agosti şi M Ceriana, Florenţa OPINII LIBRE Libres opinions sur l'art contemporain, texte de C Vivaldi şi E Villa, "Aujourd'hui: art et arhitectură", dosar , iV, martie-aprilie , p - informal Informalul, "il Verri", fasc , V, iunie LONGHI R LONGHi, Fragmente de Justus din Padova, "Pinacotheca", fasc , noiembrie-decembrie , pp - (republicată în LONGHi , p -) LONGHI R LONGHi, "Me pinxit" și întrebări caravaggesque - , Florența LO SAViO Lo Savio, Catalogul expoziției, editat de B Cora, Prato MENNA F MENNA, Revista fără titlu, "Telesera", Roma, decembrie , (republicată în FAGiOLO DELL'ARCO , p) MARIO SCHIFANO Mario Schifano: lucrări pe pânză - , în Studiu metodologic privind catalogarea computerizată a date referitoare la lucrările lui Mario Schifano prezente la Fundația MS Multistudio, editate de G Sacchi, Genova MAURI F MAURi, Mizeria si arta, "La Tartaruga", fasc , martie , pp - (republicat în FABiO MAURi , pp -) MAMBOR, SCHIFANO, HEELS Renato Mambor, Mario Schifano, Cesare Tacchi, Catalogul expoziției (Roma, Galleria Appia Antica, ianuarie), texte de G Filibek, i Recuperare, M Seccia, Roma MESSINA MG MESSiNA, Neodada convergențele lui Gastone Novelli și grupul Crack, în Scrieri pentru Pia Vivarelli: cercetări asupra secolului al XX-lea, Actele zilei de studiu (Napoli, Palazzo du Mesnil, noiembrie), editată de M De Vivo și R Naldi, Napoli , pp - OMAJ LIVERANi Omagiu lui Gian Tomaso Liverani: domn din Faenza și galerist de avangardă, Catalogul expoziției, editat de D Lancioni, Torino pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte PEINTRES ITALIENS Peintres italiens d'aujourd'hui, texte de L Venturi, N Ponente, G Drudi, E Crispolti, "Aujourd'hui: art et architecture", dosar , iV, decembrie , pp - Pitagora P PiTAGORA, Respirația artistului: zece ani în Piazza del Popolo, Palermo VEST N PONENTE, A confirmation Biennale, "Arte oggi", fasc , mai-august , pp - RESTANY P RESTANY, Prezentare, în Pictori-ROMA â€˜ ROMA anii Roma în anii : dincolo de pictură, Catalogul expoziției, editat de M Calvesi, R

Siligato, Roma RONCHI L RONChi, Mario Schifano: o biografie, Milano ROSENBLUM R ROSENBLUM, Jasper Johns, "Art international", fasc , iV, septembrie , pp - SCHIFANO Schifano: - ; de la monocrom la stradă, Catalogul expoziţiei, editat de G Marconi cu the colaborare cu M Gianvenuti, Milano SCIALOJA T SCiALOJA, Documente ale unei noi figurații, "Experiența modernă", fasc august , pp - SCIALOJA T SCiALOJA, Pagini ale unui ziar, cu Notă de L Alloway, "il Verri", fasc , V, aprilie , pp - SCIALOJA T SCiALOJA, Jurnal de pictură, Roma SCREENS-LiVERANI L SCHERMi, Ultimul interviu cu Gian Tomaso Liverani, "Artă și critică", fasc , Vi, octombrie- decembrie , disponibil online la: http: www merzbau it notebook php?mrcnsn= FESTIVALUL TANO Tano Festa: catalog general, editat de F Soligo, Torino TOTi SCIALOJA Toti Scialoja, Galeria "La Tartaruga", Roma, cu un text de G Dorfles, "Quaderni di arte" curent", dosar , Roma Ioan Casini Studii ale Memofonte TOTi Scialoja Toti Scialoja: lucrări - , Catalogul expoziției, editat de F D'Amico, Milano TRENTO D TRENTO, Arhiva de artă contemporană, în COLECȚIILE ISTORICE , pp - TRUCHELE a L TRUCCHI, Biblioteca de artă "Crack" de Vivaldi, "Târgul literar", august Șmecheri b L TRUCCHI, Expoziţie de artă la Roma gravuri de Picasso, "Târgul literar", decembrie Vila a E ViLLA, La peinture italienne dans les dix dernieres annees, în LiBRES OPiNiONS , pp - ViLLA b E ViLLA, Alberto Burri, "Appia antica", fasc iulie Vila c E ViLLA, Francesco Lo Savio, "Appia antica", fasc iulie Vila a E ViLLA, Jeunes Artistes italiens, "Aujourd'hui: art et architecture", fasc , V, septembrie , pp - Vila b E ViLLA, Alberto Burri, "Aujourd'hui: art et architecture", fasc , V, septembrie , pp - Vila c E ViLLA, Prezentarea, Catalogul expoziției Angeli, Festa, Lo Savio, Schifano, Uncini (Bologna, Galleria il Cancello, aprilie), Bologna (republicat în FAGiOLO DELL'ARCO , p -) ViLLA-SCIALOJA E ViLLA si T SCiALOJA, Toti Scialoja, "Appia antica", fasc iulie ViVALDi a C ViVALDi, La nouvelle avant-garde italienne, în LiBRES OPiNiONS , pp - ViVALDi b C ViVALDi, Ancora "noii figurații", "Experiența modernă", fasc , martie , p - ViVAL din C ViVALDi, Prezentare, Catalogul expoziției Franco Angeli (Roma, Galleria La Salita, ianuarie), Roma pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrome la Roma în jurul anului LA Studii ale Memofonte ABSTRACT Articolul are în vedere o expoziție organizată la Roma în noiembrie la Galleria La Salita si analizeaza contextul istorico-artistic si critic, incercand sa verifice daca si cum a fost un moment important în discuția despre depășirea picturii informale, în redescoperire a autoreferenţialităţii suprafeţei picturale şi în afirmarea monocromului Deci plecând de pictori - Roma ' si printr-o incercare de reconstituire a lucrarilor prezentate cu acea ocazie de Franco Angeli, Tano Festa, Francesco Lo Savio, Mario Schifano și Giuseppe Uncini, cărora da adăugați noi propuneri și documente de arhivă, aceste probleme sunt examinate prin intermediul mărturii ale vremii Reflecția asupra suprafeței picturale și problema cunoașterii Scrierile lui Clement Greenberg în Italia sunt abordate prin figura lui Toti Scialoja, importantă prin intermediul Americii O altă referință, pusă spre verificare în text, este cea a lui Alberto Burri: stabilit o afinitate deloc neglijabilă între lucrările noilor veniți și cele ale maestrului umbrian, ei propun posibile surse de cunoaștere a producției sale de către noua generație, în special luând în considerare activitatea critică a lui Emilio Villa în cele din urmă se încearcă o lectură sintetice, dar funcționale ale lucrărilor fiecăruia dintre cei cinci pictori, analizând și influența Model american alcătuit de Jasper Johns Această lucrare examinează expoziția romană pittori - Roma '

(vernisată la noiembrie) la La Galeria Salita ia în considerare contextul său artistic și critic și încearcă să verifice dacă a marcat a punctul de cotitură al picturii "informale" din Roma și dacă a contribuit la discuția cu privire la autonomia suprafeţei picturale şi pictura monocromă Pornind de la o reconstituire a exponatei, Încerc să determin ce lucrări au fost prezentate de Franco Angeli, Tano Festa, Francesco Lo Savio, Mario Schifano și Giuseppe Uncini, folosind dovezi și propuneri de arhivă Problema referitoare la suprafata picturala si se abordeaza cunoasterea ratata a scrierilor lui Clement Greenberg in italia prin figura lui Toti Scialoja, un intermediar important cu lumea artei americane În plus, am constatat asemănări între lucrările debutanților și cele ale lui Alberto Burri, sugerez modalități potențiale de a înțelege această artă a lui Burri de la cei mai tineri, analizând-o pe cea a lui Emilio Villa critică în special În sfârșit, sugerez posibile chei interpretative pentru lucrările produse de cei cinci artiștii în cauză, inclusiv o anchetă asupra figurii americane inspiratoare a lui Jasper Johns Giovanni Rubino Studii di Memofonte SViLUPPi DELL'ARTE PROGRAMMATA iTALiANA in JUGOSLAVIA DAL AL În Muzej Suvremene Umjeinosti (Muzeul de Artă Contemporană) din Zagreb și păstrat un nucleu de opere de artă italiene, definibile "cinetic" și "programat", pe care instituția croată dobândit în prima jumătate a anilor şaizeci Când muzeul era Galerija Suvremene Umjeinosti (Galeria de Artă Contemporană), datorită operelor de artă programate - și nu numai Italian -, regizorul de atunci Bo o Bek (-) a stabilit în Europa unul dintre primii colecții dedicate acestui trend artistic Achizitiile au avut loc in relatie directa cu evenimentul international care a avut loc a fost intitulat Nove tendincije (Noile tendințe) Această cercetare își propune să documenteze, prin intermediul materialele de arhivă, căile prin care arta programată italiană a ajuns și a avut loc privilegiat atât în Zagreb cât şi în devastată Iugoslavie studiile recente din domeniul istoriografiei tind din ce în ce mai mult să susțină teza decât Nove tendincije a fost o mișcare coerentă fără conflicte interne aparente La această abordare şi în schimb, se cuvine să se opună un punct de vedere diferit, care are în vedere istoria mișcării, sau presupus astfel, ca produsul unui sistem de relații ai cărui interlocutori privilegiați sunt fost Franța, Germania și nu în ultimul rând Italia În cazul concret studiat aici, pentru axă între italia și croația, rolurile principale au fost jucate atât de artiști, cât și de critici de artă perioadă au participat activ la promovarea noilor tendințe Printre artiști s-au numărat și grupurile N (Biasi, Chiggio, Costa, Landi, Massironi) din Padova și T (Anceschi, Boriani, Colombo, Devecchi, Varisco) din Milano; de asemenea Enzo Mari, Piero Dorazio și croații Vjenceslav Richter (-) și Ivan Picelj (-) principalii critici artiștii afectați de acest fenomen au fost Umbro Apollonio și Matko MestroviÄ‡ dezbaterea dintre critici și artiști a fost structurată în jurul următoarelor patru teme The prima a fost criza și redefinirea consecutivă a statutului obiectului artistic: nu mai pot fi atribuite picturii și sculpturii tradiționale - cu atât mai puțin în cele contemporane declinaţii 'informale' -, era de înțeles ca rezultat al unui proiect, în același mod a ceea ce se întâmpla în arhitectură a doua temă a vizat fructificarea lucrării, rezultatul unui proces retinian, cuantificabil la nivel perceptiv, între obiectul-proiect și ochiul în acțiune al privitor a treia temă a atins îndeaproape relația cu tradiția artistică a Secolul XX: artiștii cinetici au simțit nevoia să-și reconecteze munca la a linie raționalistă, împotriva tabulei rasa pe care curentul informal o

opusese impulsului iluminarea către progresul istoric în cele din urmă, a patra și ultima temă, critica de artă a trebuit intră în procesul creativ al lucrării criticii de artă nu s-au simțit doar chemați interpretează opera, ci să acționeze alături de artiști Acest din urmă aspect dacă pe de o parte a sunat ca încă o încercare de a crea o nouă avangardă , pe de altă parte a fost decisiv în a le permite artiștilor să scape de toată zgura literaturii și poeziei Artistul și obiectul artistic și-au pierdut două calificări fundamentale: primul a renunțat la identitatea cuiva ca individ care poate fi recunoscut de alții (un stil specific sau o iterație a unuia formă recurentă); obiectul nu mai era, de asemenea, produsul distinctiv al subiectivității al autorului, dar făcea parte dintr-o serie impersonală, reproductibilă și anonimă In consecinta da a favorizat mai degrabă o atitudine tehnică decât una tradiţional artistică: scopul declarat a fost de a redefini rolul artei într-o societate trăită ca tehnologică acest eseu este extrapolat din teza finală a doctoratului meu în istoria artei contemporane, desfășurat la Universitatea din Udine și Universitatea din Zagreb, ciclul XXIV, - ROSEN ULTIMUL AVANTGARDA Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte Aceste premise, în au găsit o platformă comună în prima expoziție a Nouă tendințe creatorul expoziției a fost pictorul și graficianul Almir Mavignier, în comun acord cu doi intelectuali croați: Matko MestroviÄ‡, un savant în estetică și design industriaș, și Radoslav Putar (-), pe atunci istoric de artă la universitatea locală Mai exact, dacă acesta din urmă citește lucrările expuse după coordonatele interne istoria artei, MestroviÄ‡ a încercat să împace gradul lor de științificitate cu ideologia Marxismul în stil iugoslav ca posibilă cale de progres social Alegerea locului a căzut asupra Zagrebului atât din motive legate de relațiile personale Mavignier cu pictorul croat Frane simunovic (-) atât din cauza mediului cultural Zagrebul, datorită interesului lui Bo sau Bek, părea să ofere o marjă largă de manevră departe de interesele galeriilor și ale instituției de artă europene în această primă fază, de fapt, curatorii croați au apelat direct la artiști pentru solicita ca lucrările să fie expuse, după cum reiese din scrisoarea lui Dorazio către Bek din iunie : Îmi dau seama că ți-ar fi fost greu să primești picturi de la Springer din Berlin, dar sper lumea devine mai rezonabilă și că va lăsa artiștii să lucreze, măcar artiști serioși [ ] Mâine dimineață voi căuta în studio cele două sau trei tablouri cele mai potrivite Sunt foarte încântat să expun [ ] la expoziţia dumneavoastră din Iugoslavia, ţară pe care aş vrea să o cunosc şi pe care o admir foarte mult scopul revizuirii ar fi fost acela de a compara o tendință legată de tradiţie constructivistă cu alta derivată din cea mai recentă a informalului sau tachismului Reprezentat respectiv de grupele N și GRAV - formate din Horacio Garcia Rossi, Julio Le Parc, Francois Morellet, Francisco Sobrino, Joel Stein și Yvaral - și de Piero Dorazio, Piero Manzoni și însuși Mavignier, după cum a lansat însuși autorul într-un interviu cu Săptămânalul Zagreb "Telegramă" Din păcate, primele semne ale contradicţiilor în care demonstraţia ar cădea Entuziasmul cuiva care, ca Piero Dorazio, nu a fost suficient privea Iugoslavia cu interes și atracție deosebite, ca și alți artiști mai tineri au observat mai critic intenţiile lui Mavignier Piero Manzoni, de exemplu, a înțeles imediat riscul de a se găsi participând la expoziție "obișnuită" de pictură pe beton - având în vedere că fusese tocmai cu titlul Art Concrete propus iniţial - ceea ce, în ciuda premiselor teoretice ale organizatorilor, a fost opusul a ceea ce trăia în acei ani cercul lui Azimut îndoielile de NOU TENDINȚE CINCINCEI ÎN

ARTA CROATĂ Zagreb, Archivio Muzeul de Artă Contemporană (in seguito MSU), Fondo NT, Faldone NT nr - Tendințe noi DIALOG ÎN TRECARE , p Alla domanda del "Telegram", rigardante la situationa dell'arte attuale, Mavigner a răspuns: "Situația în artă în lume este foarte complexă, există puncte de plecare diferite și rezultate diferite [ ] Ei bine, după Tasism, care cu siguranță a apărut din aventura lui Kandinsky, există artiști care simt nevoia de ordine Unii dintre ei au încercat să urmeze ordinea în simplificarea culorii, ceea ce a dus la pictură cu totul monocrom Când au ajuns la monocronism, s-au întâlnit de cealaltă parte artiști care deja lucrau jednom drugom geometrijskom redu, umjeinike koji se zovu konkretisma [ ] Dakle imamo umjeinike koji proizlaze iz tasizma i preko monohronizma se susreÄ‡us onima koji dolie iz geometrizma; a preko konkretisma Svi se ti umjeinici pribli uju jednoj zajedniÄ koj platformi, sto se vidi i na ovoj izlo bi u Zagrebu [Situatia de artă în lume și deosebit de complexe, există diferite puncte de plecare și aici, după tahismul, care s-a născut din aventura lui Kandinsky, au venit artiști ale căror sentimente pentru formă au împins unele dintre ele caută o simplificare a culorii, ceea ce a dus la pictura monocromă absolută Ei au apoi a cunoscut alți artiști străini care au lucrat anterior cu cealaltă linie de geometrie, the artiștii care îl numesc concretism Prin urmare, avem artiști care sunt derivați din tahism și prin monocrom au venit să-i întâlnească pe cei care au venit din geometrie, sau concretism Toata lumea acești artiști s-au reunit pe o platformă comună și asta este ceea ce vezi în expoziția de la Zagreb]" (tda) John Rubino Studii ale Memofonte Manzoni asupra congruenței efective dintre diferitele cercetări care urmează a fi expuse au fost expuse într-una singură scrisoare către Bek pe aprilie : Domnule, am primit invitația la expoziția â€˜Art Concret' și vă mulțumesc foarte mult Înainte de a vă da acordul nostru (eu și Castellani), am dori să cunoaștem lista participant, fiind aceea denumirea "Art Concret" și, de asemenea, limitarea participării noastre la picturile "Achromes", ne-au dat o bănuială rezonabilă că am căzut într-o expoziție în că participarea noastră nu are sens, iar rațiunea de a fi a muncii noastre poate să fie supusă ambiguității in una tale situazione ancora confusa e dai margini indefiniti, il titolo divenuto Nove Tendencije certamente garantÃ¬ che participassero i piÃ¹ restii Manzoni e Castellani; de mai departe cu toate acestea, ideile vagi ale lui Mavignier ar permite Grupurilor N și GRAV să preia conducerea în timp rolul principal Acesta din urmă, lucrând programatic în grupuri, au putut să ofere evenimentului o structură mai solidă și să întâmpine favoarea MestroviÄ‡, care și-au citit lucrările în parametrii "colectivismului" iugoslav Nu a fost o coincidență că a doua zi după prima recenzie a lui Nove tendincije, Galerija Suvremene Umjeinosti din Zagreb a dobândit printre lucrările care fuseseră expuse acolo cele care a considerat mai semnificativ Din septembrie până în ianuarie , Galerija a primit - în unele cazuri după scurte negocieri cu artiști care au respins piața, dar nu au disprețuit i muzee - Dynamic Optical Surface ( ) de Alberto Biasi, Dynamic Vision ( ) de Toni Costa, Obiect ( ) de Manfredo Massironi și Esmeralda iii ( ) de Piero Dorazio Aceste negocieri pot fi urmărite în corespondența dintre Galerija și artiști , ca ad exemplu într-o scrisoare a lui Bek către Massironi din ianuarie , care a fost precedată de a, din octombrie , adresată încă artistului din Patarino: Stimate domnule Massironi Muzeul a trimis astăzi la adresa dumneavoastră - după a noastră prescripții vamale - lucrările membrilor grupului "de ani" Am luat în considerare doar lucrări pe care le propusesem spre achiziţie prin scrisoarea noastră din octombrie Se

sunteți de acord, vă rugăm să ne trimiteți factura cu toate specificațiile, iar noi vom depune suma în contul dumneavoastră la Banca Națională din Zagreb Galeria noastră este interesată să cumpere: una dintre lucrările tale pentru de dinari, un tablou de Biasi pentru de dinari, un tablou de Costa pentru de dinari Conform prescripțiilor noastre nu putem plăti pentru cumpărături decât în dinari iugoslavi Printre achizițiile reușite, în cazul lui Dorazio și să ne amintim de ce artistul, de la Paris, trimis la noiembrie și răspunsul lui Bek la ianuarie : Stimate prof Beck, mulțumesc pentru oferta de a cumpăra pictura mea Esmeralda iii expusă aici vara in galeria lui Anexez factura [ ] solicitată aştept cu nerăbdare să am plăcerea de Întâlnește-o, te rog să accepti mulțumirile mele sincere Stimate domn ca răspuns la scrisoarea dumneavoastră vă informez că Muzeul nostru a cumpărat Tabloul tău "Esmeralda iii" la prețul de de dinari iugoslavi Muzeul a depus această sumă în contul dumneavoastră la Banca Națională din Zagreb Noi l-am expediat astăzi MSU, fond NT, folder NT br - NoveTendencije MSU, Fond NT, Dosar NT br nt Adnotare cu propunere de cumpărare, nesemnată lângă fiecare nume și operă a artiștilor, se raportează valoarea lucrărilor în dinari și în echivalentele actuale Monede europene: Mavignier cu de dinari; Le Parc cu de franci; Talman cu de franci elvețieni; Mack cu Dm; Diter Rot cu de dinari; Plin cu Dm; Dorazio cu de lire; Biasi cu de lire; Uli Pohl cu DM; Adrian cu de dinari și Morellet cu de dinari Vezi mai sus Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte a doua lucrare la adresa ta Îți mulțumesc foarte mult pentru perspicacia și disponibilitatea ta, pentru că acest preț cu siguranță nu este adecvat pentru valoarea picturii dvs La aceste achizitii ar trebui adaugat Linee-Luce FM ( ) de catre Getulio Alviani care, expus în expoziția personală de la Zagreb în , a fost apreciat similar cu lucrările lui Nove tendincije, considerație care i-a garantat participarea la a doua ediție din în tal Astfel, Galerija a constituit, pentru prima dată în Europa, o colecție de lucrări care a început să prindă contur sub denumirea de noi tendinţe În același timp, i tinerii artiști italieni (cu excepția lui Dorazio a cărui faimă artistică era binecunoscută) au avut ocazia să apară într-o colecție publică a muzeului Achizițiile au fost expuse din august până în septembrie și asta a demonstrat că mediul cultural din Zagreb a aspirat să transforme Galerija într-un centru vital al artei Europa contemporană, datorită mai ales expozițiilor Nove tendincije A fost unul valabil motivația de a continua pe drumul întreprins În aceeași perioadă în Italia expoziția Arte programmata , promovată de Olivetti di ivrea sub supravegherea lui Bruno Munari , în mai la Milano (și ulterior în Septembrie la Veneția) a arătat cum sunt lucrările grupurilor N, T și GRAV, de Mari și Alviani ar putea fi asimilat unei tradiții constructiviste complexe Cercetări ale artiștilor constructiviştii, de la Naum Gabo până la El Lissitsky, deveniseră o învăţătură ideală a cărei ramuri se întindeau pe de o parte de la Paris la Amsterdam, pe de altă parte spre Mitteleuropa: aceeași tradiție revendicată de croații Richter și Picelj ca sursă pentru așa-numitul "modernism iugoslav" de fapt, se cuvine să amintim prezența lui Richter și Picelj, între și , în grupa EXAT - compusa si de pictorii Vlado Kristl (-), Alexander Srnec (-) și de arhitecții Zvonimir Radië (-), Bernardo Bernardi (-), Boidar Rasica (-) si Vladimir ZarahoviÄ‡ - care au reelaborat moștenirea în cheie socialistă al Bauhausului, De Stijl și mai ales al Constructivistului internațional , pentru a plasa i condiţii pentru dezvoltarea noilor tendinţe în scurt timp, linia de tradiţie constructivistă prezentată în

ar avea a început să primească mai multă atenție decât cea derivată din tahism Evident designul care a stat la baza lucrărilor artiștilor menționați a implicat unul nou și diferit modalitate de muncă artistică care, pe lângă redescoperirea rolului său social, ar putea explica cel funcţia obiectului construit graţie semioticii şi ciberneticii Totuși, dacă teoriile lui Max Bense mai întâi și apoi ale lui Umberto Eco au fost impecabile, artiștii erau încă atenți să-și creeze propria nișă în istoria artei La asa ceva scop important a fost rolul pe care l-a avut Umbro Apollonio în coordonarea noii cercetări în cadrul modelului bine dovedit al avangardei În cadrul IV-a Curs Internațional de Înaltă Cultură, care a avut loc la Veneția la Fundația Cini la septembrie , Apollonio a susținut o prelegere intitulată Ipoteze despre noi GETULiO ALVIANi NINE AKViZiCiJE ARTĂ PROGRAMATĂ PLANIFICARE ART , pp - PUTAR , p DENEGRi , pp - DENEGRi AVANTGARDI CENTRALE EUROPENE BENS ECO APOLLONio , pp - Povestea acestui scurt eseu este următoarea: născut ca lecție pentru Cursul IV de Înalta Cultură, la fundația Cini, după septembrie , a fost publicată în vara anului în "Cadrum" nr Redacțiile sunt diferite, deoarece Apollonius a extins și adaptat textul pentru John Rubino Studii ale Memofonte modalități creative - care avea să fie publicată în vara anului în revista "Quadrum" - în care a identificat ca tendință lucrările grupurilor GRAV, N și T, Mari, Dorazio și Alviani "neo-concretist" O astfel de tendință și-a avut originea în Futurism, Constructivism și Neoplasticism, dar noutatea sa a fost că a depășit ideea artistului ca individ separat din societate, să opereze într-o dimensiune colectivă, așa cum era colectivă în același mod societatea tehnologică Pe tema rolului artistului în societate, a unei opinii contrare celei exprimate de Apollonio a fost atacul pe care, cu aceeași ocazie, Emilio Vedova l-a lansat împotriva tinerilor artiști, în considerarea faptului că pictorul veneţian îşi declinase propria pictură gestuală cu un scop contestat și politizat așa cum este exemplificat în ciclul contemporan intitulat Spagna Pe lângă exaltarea identității dintre acțiunea picturală și acțiunea politică, Vedova și-a făcut-o explicită pe a sa rezerve față de cercetarea care fusese expusă la Veneția în Arte programmata Atacul lui Vaduva, care vizeaza stigmatizarea unei presupuse arte a "masinilor", dezumanizata si dominata de tehnică, el a fost motivat de pictura sa "foarte umană" și de a fi împotriva puterilor existente ale societății, cum ar fi industria și aparatul tehnocrat Exemplul lui Vedova a demonstrat însă o calitate fundamentală care i-a diferențiat informalul din cercetările lui Mari, Alviani, Gruppo N și a celorlalți În pictura informală au existat atâtea teorii câte artiștii care le-au practicat, lăsând deoparte criticii de artă și impulsurile lor intelectuale; din lucrările care fuseseră expuse în Arte Programmata a apărut o singură teorie luată ca model de diferiți artiști Acest aspect al omologarea era poate ceea ce îl îngrijora cel mai mult pe Vedova și, prin urmare, presupunea riscul pentru ca artiștii mai tineri să cedeze unei tehnologii care ar fi aplatizat impulsul creativ Interesul lui Apollonio pentru lucrările expuse în Arte programmata sa concretizat în expoziţie cu acelaşi nume organizată în decembrie la galeria La Cavana din Trieste În plus față de au participat grupele N și T, Alviani, Mari și Munari, Dada Maino, care fusese aproape de Manzoni, Enrico Castellani și Agostino Bonalumi Această expoziție, redusă la lucrări și autori, a fost sponsorizat de Asociația Internațională Soroptimist Club și a fost însoțit de pentru prima dată în Italia, o dezbatere publică despre arta programată și modul în care funcționează cercetarea ar putea aborda problema care privea însăși statutul a ceea ce era pictura

și sculptură La dezbatere au participat Umbro Apollonio și Gillo Dorfles, care au susținut poziții antitetic: Apollonius a susținut că demitificarea individualismului romantic - pt mijloace de lucrări anonime și programate - ar fi reînnoit artele vizuale și plastice tradițional, în timp ce Dorfles a negat pictura posibilitatea de a fi reformată prin lucrari programate În opinia sa, pictura ca artă vizuală va continua să acționeze în lumea reală, indiferent de fenomenul unei presupuse "arte programate" care în schimb, a trebuit urmărit până la dimensiunea designului industrial publicare Din păcate, după cum a confirmat Arhiva Istorică a Fundației Cini, nu apare în ele deține un original dactilografiat și probabila înregistrare audio s-ar fi putut pierde sau chiar pierdut În consecință, aterizăm pe cele două ediții diferite, la care putem adăuga o a treia publicată de Apollonius în The Occasions of Time APOLLONio a, p : "nu se poate să nu se predea în fața dovezilor că o nouă realitate este în devenire și că din interioritatea individuală se trece treptat într-un cerc comunitar, unde cuvântul din nou "stil" poate aminti [ ] unitatea de interese și scopuri" CLAUS VĂDUVA , pp - SUPERIOR DE ANI Trieste, Arhiva Statului, Secția Friuli Venezia-Giulia, Fondul Soroptimist (-), Faldone Rugliano, Buletine informative - , Anul Fiscal , decembrie ARTA PROGRAMATĂ , p ARTĂ PROGRAMATĂ LA TRIESTE , p Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte Ambele poziții, însă, considerau încă artele vizuale ca un domeniu de cercetare a spiritului şi nu a disciplinelor ştiinţifice: Apollonius şi Dorfles erau deci departe de ipoteza lui Max Bense sau Matko MestroviÄ‡ Apollonius, în ciuda faptului că a avut poziții diferite față de cele ale lui MestroviÄ‡, după şi-a sporit tot mai mult influenţa asupra intelectualilor din Zagreb corespondenţa dintre Apollonius şi Matko MestroviÄ‡, care a avut loc între noiembrie și ianuarie , dezvăluie că acesta din urmă fusese informat despre seminarul sus-menționat susținut de criticul triestean la Veneția, la Fundația Cini în septembrie , și care a fost puternic impresionat de aceasta până la punctul de a o solicita o transcriere care urmează să fie tradusă în croată și citită la Radio Zagreb pe decembrie acelasi an Mărturia acestei relații este păstrată în cererea lui Mestrovi din data de octombrie și în răspunsul lui Apollonius din octombrie : Stimate domnule Apollonio, în timpul șederii mele la Veneția, acum două săptămâni, nu am avut norocos să-l găsesc [ ] după întâlnirea noastră de anul trecut [ ] nu am mai apărut niciodată provoacă o boală lungă Acum voiam să te întreb despre multe lucruri Vreau mai ales să știu ceva mai mult din prelegerea lui susținută recent la fundația Cini a cărei mine au vorbit prietenii mei din Padova așa că vă rog să fiți atât de amabil să-mi trimiteți unul copie, dacă este posibil Dragă MestroviÄ‡ Mi-a părut foarte rău că nu am putut să ne întâlnim în timpul tău stai in Venetia Aș fi foarte interesat să aud ceva mai multe de la tine despre spectacol pregătindu-se la Zagreb Vă voi trimite cu plăcere textul prelegerii mele susținute la San Giorgio de îndată ce mi-au fost livrate copiile mimeografiate care, din păcate, nu sunt încă disponibile gata Totuși, până la sfârșitul anului, cei doi savanți au continuat să raționeze asupra problemelor puse în aplicare de cercetarea artiştilor noilor tendinţe O scrisoare mărturisește acest lucru din noiembrie de Apollonius: Dragă MestroviÄ‡, îți mulțumesc foarte mult pentru Scrisoarea ta și pentru toate veștile pe care mi le-ai dat cu ea furnizate Sunt de acord cu tine că nu este încă posibil să faci o alegere precisă a experiențe în curs de desfășurare care merg sub titlul "Noi tendințe" sau "Căutați noi structuri" ar fi putut învăța din textul conferinței mele, pe care

sper că l-a primit, întrucât și eu consider aceste activități ca un punct de cotitură destul de profund și de natură să le prevăd posibilități complet noi, menite să implice întreaga civilizație modernă în mod de a clarifica cat despre articolul pe care mi l-ai trimis, o sa vad daca ma intereseaza posteaza-l undeva M-aș gândi să o propun "Art international" Ea ar trebui permiteţi-mi, totuşi, să fac unele corecţii referitoare doar la limbaj Aceasta a fost urmată de propunerea lui Mestrović într-o scrisoare din noiembrie și decembrie replica criticului din Trieste: Stimate domnule Apollonio, mă bucur foarte mult că există concordanțe între dumneavoastră și părerea mea despre noile experiențe ale artei actuale Am citit cu mare interes text al Conferinței dumneavoastră pentru care vă mulțumesc foarte mult Am găsit multe puncte de vedere importante la care nu mă gândisem niciodată până acum și de asemenea anumite observații la care da ar trebui să discute pentru a le putea aprofunda vom avea ocazia minunată în luna mai în continuare când, sper, vei veni și tu la Zagreb pentru moment, dacă îmi permiteți, eu Veneția, Arhiva Istorică de Arte Contemporane (mai târziu ASAC), Fond Istoric, Lucrări de Conservator, Umbro Apollonio, Unitatea nr Vezi mai sus Vezi mai sus John Rubino Studii ale Memofonte Aș face traducerea conferinței tale pentru o emisiune la Radio sau poate pentru o revistă Acolo Vă mulțumesc pentru scrisoarea din noiembrie și pentru interesul acordat articolului meu Dragă MestroviÄ‡, îți mulțumesc pentru ultima ta scrisoare și nu am nimic împotriva ei, dimpotrivă, sunt încântat, dacă doriți să utilizați textul prelegerii mele în scopul diseminării ideilor în Iugoslavia V-as ruga doar sa citati sau in orice caz sa va amintiti ca este vorba de unul conferință susținută în cadrul celui de-al IV-lea Congres de Înaltă Cultură desfășurat la Fundația Cini din Veneția este de asemenea interesant de observat că au existat unele probleme de traducere în trecerea de la o limbă la alta care poate să fi modificat și intențiile inițiale ale Apollonius, așa cum a reieșit, de exemplu, în scrisoarea lui Mestroviæ trimisă la ianuarie : Am făcut traducerea prelegerii tale în ceea ce priveşte lungimea textului nu a fost posibil pentru a o transmite în întregime, am tradus doar opt pagini, încheind cu propunerea "Pentru toate acestea avem nevoie de o orientare precisă, care să leagă omul de societatea sa și nu de ea să rămâi detașat în sine " Poate că nu am făcut bine? Asta mi s-a părut cel mai mult parte importantă a conferinței a fost difuzat de Radio Zagreb pe decembrie mi-am propus de asemenea revistei ÄŒovjek i prostor să o publice ilustrând-o cu lucrările artiştilor menţionaţi Abia în primăvara anului , Apollonio a început să se intereseze direct ce se întâmpla în Zagreb, determinat atât de prezența unor artiști precum Alviani, cât și de contact direct cu MestroviÄ‡, care a conturat o direcție precisă a noilor tendințe pe sfârşitul anului în Nove spoznaje u likovnoj umjeinosti (Noile direcţii în arte) Din acest text, există o versiune în italiană și corectată de Umbro Apollonio, la care MestroviÄ‡ propusese publicarea, după cum se poate citi în răspunsul că Apollonius trimisă autorului, din ianuarie și în cea a savantului croat din următorii Ianuarie: Dragă MestroviÄ‡, ți-am revizuit articolul și am încercat să-ți ofer o formă italiană mai adecvată respectându-i gândirea conform interpretării pe care am derivat-o din ea Vă returnez textul să verifice că gândul său fundamental nu a fost denaturat, fie pentru că vrea clarifică unele îndoieli marcate cu un semn de întrebare [ ] nu este formulat doar unul estetică nouă în seria preexistentă; este de fapt o schimbare generală a probleme fundamentale ale artei din aleile oarbe în care s-a dezbătut până în prezent [ ] este clar că în

această imagine este dimensiunea individualistă a omului, atât cea romantică, cât și cea tragică, va fi redusă la o măsură reală care va fi în mod egal aplicabilă fiecărei individualități umane [ ] să citām exemplul foarte caracteristic şi semnificativ al grupului de tineri artişti padoveni (Grupa N) [ ] Realitatea socială actuală, precum și conștiința colectivă, se regăsesc în ele foarte aproape de moduri similare de a concepe ? Stimate domnule Apollonio, vă mulțumesc foarte mult pentru Scrisoarea dumneavoastră și pentru corectarea pe care ați făcut-o în a mea articol Ați găsit niște locuri care chiar nu sunt foarte clare Voi încerca să le clarific În restul interpretarea sa este corectă În consecință, discursul despre noile moduri de funcționare în artă, susținut de Apollonius cu ocazia venețiană, poate să fi determinat și dezvoltarea teoretică ulterioară a MestroviÄ‡ și au avut repercusiuni asupra scopurilor teoretice ale celei de-a doua ediții a Nove tendincije Vezi mai sus Vezi mai sus Vezi mai sus MESTROVIC , p - ASAC, Fondo Storico, Lucrări Conservatori, Lucrări Umbro Apollonio, Unitatea nr Vezi mai sus Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte în plus, Apollonius s-a angajat să fie o legătură între artiștii croați și mediu Arta milaneză, în special cu galeria regizată de Arturo Cadario Înainte de aterizare din Cadario, Apollonio se consultase cu Zita Vismara, managerul galeriei omonime, după cum mărturisește o scrisoare a sa din septembrie criticul, așadar, a arătat cu intenţia sa militantă în favoarea tendinţei de cercetare programată este clară Un astfel de fapt decisiv se vede din replica pe care Cadario i-a trimis lui Apollonius la decembrie a aceluiasi an: Dragi prieteni, [ ] Sunt de fapt foarte interesat de o întâlnire cu Cadario [ ] dacă trebuie să am grijă de mine ca consultant al expozitiilor galeriei, apoi stabilim conditiile si modalitatile, stabilim program, facem alegerile, precizăm adresa și nu mai vorbim despre asta Dragă Apollonius, abia acum răspund la scrisoarea ta din noiembrie, pentru că Getulio și C v-am anunțat de mai multe ori vizita la Milano Îmi pare rău pentru întârziere [ ] Eu sunt Cu siguranță sunt de acord cu tine în susținerea grupului de "Artă programată" și într-adevăr sunt recunoscător, sprijinul dumneavoastră este prețios pentru mine și fără rezerve în ceea ce mă privește O primă recidivă a acestor noi relații a fost colectivul Dincolo de pictură dincolo de sculptură Expoziție de cercetare de artă vizuală desfășurată între aprilie și mai , care a prezentat la Milano cercetarea noilor tendințe, în continuitate cu prima expoziție de la Zagreb Aceasta este verificabil în corespondenţa dintre Alviani şi Apollonio Ia in considerare, de exemplu, scrisoarea din martie pe care artistul i-a scris-o criticului și alta mai târziu că Însuși Apollonio l-a trimis pe Cadario pe august : Dragă Umbro, sper să poți primi această comunicare de la noi din timp, pentru a putea faceți următoarele: ar trebui să ne trimiteți pentru expoziția de la care organizăm Cadario textul definitiv (extins etc) care va apărea pe Quadrum din care vom extrage a piesă scurtă care va apărea împreună cu cele de Habasque, Belloli, Dorfles, Cadoresi, Eco sul catalogul expoziției noi tendințe Sper să-ți fie ușor va rog adresati-o direct galerie Cadario, inutil să spun cât mai curând posibil, obiectul va merge cu mașina pe , mulțumesc mii Dragă Cadario, îmi pare rău că și eu nu am putut veni la Zagreb: în afară de a ta companie, am fi putut finaliza programul galeriei și am fi convenit chestiuni practice Totuși, pe baza a ceea ce am avut de discutat în San Marino-Rimini cred că seria de expoziţii poate fi definită astfel: Meloni Walberg Werein Piene Mack Getulio Group Toni Costa Harry Kramer [ ] Aș face prezentarea sau prezentarea Mack,

getulio, Toni Costa, Grupa și Harry Kramer [ ] Cred că caracterizează activitatea din galeria dvs despre aceste experiențe este o notă excelentă În afară de primele trei, ar trebui insistă pe această linie Și apoi ar putea fi planificate o serie de alte expoziții cu francezii de cercetare vizuală, cu padovenii din grupa N, cu Kricke, cu Mari, cu unii iugoslav, cu olandezii și așa mai departe atunci ar fi important să-i luăm pe Albers, Max Bill, Van Tongerloo, etc în acest sens, după cum știți, sunt foarte gata să vă ofer colaborarea mea și sfatul meu Adrian, Alviani, Maino, Gersiner, von au participat la expoziția Dincolo de pictură Graevenitz, Kammer, Kristl, Mack, Mari, Mavignier, Munari, Picelj, Piene, Talman și grupurile Equipo (Jorge Oteiza, Luis Aguilera, Angel Duarte, Jose Duarte, Juan Serrano și Agustin ibarrola), GRAV, N și T Cu excepția lui Munari, toate ar fi fuzionat în a doua ediție a ASAC, Fondo Storico, Lucrări Conservatori, Lucrări Umbro Apollonio, Unitatea ASAC, Fondo Storico, Lucrări Conservatori, Lucrări Umbro Apollonio, Unitatea Vezi mai sus ASAC, Fondo Storico, Lucrări Conservatori, Lucrări Umbro Apollonio, Unitatea John Rubino Studii ale Memofonte Nove Tendencije, o expoziție care a fost vizitată și de Cadario Un scurt catalog pliabil a reprodus detalii despre lucrări și a raportat textele lui Apollonius, Ballo, Belloli, Dorfles, Eco e Habasc Noile tendințe au avut astfel o primă vitrină italiană, în continuitate directă cu cea Expoziția de Arte programmata la Milano în Această filiație, de fapt, a fost căutată prin intermediul citarea parţială a textului omonim de către Umberto Eco şi în acelaşi timp a amintit de Expoziții GRAV, cu text de Guy Habasque GRAV-ul avea anterior a publicat în aprilie un scurt catalog al operei sale cu colaborarea lui Habasc şi publicat de galeria pariziană a Denisei Rene Carlo Belloli, critic de artă și poet milanez, în Dincolo de pictură a contribuit cu una extras din articolul Noi direcții ale cinevizualității plastice totale , publicat în decembrie Belloli a oferit o primă privire de ansamblu asupra relațiilor dintre cinetică, programată, Vederi italiene și europene și neo-constructiviști Belloli, cu toate acestea, a remarcat că multe obiecte nu puteau fi considerate "opere de artă" deoarece le lipsea o spiritualitate care să le diferențieze din experimentul de fizică aplicată Această interpretare, însă, nu a fost urmată de critici și savanții italieni de artă - nici măcar în când s-a întors pentru o actualizare despre probleme de "cinevisualitate" Lucrările din Dincolo de pictură dincolo de sculptură, după cum susține Munari cu privire la lucrările Grupului T în , abandonaseră "pictura și sculptura" Ideea principala a expunerii, care a apărut din pozițiile lui Habasque și Eco, a fost diferită de ceea ce se pretindea de Belloli, deoarece deducțiile sale au condus înapoi la linia abstractionismului istoric Pictura abstractă din anii ' a dezbrăcat progresiv pictura din referințe naturaliste, păstrând în același timp o conotație metafizică, care a fost trasată în număr și proporție sensul real al lucrărilor expuse în a fost însă exprimat din forme geometrice bazate pe o percepție pur optic-retiniană și da astfel s-au legat de dezbaterea care avusese loc la Trieste cu câteva luni mai devreme De fapt, textul lui Apollonius era pe această ultimă linie de interpretare A evidențiat continuitate între avangarda constructivistă istorică şi cercetările concretiste ale MAC şi - pentru cel prima dată în atenția publicului italian - a croaților din EXAT Cu toate acestea, potrivit celor opinia lui Apollonius, operațiunile artistice recente care fuseseră prezentate în Monocrome Malerei (Leverkusen,), Construcție și geometrie în pictură de la Malevitch până mâine (Nou York,), Konkrete Kunst (Zurich,), Bewogen Beweging (Amsterdam,) și Arte programate

(Veneția,) urmau să fie considerate ca momente germinale pentru apariția un nou stil comun artiștilor noilor tendințe Punctul de vedere critic al lui Apollonius a avut și o consecință eficientă asupra programare expozițională dorită de Cadario care și-a propus să-și strângă relațiile cu cel Iugoslavia Datorită sfatului criticului din Trieste, între sfârșitul anului și următorii cinci ani, de fapt, galeria milaneză stabilește relații comerciale pentru operele de artă programate e cinetica de către artiștii ivan Picelj și Vojin BakiÄ‡ (-) orarul galeriei, pt De exemplu, mi-am propus să expun artiști de top ai noilor tendințe croate Apollonius a scris în acești termeni la decembrie la Cadario: GRUP DE CERCETARE , pp nr BELLOLi , p : "Numai, însă, atunci când aceste motive de corelare a elementelor spațiu-timp și ale percepția vizuală, stabilă sau instabilă, cromatică sau volumetrico-spațială va fi transferată în dimensiuni spirituale vom avea apoi posibilitatea de a vedea exercițiul de fizică optică transformat într-un spectacol plastic Stil începe atunci când concepția se construiește pe viziune Până atunci aceste căutări pentru o nouă vizualitate va continua să se ocupe de fizica aplicată și nu de estetică și cu siguranță nu se va putea încadra în cele propuse de plasticitate nouă pe care am vrut să o semnalăm" BELLOLi , pp - FEiERABEND-MELONi , p Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte Dragă Cadario, iată câteva știri pentru tine [ ] - Expoziție iugoslavă Picelj, Richter și Bahic sunt a fost de acord să țină expoziția de la la Puteți scrie direct lui ivan Picelj, Gajeva b, Zagreb O a doua demonstrație, care a avut loc în , ar fi pus în evidență problema referitor la depășirea așa-zisului "informal", a fost binecunoscuta bienală din San Marino, intitulat Dincolo de informal Organizarea și scopul revizuirii de astăzi pot avea unul interpretare diferită bazată pe corespondența inedită dintre Umbro Apollonio și Giulio Carlo Argan în această corespondenţă sunt enucleate principalele motive privind alegerea temei, indicate de la Apollonio la Argan la februarie și în răspunsul criticului de la Torino pe următoarele Martie: Dragă Argan, [ ] această temă "dincolo de informalul" mi se pare foarte ambiguă, având în vedere extensia care poate asuma categoria informalului [ ] vezi, când în New York ei revizuiesc "noua imagine a omului" sau arta asamblarii, cineva are o zonă bel [sic] delimitată, unde alegerea poate să nu implice dificultăți și neînțelegeri deosebite Dar în acest caz despre ce trebuie să ne fixăm atenția? Pe neo-dada? despre noul constructivism? Pe noul - realism? Despre arta programată? (dupa parerea mea, doar acesta din urma prevede o depasire radical al tehnicilor informale) Draga mea, nu eu am inventat acel titlu "dincolo de informal", l-am găsit gata, și sunt Sunt de acord cu obiecțiile tale [ ] și mi se pare că se poate doar asta: să angajeze informalul ca termen aproape cronologic, un moment istoric ca oricare altul, care are și-a realizat pilda și a deschis calea pentru noi cercetări, care pot fi evoluții mișcări de consecință sau polemice, nu rare, în orice caz, înapoi În același timp, rolul lui Apollonius a devenit din ce în ce mai activ decât într-o misivă oficială din martie , copiată către Argan și predată Președintelui și membrilor Comisia pentru invitații la a -a Bienală Internațională de Artă din San Marino, a explicat propriul punct de vedere asupra invitațiilor: Când se afirmă că titlul "dincolo de informal" trebuie înțeles în sens pur cronologic și da El precizează apoi că alegerea s-a făcut pe baza principalelor perspective deschise de curente artiști care s-au format dincolo de experiența informalului, nu este clar dacă vrei să pariezi pe o anumită generație, așa cum ar

părea potrivit, având în vedere sintagma "curenți formați dincolo informalul", unde "dincolo" ar trebui identificat cu "după" Altfel ne întoarcem, după părerea mea, asupra a ceea ce am observat în scrisoarea mea anterioară și anume că fără o definiție precisă din limitele informalului nu este posibil să se stabilească aria a ceea ce și urmează [ ] în general Aș invita în cazul noilor tendințe și cercetări continue, mai degrabă decât creatorii individuali, i grupuri, atunci când există: astfel "grupul N" din Padova, "Grupul T" din Milano, "Grupul de Recherche d'Art visuel" la Paris, "Equipo " la Cordoba De fapt, "noile tendințe de cercetare continuă" au fost direct implicate care, operând în linia lucrărilor programate, arătase, potrivit criticilor italieni, o depăşire eficientă a tehnicilor informale astfel, în San Marino, Apollonius a devenit zeitatea tutelară a noilor tendințe, au fost invitate nu doar grupurile Equipo , GRAV, T, Uno, N și Zero, ci și Alviani, Maino, Mari, Munari și artiștii croați Gliha, Picelj, Knifer și BakiÄ‡ - ultimii trei direct ASAC, Fondo Storico, Paper Conservatori, Umbro Apollonio, Unit ASAC, Fondo Storico, Lucrări Conservatori, Lucrări Umbro Apollonio, Unitatea Vezi mai sus Vezi mai sus John Rubino Studii ale Memofonte legate de noile tendințe croate Scopul evenimentului a fost de a evidenția nu o analiză istorică a așa-numitului fenomen "informal", care, potrivit lui Argan, plasează informalul ca prim termen al unei relații dialectice între acesta și celelalte tendinte actuale comisarii au selectat mulți dintre artiștii menționați mai sus și păreau să-l favorizeze pe tendință pe care au definit-o drept "gestaltică" (Argan și Giuseppe Gatt) sau "artă programată" (Echo și Apollonius) premiul I, de fapt, a revenit ex aequo grupelor N și Zero, stârnind controverse deschise care au fost îndreptate în principal împotriva lui Argan care, potrivit familiei sale detractorii, favorizase "poetica grupurilor" de asemenea alți artiști apropiați Grupului N au fost premiați, atribuind astfel suspiciunea juriului - aceeași comisie a invitațiilor de părtinire critică Prin urmare, Oltre l'informale, deschis publicului la iulie , nu a ascuns că a avut o legătură profundă cu expozițiile Dincolo de pictură dincolo de sculptură și în principal cu Nove tendincije care o lună mai târziu urma să se deschidă la Zagreb În decembrie , comitetul de organizare a celei de-a doua ediții a Nove Tendencije, după cum reiese din corespondența dintre secretariat și expozanți , el a invitat printre primii italieni pe Grupa N - tot ca colectiv - Dorazio și Alviani În februarie , Matko MestroviÄ‡, prin directorul Galerija, Bo o Bek, a cerut permisiunea consulului Republicii Italian să intre în Italia, în calitate de organizator al secțiunii italiene în recenzia Nouă tendințe Episodul este explicat luând în considerare importanța rolului lui MestroviÄ‡ care a fost a crescut de-a lungul timpului, în special în relațiile cu artiștii italieni, așa cum se vede în cerere de viză, semnată de Bek, din februarie : La Consulatul Italiei din Zagreb Vă rugăm să acordați o viză care îi permite lui Matko MestroviÄ‡, colaboratorul nostru la Galerie, să călătorească în Italia cu scopul organizării participării artiștilor italieni la expoziția internațională "Nove Tendencije ii", care va fi în cadrul Bienalei de muzică de la Zagreb și organizată la noi galerie [tda] Din cauza suișurilor și coborâșurilor la nivel organizațional și financiar, din păcate, doar Mai , Bek a trimis tuturor participanților datele finale - de la august până la septembrie - și a prezentat posibilitatea transferului expoziției, fără a preciza unde, la Veneția: Nous avons plaisir de vous communiquer que nous nous trouvons de nouveau en condition de pentru a putea relua munca de organizare a Expoziției

"Noile Tendințe II" care, ca urmare a dificultăți neașteptate, a fost amânată Acum, toate problemele rezolvate, vă rog Vă rugăm să ne împrumutați încrederea dumneavoastră și să vă reconfirmați participarea, sub aceeași în condiții ca și anterior, Expoziția â€˜Nouvelle Tendances ii' care va avea loc de la august septembrie și care probabil în octombrie va fi transportat la Veneția Mussa , p - Per quanto riguarda la suddetta polemica, italo Mussa ha raccolto quasi per intero intervenţiile care s-au succedat în "Messaggero" şi în "L'Avanti" din august până în decembrie POLiTi , pp - : "premiul II de o sută de mii de lire fiecare a fost atribuit lui Dusan Dzamonja și grupul Uno (Italia) [ ] Alte premii la medalii de aur, la artiștii [ ] Getulio (Italia), Gliha (Iugoslavia), Grupul de Cercetare în Artă Vizuală (Paris), Rotella (Italia) [ ] Au fost considerate demne de menționat următoarele: Arman (Franța), [ ] Dorazio (Italia), Equipo (Spania), [ ] Gruppo T (Italia), [ ] Morris (Statele Unite), Munari (Italia), Pasmore (Anglia), [ ] Schifano (Italia), [ ] Turcato (Italia)" MSU, NT Fund, folder NT nt ibidem: "Către Consulatul Republicii Italia, Zagreb Îl rugăm pe Matka Mestrovič, asociat al Galeriei noastre, care călătorește în Italia cu scopul de a organiza participarea artiștilor italieni la expoziția internațională "Nove Tendencies ii", care va avea loc în Galeria noastră ca parte a Bienalei de Muzică de la Zagreb, va necesita viză" Cf supra Sviluppi dell'arte programmata italiana în Iugoslavia din până în Studii di Memofonte Tra gli altri, participarono i grupi GRAV, Zero, Equipo e Marc Adrian, Karl Gersiner, Almir Mavignier și Paul Talman Artiștii iugoslavi invitați au fost Kristl, Knifer, Richter, Picelj, sutej, Srnec și sculptorul BakiÄ‡ Evenimentul, având în vedere diversele origini europene, ar fi avut definitiv a asumat o structură internațională și s-a avut în vedere prezența artiștilor veniți din Statele Unite şi Uniunea Sovietică Această aspirație părea să se retragă în lume de artă ceea ce guvernul Tito implementa la nivel politic În căutarea unei definiții "internaționaliste" a lui Nove tendincije - și eu sunt de acord cu poziţiile marxiste ale lui MestroviÄ‡ -, după organizatorii pe care ar trebui să le aibă implică, pe lângă artiști, principalii critici de artă europeni, printre care Giulio Carlo Argan, Guy Habasque și Jean Cassou, dar acest proiect a fost în curând abandonat într-o comunicare dactilografiată semnată de secretariatul expoziţiei "Nove Tendencije ii", au fost precizate referințele artistice și culturale care s-ar fi răspândit spațiu în recenzie: probleme care afectează grupul Recherche d'art visuel din Paris, [ ] Participari datorită chestionare care au fost distribuite peste șaizeci de membri New Trends include naționalități diferite care operează în grupuri sau individual în Milano, Padova, Roma, [ ] New York [ ] și Zagreb [ ] Printre experţii străini sunt chemați să intervină dr Giulio Carlo Argan, [ ], fără îndoială, cel mai bun și mai prevăzător dintre teoreticienii italieni din Roma, apoi Guy Habasques [ ] colaborator al revistei L'Oeil [ ], și posibil din nou Jean Cassou [tda] internaţionalism şi omogenitate: acestea au fost trăsăturile distinctive ale lucrărilor expuse În ciuda acestui fapt, unele cazuri izolate, de exemplu, au fost Dorazio și Knifer care au reprezentat a momentelor eterogene Dorazio, de altfel, în Ad personam ( ) a continuat cu picturile a zăbrele îngroșate, în timp ce Knifer și-a variat Meandrele în compoziții acum mai groase mai dilatat Celelalte lucrări, anonime și impersonale, au afișat mai mult decât forme - oscilante între geometria rigidă și cercetarea compozițională liberă - experimente științifice asupra efectelor percepție măsurabilă cantitativ Mari, Alviani, grupele N, T și GRAV,

Picelj, Kristl, Richter, Srnec, sutej și BakiÄ‡, au obiectivat teoriile Gestalt ale unei ordini iluzionistice optice, cinetice și optic-cinetice pentru mijloace de structuri sferice sau plane, impulsuri luminoase intermitente, diferite gradiente de texturi geometric, plat și înălțat Formele provin din juxtapunerea unităților modular în serii repetate Ordinea care stă la baza lucrărilor a fost matematică și exportabilă la un nivel arhitectural și urbanism, după cum a subliniat presa iugoslavă Această nouă dimensiune arhitecturală ar putea fi explicată prin prisma participării Vjenceslav Richter, care devenise unul dintre cei mai respectați arhitecți croați din Iugoslavia e all'estero CiÃ² ricadeva nella discussione sulla progressiva perdita di importancea dell'oggetto ARTĂ ȘI IDEOLOGIE MSU, Fondo NT, Faldone NT , Propunere de publicare Nt : "De ce îi pasă grupului Recherche d'art visuel în Paris, [ ] Invitații cu chestionare au fost deja trimise la peste de membri ai noilor tendințe în diferite naţionalitate care operează ca grup sau individual în Milano, Padova, Roma, [ ] New York [ ] şi Zagreb [ ] Din din fluxuri străine, contribuțiile Dr Giulio Carlo Argana, [ ], fără îndoială, cel mai bun și mai lungitor printre teoreticienii italieni ai rimei, apoi Guy Habasques, [ ] editor al revistei L'Å"il [ ], și eventual Jeana Cassu" Ã ORDEViC , p : "Ako se uvjeino prihvate peste nouă forme umjeiniÄ kog izriavanja, ili nazovino ih kako hoÄ‡emo, onda njihovimo buduÄ‡nost treba triiti u njihovoj sintezi s arhitekturom, jer se po svojim fiziÄ kim i vizuelnim svojstvima i funkcijama najvise pribli avaju eljenoj sintezi plastiÄ nih umjeinosti [Dacă să accepte provizoriu această nouă formă de expresie artistică, sau cum vrem să o numim, atunci ar trebui își caută viitorul în sinteza lor cu arhitectura, datorită proprietăților și funcțiilor sale fizice și vizuale cu atât se apropie mai mult de sinteza artei plastice]" (tda) John Rubino Studii ale Memofonte unic nu numai în favoarea proiectului și a seriei, ci și a transformării acestuia în mediul arhitectural și peisajul urban Pe de altă parte, MestroviÄ‡, în intervenția sa în catalog, a reconstituit linia genealogică a noi tendinţe, identificând moştenirea raţionalismului neoplazic şi Bauhausian la care a asociat evoluția tehnică, favorizată de relația dintre capital și industrie Mașina, în a lui observație, a fost așadar produsul unei gândiri umaniste care totuși trebuia să devină ştiinţific prin ideologia marxistă în acest fel opera artistului ar avea a transformat acţiunea artistică în acţiune socială Noile tendințe, potrivit lui MestroviÄ‡, avuseseră o formulare teoretică clară în septembrie în cadrul celei de-a doua Bienale a Tinerilor Artiști de la Paris GRAV a scris și a distribuit un manifest în care afirmă că pentru democratizarea artei a fost respinsă de artistul unic, realitatea plastică a operei era străină sentimentele creatorului sau ale audienței sale, mișcarea și reproductibilitatea trebuiau înlocuieşte staza şi piesa unică MestroviÄ‡ a susținut că, pe lângă GRAV, ajunsese doar Grupa N a Padova astfel de teorii deja în martie , cu expoziţia personală a lui Biasi şi din care a citat manifesta Cu toate acestea, încă în catalogul Nove tendincije , o genealogie a noi tendințe care au început cu Giacomo Balla și s-au încheiat cu expozițiile de artă programat în acest fel noile tendințe, conform unei viziuni împărtășite de grupul N, au fost relocate într-o dimensiune istorică și aceasta a nesocotit așteptările autorilor așa cum au alimentat Mavignier și Manzoni, deși cu intenții diferite, în Ideea comun celor doi artiști a fost că noile tendințe ar trebui să fie un fenomen cu adevărat nou, străin de logica pieței și cât mai departe de oricare traditie artistica Ruperea relațiilor dintre grupurile GRAV și

N cu Mavignier s-a produs însă pe a front diferit de cel teoretic și s-a desfășurat în cadrul aceleiași Nove tendincije Tot în august, la câteva zile după inaugurare a circulat un mimeograf care a fost primul buletin al Nouvelle Tendance - recherche continualle Citim că în urma unei serii de întâlniri la care a participat Castellani, Costa, Alviani, Mari, Picelj, reprezentantii grupurilor GRAV (Le Parc, Morellet), N (Biasi, Landi, Massironi), T (Anceschi, Boriani, Colombo) si MestroviÄ‡ si Putar, am continuat aproape jumătate dintre artiștii participanți au fost excluși din mișcarea internațională NT: inclusiv Piero Dorazio și Julije Knifer Ei fuseseră momentan distanțați - așteptându-și "autocritica", potrivit unuia practică aprobată în multe partide comuniste aparținând sau apropiate blocului sovietic - deoarece operele şi teoriile lor â˘' sau poetica â˘' nu corespundeau principiilor de bază ale Mișcarea Nouvelle Tendance:) primatul cercetării,) depersonalizare,) deschidere comunicare,) munca colectivă,) dezvoltarea ideilor tehnice și teoretice colective pentru producerea de lucrări anonime Un comitet, alcătuit printre alții din Mestrovi și grupurile GRAV și N, a rezervat capacitatea de a readmite, în viitor, exclușii, dacă aceștia au fost aliniați principiilor de Noua moda Astăzi, acest episod ne invită să considerăm că, pe de o parte, Galerija Suvremene Umjeinosti s-a comportat ca și alte instituții similare, adresându-se astfel pieței de artă fără nicio ezitare; pe de alta, grupul de artisti si-a proclamat libertatea doar in cuvinte NINE TENDENCIJE , pp nr STRATEGII DE PARTICIPARE , pp - ROSEN , pp - Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte intransigență față de piață, până la epurarea celor care nu erau loiali liniei a Nouvelle Tendance Toate acestea au fost atunci când expozițiile de la Zagreb au început să-și facă rost recunoaștere internațională, în timp ce gravitatea episodului ar fi făcut umbră soliditatea reală a evenimentului Relaţiile dintre Apollonius şi MestroviÄ‡ au continuat în lunile următoare şi din corespondenţă al cărturarului din Trieste putem deduce interesul său direct pentru organizarea de Nouă tendințe la mai , Apollonio i-a scris cărturarii de artă Lara Vinca Masini că nu a putut participa la o întâlnire pe care a organizat-o pentru că era angajată Iugoslavia: Dragă Masini, îmi pare foarte rău, dar trebuie să renunț la invitația la Arezzo și numai că pot găsiți cele trei zile trei și iunie, având acea perioadă ocupată cu o călătorie înainte de în Iugoslavia şi apoi în Germania O altă mărturie a călătoriei lui Apollonius la Zagreb este dată în scrisoarea pe care istoricul a primit-o dell'arte Vera Horvat-PintariÄ‡ a trimis pe iunie să-i mulțumească pentru vizită: M-am bucurat foarte mult să te văd în Zagreb, doar păcat că ai stat foarte puțin timp Aici Avem atâtea lucruri de spus, sper că anul viitor, în casa noastră de lângă mare vom avea mai mult timp pentru a vorbi În plus, este foarte probabil ca și Apollonius să fi avut rolul fundamental de permite lui MestroviÄ‡ să intre în Italia pentru a participa la al XII-lea congres de la Verucchio din octombrie , așa cum a comunicat Apollonio în corespondența cu Gerardo Dasi, secretar a întâlnirilor de la Verucchio, Rimini, San Marino, din iunie anterior: Dragă Dasi, ți-am scris din Zagreb amintindu-ți de invitația către Vera Horvat Aș dori să vă rog acum trimiteți invitația și lui Matko MestroviÄ‡ În acest caz este mai presus de toate o invitaţie care poate facilita obţinerea vizei MestroviÄ‡ pentru Italia şi acordarea valutei al XII-lea congres de la Verucchio a fost amintit ca vârful succesului grupurilor N e T, de Mari și ceilalți, și în același timp a marcat începutul unei lungi controverse în presă Italiană MestroviÄ‡, prin urmare, a fost

impresionat de această controversă dură, care direct da s-a referit la a -a Bienala din San Marino, dar pe care artiștii o înăspriseră criticul croat, întărit de experiența lui Nove Tendencije , a scris un comentariu despre "ÄŒovjek i prostor" , ilustrat prin reproduceri ale UMRNT ( ) de Gabriele Devecchi și ASAC, Fondo Storico, Lucrări Conservatori, Lucrări Umbro Apollonio, Unitatea Vezi mai sus ASAC, Fondo Storico, Lucrări Conservatori, Lucrări Umbro Apollonio, Unitatea MESTROVIC a, p : "Cu o intervenție decisivă în situația artistică actuală din lume Giulio Carlo Argan a arătat ceea ce există în el ca germenul a ceva nou și ca posibilitatea de a depăși o fază istorică se dă mare bienala de la San Marino sub titlul "Dincolo de informal" a arătat că grupele, echipele sunt cele care guvernează spiritul muncii și efortului comun, un fenomen nou și semnificativ al momentului istoric Argan si iri care este sub cu strângerea de mână și la sugestia lui s-a așezat și a discutat public fără scene și fără intrigi, înainte publicului și criticilor din întreaga lume, a avut curajul să recunoască acest fenomen și să-și exprime toată încrederea în radiaţia sa istorică Un precedent care, în sensul mișcării istorice, nu va putea rămâne fără precedent! [În intervenția sa decisivă în situația actuală din lumea artei, Giulio Carlo Argan a demonstrat că aceasta există o sămânță a unei noi oportunități de schimbare ca fază istorică Bienala San Marino, intitulată "Dincolo de informal" a arătat că grupurile, echipa în care există spiritul muncii și cercetării comune, sunt un fenomen nou şi semnificativ al momentului istoric S-a discutat propunerea lui Argan și a juriului public fără scene și fără intrigi; la rândul lor, publicul și criticii din întreaga lume au avut John Rubino Studii ale Memofonte de Spectral Cinereticule ( ) de Alberto Biasi - lucrări expuse atât în San Marino, cât și în Zagreb Poziția lui Mestrović a fost ambiguă în a judeca rolul lui Argan, dar în același timp timpul a profitat de ocazie pentru un lung rechizitoriu împotriva pieţei de artă capitalistă, a cărei decadenţa se manifestase în San Marino La Verucchio, pe de altă parte, buna credință a lui Argan și clarificarea pe care a încercat-o în familia sa articole, nu au fost suficiente pentru a evita acuzația de a fi eclozat o comisie eveniment bazat pe client Piero Dorazio, Afro Basaldella, Carla Accardi și alți artiști italieni s-au abonat la unul scrisoare de denunțare a muncii proaste a lui Argan , care a răspuns cu o invectivă amară împotriva malpraxis a celor care, Piero Dorazio in primis, au căutat favoarea criticilor de artă pentru a câștiga concursuri și premii Aderarea lui Dorazio la denunțul "mărunt" ar putea fi explicată și în lumina propriei sale epurare din Nove tendincije În corespondență cu Apollonius, între septembrie și octombrie , artistul a afirmat o "primogenitură" în legătură cu cercetarea Gestalt pe care nu a făcut-o fusese recunoscut Acest lucru a fost afirmat de Dorazio, de exemplu în scrisoarea din septembrie : Dragă Apollonius, [ ] articolul tău despre Quadrum și o altă păcăleală Înainte de expozițiile mele a Berlin, Dusseldorf, Kassel, Hanovra în ' și la Veneția în ' , vă asigur că cercetarea nimeni nu a urmat teoria Gestalt, nici măcar Munari și niciunul dintre aceste grupuri inutile a existat Adevărata ruptură cu pictura tradițională a gestului, semnului, materialului [ ] a fost făcută de mine și adevărata provocare vizuală care a permis nașterea și dezvoltarea atâtor imagini noi și multe experimente diferite provin din munca mea foarte grea din ultimii șase ani [ ] ești binevenit să mă citez ca anexă în articolul tău [ ] dar trebuie să-ți spun asta fără al meu pictarea articolului tău nu ar exista niciodată [ ] iar Argan însuși [ ] a luat jumătate din a lui idei moderne din pictura mea

pentru a le deforma și a le folosi în ascensiunea la putere Un prieten ca și tine, care îmi urmărești munca de mai mult timp decât Argan, ar trebui măcar să mă menționeze ca o legătură indispensabilă între noile tendințe și pictura tradițională western [ ] între și eu însumi am încercat multe experiențe în afara picturii (reliefuri și suspensii din plexiglas expuse chiar la Apollinaire și Cavallino în â€˜), experiențe pe care am fost nevoit să le abandonez pentru că fără o legătură directă cu alla continuitatea lingvistică a artei occidentale De aceea am reluat pictura în și a găsit soluția potrivită pentru a deschide o nouă cale către expresia vizuală modernă în octombrie , pe lângă plângerea sa anterioară, Dorazio a susținut, cu ocazia conferinței de la San Marino, că nu a fost ținut în considerația cuvenită din partea criticilor care, la fel ca Apollonius, s-au chinuit să militeze pentru cercetarea noilor tendințe: Expoziția din San Marino nu mi-a plăcut mai ales pentru manevrele care se aflau în spatele tablourilor, Nu mi s-a părut corect; titlul "dincolo de informal" nu înseamnă nimic Nu poți continua înlocuiți situația privilegiată a unui grup cu altul dintr-un alt grup [ ] e pierdut simțul istoric al artei [ ] de exemplu Argan a premiat grupul "Zero" care nu mai există de multa vreme si ca nu a fost niciodata un "grup" in sensul dat de el acestui termen, deci da devine anacronic, rupt de realitate, provincial [ ] îmi scrii de parcă ai avea protestul curajul de a recunoaște acest fenomen și de a-și exprima deplina încredere în strălucirea sa istorică A precedent că în sensul istoric al mișcării nu va putea rămâne fără precedent]" (tda) MUSSA , p Ceilalți semnatari au fost Pietro Cascella, Pietro Consagra, Nino Franchina, Pericle Fazzini, Umberto Mastrianni, Gastone Novelli, Achille Perilli, Antonio Sanfilippo, Filippo Santomaso, Toti Scialoja și Julius Turcato ASAC, Fond istoric, Documente conservatoare, Umbro Apollonio, Unitatea Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte organizat si realizat de mine Acest lucru nu este adevărat, protestul a fost acolo pentru că atâția alți artiști nu au suportat Mai mult [ ] În ceea ce privește opera mea, nu există altă legătură între "arta concretă" și așa numite "noi tendințe" care funcționează mai bine Tocmai pentru a ajunge la aceste ultime experiențe e lui Getulio care e bun trebuie să treci prin garsoniera mea [ ] În caz contrar, Vantongerloo (care iată Consider unul dintre maeștrii mei și despre care am expus la Roma în , prezentându-l) e Pevsner care este cel mai mare sculptor dupa Brancusi alaturi de Arp, ar ramane fara a cordon ombilical continuu cu ceea ce este nou in Italia; Aș adăuga Magnelli, Burri, Viani şi Munari Aceste noi cercetări au luat putere și certitudine după expoziția mea de la Bienală unde am fost tratat ca un câine [ ] dar nu vă amintiți climatul artistic și "gust" italian între â€˜ și ? A fost nevoie de acel magician Restany pentru a-i trezi pe unii oameni! Îți voi scrie din nou despre "noile tendințe" și despre articolul tău care în parte împărtășesc Reacții atât de dure din ambele părți, artiști și critici, au fost simptomul a schimbare în cultura italiană în care rolul criticului ca ghid nu mai era sustenabil și interpret al operei artistului În cazul particular al Arganului, precum și al lui Mari și al zeilor grupele N și T, criticul și artistul au avut din ce în ce mai multe dificultăți în a-și afirma un rol pe picior de egalitate educație într-o societate tehnocratică De fapt, grupurile se aliniază în favoarea lui Argan și împotriva "generației de mijloc" italieni și Mari, întocmind un manifest - care a preluat tema principală a conferinței Arte e libertate - intitulat Artă și libertate angajamentul ideologic în curentele artistice contemporane The pretenţiile

artiştilor ar putea fi urmărite la trei principii fundamentale: abolirea mitul romantic al artistului izolat și în conflict cu societatea; nevoia de a opera printr-o metodologie științifică exactă (conform studiilor Gestaltpsychologie); iar din în sfârșit, posibilitatea de a crea sau redescoperi spații expoziționale fără legătură cu piața și structurile producția capitalistă și consumul de artă (cum se credea că se întâmplă pentru Nove tendincije) În timpul Conferinței, Manfredo Massironi - în calitate de purtător de cuvânt al Grupului N - în intervenția, intitulată angajament ideologic în curentele artistice contemporane, a explicat că pe bază dialectica marxistă dintre muncitor și șef, muncă și capital, a fost demistificată de arta Odată dobândite principiile tehnice ale muncii artistice, cum ar fi muncitorul cu mijloace de producție, relația dintre artist și piață ar fi fost reechilibrată La această afirmație, care s-a încadrat în cea mai dilatată și spinoasă dezbatere dintre cultură și industrie, Emilio Vedova făcuse o consideraţie acută Văduva , rămânând "credincioasă" lui Argan, a subliniat că artiști precum Massironi au confundat "Olivetti cu Carlo Marx" și s-au identificat cu muncitorul înstrăinat în timp ce, cu rea-credință, au propus o revoluție prin obiecte "din buticuri de lux" Vedova s-a referit într-un mod prea transparent la expozițiile Arte programmata a avut loc în magazinele Olivetti în timp ce nu era un secret că aparatul tehnic al conferinței era a fost infiintata de firma ivrea într-adevăr, după cum avea să sublinieze Mari câteva luni mai târziu, generația lor nu a făcut-o a participat la lupta de Rezistență și astfel nu i-a împovărat pe artiștii născuți în anii acel angajament ideologic care implica în schimb activitatea lui Vedova mai mult decât atât, respingerea lor a individualismului extrem - acela în perioada imediat postbelică fusese un răspuns la societatea conformistă fascistă - era echilibrată de o încredere reînnoită într-o utopie comunitară şi colectivă de muncă În consecință, anonimatul lor nu era unul Vezi mai sus VENTUROLI , pp - MARi-GROUP N-GROUP T , pp - FEiERABEND-MELONi , pp - VĂDUVA , p CERCETARI ESTETICE DE GRUP , pp - John Rubino Studii ale Memofonte demonstrație de iresponsabilitate, așa cum a vrut Vedova, dar o strategie de apărare din piaţă Expoziția Dincolo de pictură, dincolo de sculptură în galeria Cadario, a IV-a Bienala San Marino și al XII-lea Congres de la Verucchio, care i-a avut pe protagoniștii menționați mai sus Artiștii italieni și croați și lucrările lor programate au contribuit la promovarea Nove tendincije în Italia Grupul N, de fapt, a trezit interesul lui Giuseppe Mazzariol, director al Fundația Querini Stampalia care la septembrie a cerut Zagrebului să poată primi Nouă tendincije în spațiile Fundației Intervenția lui Mazzariol a ajutat la definirea panorama noilor tendințe din Italia și a favorizat, de asemenea, schimbul direct între cele două instituții, Querini Stampalia și Galerija, în luând în considerare ceea ce savantul venețian i-a scris lui Bek la septembrie : ilustrul domnul prof Bozo Bek, Această Fundație ar fi încântată să-i ureze bun venit expoziţia "Tendenze Nuove ", care a trezit deja un asemenea ecou de interes pe parcursul ei stai in Zagreb Prin urmare, ne permitem, [ ] să vă solicităm oficial să trimiteți lucrări, efectuând transportul (ale cărui costuri vor fi pe cheltuiala noastră) în modurile în care pot fie de comun acord cu domnii Landi si Massironi în legătură cu Expoziţia, aceasta Fundația are în vedere o serie de evenimente (conferințe și "mese rotunde" la care Prezența dumneavoastră și a prof ar fi de mare interes MestroviÄ‡ dacă perioada expoziției (în principiu: noiembrie - decembrie) au coincis cu eventuala lor venire la Veneția Complici la această

cooperare au fost membrii Grupului N care și-au preluat conducerea transportul lucrărilor, după cum a fost informat Bek la octombrie : Stimate domnule Bo o Bek, sper că invitația oficială a fundației a ajuns deja la galerie "Querini Stampalia" din Veneția Așa că vă rugăm să trimiteți clișeele cât mai curând posibil catalog la adresa mea, apoi le voi trimite editorului În ceea ce privește expedierea obiecte fără ambalaj, adică cele din grupul "enne", cele din grupul "t", cele ale lui Getulio e Costa, o întrebăm dacă se poate găsi o dubă care să-i ducă la Veneția sau măcar la granita; dacă nu a fost prea multă problemă să te întrebi despre această posibilitate, te rugăm să o faci trimite-ne un raspuns cu privire la pretul transportului Dacă toate acestea nu sunt posibile, vom veni sfârşitul lunii la Zagreb pentru a ridica obiectele în câteva zile artiștii găzduiți în Nove tendincije au fost rugați să permită transferul lucrărilor lor la Veneția, prin intermediul unei misive oficiale dactilografiate, trimis de secretariat la octombrie și semnat de Bek: Stimate domnule, Deja în timpul expoziției "New Trends" din Zagreb, în Galeria noastră de artă contemporană, se poate observa o tendință puternică de a trece această expoziție la Veneția, apoi la Leverkusen și în final la Rio de Janeiro La inițiativa lui grupa "ENNE" din Padova, se convine ca expozitia sa fie imediat transportata la Veneția, unde Fundația "QUERiNi STAMPAlia" s-ar ocupa de organizarea acesteia [ ] Din cercetările efectuate în , în arhiva Fundației Querini Stampalia, nr fără documente referitoare la expoziția în cauză, documente care, prin urmare, ar fi puțin probabile disponibil sau chiar pierdut Cu toate acestea, arhiva Muzeului de Artă Contemporană din Zagreb a compensat acest lucru lacună, întrucât păstrează o copie a corespondenței organizatorice dintre cele două instituții MSU, Fondo NT, Folder NT NT Vezi mai sus Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte Nous vous prions de vous adresser, desormais, pour all les reseignements necessaires y afferants au "Gruppo Enne" Padova, via Dante NÂ° Mai mult, putem deriva din mementoul pe care Bek l-a trimis lui BakiÄ‡, Knifer, Picelj, Richter, Srnec, sutej la octombrie , mai multe informatii despre transferul lucrarilor, în special în ceea ce privește artiștii croați: Cu siguranță s-a stabilit că expoziția NT va fi la Veneția din la Organizatorul expoziției este Fundația "Querini Stampalia" Lucrări de autori străini au ajuns deja la Veneţia Cu grijă, rămâi cu alegerea lucrărilor care ți se potrivesc cel mai bine ei reprezintă Cu toate acestea, din moment ce nu am depus încă lucrarea, din nou asta informați-ne în termen de cm care sunt lucrările pe care doriți să le prezentați la Veneția, precum și devizul ofițer al asigurărilor dumneavoastră pentru a reglementa legislația vamală [tda] în sfârşit, între schimburile de scrisori privind aspectele organizatorice şi administrative a instalatiilor de la Querini, cu titlu de exemplu, o putem aminti pe cea dintre Bo o Bek e Manfredo Massironi din octombrie : Stimate domnule Massironi, am ambalat si livrat la transport toate lucrarile primite pt cu trenul si cu avionul, pentru care exista documente necesare importului Avem transmisă profesorului Giuseppe Mazzariol, directorul fundației "Querini Stampalia", o copie a listei de lucrări, potrivit cassoni Vă rugăm să fiți prezenți la deschiderea cufere, dat fiind că lista autorilor nu corespunde cu starea reală [ ] Ea stie foarte bine toate lucrările şi vor recunoaşte imediat autorul la care se referă Massironi, împreună cu Edoardo Landi, a fost reprezentantul italian al expoziției, ceea ce nu a fost ar fi un incident izolat dar prima etapă a unui turneu european care ar implica mai întâi Leverkusen și apoi Paris mai mult - după cum

aflăm în scrisoarea din octombrie, trimisă artiștilor la cerere aderarea la etapele succesive ale expoziției - se confirmase faima lui Nove tendincije de un public de aproape paisprezece mii de vizitatori Și în același timp trezise interesul ziarelor italiene precum "Stampa Sera", galerii precum Quadrante di Firenze și di critici de artă precum Enrico Crispolti Din punctul de vedere al lui Giuseppe Mazzariol, însă, o colaborare atât de prestigioasă a avut de asemenea, un alt scop: promovarea cursului de design industrial la Veneția și în restul Italiei - the primul în Italia - înființat în perioada de doi ani - în cadrul institutului de artă și care fusese frecventat de Grupul N Vezi mai sus Cf supra: "[ ] Afirmăm definitiv că expoziția NT va avea loc la Veneția în perioada Organizatorul expoziției este Fundația "Querini Stampalia" Lucrările autorilor străini au fost deja trimise la Veneția presa la asta mai trebuie sa trimitem lucrarile pe care le veti stabili Totuși, cum de nu ne-ai trimis al tău până astăzi functioneaza, va rugam din nou sa ne dati o mj depuneți lucrările pe care doriți să le expuneți la Veneția, precum și cea oficială evaluarea Asociației dumneavoastră în scopul reglementării reglementărilor vamale" Cf supra Cf supra Cf supra Lettera di Angelo Dragone direttore di "Stampa Sera" del iulie Lettera di Elisabetta Visentini (secretarul Quadrantei) către Gradska Galerija din noiembrie Scrisoare de la Enrico Crispolti, în calitatea de curator al Aspectelor de artă contemporană, din iulie CERCETARI ESTETICE DE GRUP , p problema în Italia a înființării unui institut specific pentru designul industrial, deci separat de Academia de Arte Frumoase și de Facultatea de Arhitectură, era până acum avertizat de ceva vreme Aceiași artiști italieni ai noilor tendințe au simțit această absență drept limitativă la progresul tehnic și artistic Enzo Mari, cu câteva zile înainte de deschiderea Nuova Tendenza , se certase că "unul dintre lucrurile absolut importante [ ] este cel al școlii; este necesar ca oricine întreprinde John Rubino Studii ale Memofonte Mazzariol și Renzo Camerino începuseră cursul cu ajutorul industriașilor italieni și au oferit posturi de predare artiștilor și arhitecților precum Carlo Scarpa și Mario De Luigi - pentru formarea în viziunea și analiza formelor -, Gino Valle și Enrico Peressutti - pentru design industrial, în sfârșit Ernesto Rogers - pentru formarea personalitate Mazzariol a predat istoria culturii și istoria formelor pentru anul universitar - Mazzariol a considerat, de asemenea, Nove tendincije ca o bună oportunitate de a să facă publice restaurarea și modernizarea arhitecturală a Querini Stampalia, implementat de Carlo Scarpa din până în iunie În Querini geometriile și volumele Scarpiani a putut - poate singurul exemplu la nivel european - să dialogheze cu lucrările programat Din aceste prime motive ale alegerii făcute de Mazzariol au mai descins două considerații Fundația Querini Stampalia a încercat să arate Entității Bienalei de la Veneția o modalitate de a dialoga cu cercetarea programată, cinetică și vizuală de asemenea, Mazzariol a interpretat aceste lucrări ca "forme primare" care - așa cum sa întâmplat în a IV-a Bienala din San Marino și în galeria Cadario - nu erau picturi sau sculpturi, ci obiecte care puteau fi reproduse în serie, conform metodologiei designului industrial Ca urmare, expunerea venețiană, de asemenea promovarea Nove tendincije a fost importantă pentru că a ilustrat legătura strânsă dintre lucrări programe și design industrial, astfel încât pentru prima dată, chiar și în comparație cu Zagreb, relațiile dintre artiști și industrie au fost făcute explicite O astfel de combinație, între evenimentul de la Zagreb și cursul de Design Industrial, a fost declarată în catalogul expoziţiei Cu toate acestea, dacă până în acel moment, de exemplu, Grupul T, Picelj sau

Richter colaboraseră cu industria ţărilor lor respective , pentru amenajarea si decorarea pavilioanelor sau a altor structuri efemere, in cazul Venetiei la situația s-a inversat S-a propus să învețe lumea designului industrial prin intermediul lucrărilor programate o nouă modalitate de investigare asupra Gestalt-ului Cât despre expozanți, ajutați de scopurile lui Mazzariol și de "epurare" care a avut loc în august anterior, numărul lor a fost redus de la Nove tendincije inițial , pentru a favoriza grupele Equipo , GRAV, N și T sau persoane precum Getulio Alviani Într-adevăr, în catalogul venețian - în ciuda faptului că clișeele tipărite erau croate - Dorazio a lipsit, BakiÄ‡, Srnec și Grupul Zero și, în consecință, nici titlul nu a mai urmat aceluia original, cu privire la ceea ce era prevăzut în unele scrisori din octombrie , în care se făcea referire la Noi tendințe Lucrările au părăsit Zagrebul între octombrie și noiembrie cu perioade și metode diferite, ca şi în cazul celor din grupele N, T şi Alviani care au ajuns la Veneţia prin intermediul avere în cele din urmă, Massironi s-a ocupat de catalogarea și aranjarea lucrărilor Deci cu timpii de organizare redusi, titlul de la plural a devenit singular Nuova Tendenza , dar a fost a fost deja citat în această formă într-o scrisoare a lui Massironi către MestroviÄ‡ din noiembrie : profesie, zic profesie si nu arta, a pictorului sau in orice caz a comunicatorului sau cercetatorului in acest domeniu domeniu, să aibă o școală în care să se pregătească" CHIAVELLiN , pp - BUSETTO , p : "Mazzariol pretinde cu mândrie că poate da indicații Bienalei prin opera lui Querini Astfel, într-o scrisoare către Diego Valeri din iunie [ ] își amintește cu mândrie că în a fost organizată prima expoziție internațională de Artă Programmata în Italia (Nuova Tendenza) revizuit de Chastel, Argan, Pevsner, Ragghianti, vizitat de mii de oameni, "arată că a determinat sector de artă programată a "Bienalei " NOI TENDINȚE , pp - DENEGRi Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte Dragă Matko, avem absolut nevoie de informațiile bibliografice care ți-au fost trimise de fiecare dintre participanții la formularele de membru Ar fi foarte important să depuneți aceste dosare imediat lui Umbro Apollonio în Veneţia pentru că el trebuie să se ocupe de informaţia bibliografică a Noului Trend catalogul a fost tipărit la câteva zile după deschidere, la decembrie, și era evident că forma singulară a urmat francezul Nouvelle Tendance pentru a justifica prezența lui a anumită linie de cercetare programată Această variaţie a fost găsită în catalog, de exemplu, în textul lui MestroviÄ‡ che a folosit în mod constant expresia plurală pentru a indica lucrări și artiști Analiza lui "sociologic" avea o orientare marxistă, împărtășită și de Massironi, așa cum era care a avut loc la Verucchio, şi de către istoricul de artă Sergio Bettini , prezent în aceeaşi expoziţie veneţian MestroviÄ‡ a urmărit să demistifice arta, să o supună unui inevitabil științificizare în acest fel arta nu ar mai suferi de pe urma pieţei, care o trata ca produs comercializabil, dar ar fi avut un rol tehnic - studiul viziunii - în firma industriala Aceste idei erau în concordanță cu cele ale GRAV, pe care Mestroviæ le avea personal discutat în iarna anilor - , după cum a fost comunicat într-o scrisoare către Apollonio Literalmente a fost atașat un scurt eseu care se referea la această experiență și pe care MestroviÄ‡ spera să-l vadă publicată în Italia Publicarea ei, datorită lui Apollonius, după câteva încercări , a avut loc pe pagini de "Arte Oggi" în iarna lui Cu titlul Demitologizarea artei , complementar eseului dedicat expoziției venețian, Mestrovi a recunoscut în gestul dadaist al lui Piero Manzoni principiul unei nouă fază a artei, în care

demitologizarea ar fi urmată de una progresivă raţionalizarea lucrărilor, pe baza teoriei percepţiei Drept urmare, publicul prin instabilitatea perceptivă cauzată de lucrări, ar fi participat la revizuirea critică a societăţii şi în acelaşi timp grupul de lucru colectiv ar reforma relația dintre artist și viața de zi cu zi cele două eseuri ale lui MestroviÄ‡ aveau o contiguitate ideală cu ceea ce era în catalogul Nuova Tendința , a fost scrisă de Apollonius El a susținut că arta nu ar fi subordonată tehnicii și științei, dar datorită lor s-ar fi opus unui principiu de rigoare la libertatea absolută a informalului Lucrările grupurilor N, T, Mari și Alviani păreau a fi materializarea principiilor tehnicieni optico-dinamici mascați de obiecte de artă, a căror estetică, oricum a avertizat Apollonius, MSU, Fondo NT, Folder NT NT NEW TREND MESTROViC b, pp nr BETTiNi , pp nn: "Mi se pare că Marx a pus degetul în centrul problemei [ ] Alienarea [ ] nu are loc în faza de producție a proiectului; se întâmplă, dacă ceva, atunci când aceasta este degradată, ca urmare a ceea ce Marx numea "ruperea totalității", pentru care omul nu mai apare ca purtător al proces de producție, "dar este încorporat ca piesă mecanizată într-un proces mecanic": adică când omul devine "carcasa timpului" [ ] La care cred că fiecare școală modernă de design trebuie să reacționeze, tocmai valorificând "timpul personal" nu numai al celor care creează forma, al designerului; dar şi de societate căreia i se adresează și căreia îi servește" A se vedea nota ASAC, Fondo Storico, Documente de la conservatori, Umbro Apollonio, Unitatea : Scrisoarea lui Apollonio către Giancarlo Vigorelli ("Europa literară") din februarie ; Scrisoare a lui Apollonius către Lorenza Trucchi ("Europa Letteraria") din martie ; scrisoarea lui Apollonio către Guido Montana ("Arte Oggi") din mai MESTROVIC c, pp - APOLLONio b, pp nr John Rubino Studii ale Memofonte a perpetuat greșeala de a urmări experiențele Art Concrete mai degrabă decât pe cele ale Functionalismul Bauhausian O astfel de recuperare, care la unii artiști s-a manifestat până la limita plagiatului, a venit stigmatizat de Carlo Ludovico Ragghianti la finalul expoziţiei veneţiene Hohotitor a întrezărit un pericol real în care ar fi putut trece unii dintre artiştii de la Nuova Trend : pierderea din vedere practica de operare reală, pentru a urmări o tendință de "demitificare" și de "demitificare" fără a se potrivi cu rezultate inovatoare în acest sens şi Crispolti - în numărul special al "il Verri", intitulat Dopo informalul, care a încercat să sistematizeze controversele apărute în cursul anului - a avut a recunoscut, în comun cu Ragghianti, o cădere a artiștilor menționați mai sus la rangul de simplu adepţii constructivismului istoric Crispolti, însă, a ajuns la astfel de considerații răsturnând simțul analizei istorice asupra noilor cercetări programate și cinetice pe care le-a avut Apollonius publicat în "Quadrum" Se întrezărește în atacurile lui Ragghianti și Crispolti - având în vedere cât a fost sa întâmplat deja în cazul lui Argan - o încercare de răzbunare a criticului de artă înlăturat de către propriul rol de conducere mai mult, încrederea în progresul continuu și inovația la nivel formal al artei contemporan, proces care fusese iniţiat de avangarda istorică, a fost întrerupt chiar din lucrările noilor tendinţe Pe de o parte, a privit în trecut părea confirmând o idee de autonomie a artei, pe de altă parte, această cercetare nu a avut doar loc ca o citare a Constructivismului dar a fost o propunere de intervenție a artiștilor într-un domeniu heteronim, cum este reprezentat de societate, industrie și știință Apollonius, apropiindu-se la rândul său de pozițiile lui Mestrović, ghicise, mulțumesc la experiența pe care artiștii italieni din Zagreb o trăiseră

în timpul Nove tendincije, care le formele programate ale obiectelor nu trebuiau înțelese ca imitații ale celor constructiviste O astfel de intuiție ar fi mai târziu explicată mai bine de Apollonius în pe paginile "Lineastruttura", în articolul intitulat Sistem matematic şi ordine naturală El a explicat că factorul matematic din științele fizice și biologice a trecut în cercetarea Mondrian și De Stijl, pentru a clarifica structura intimă a operelor de artă ca fenomene natural relația dintre arta programată și știință, așadar, va deveni după una dintre temele principale - și poate cea mai controversată - din cercul noilor tendințe Din punctul de vedere al lui Apollonio și MestroviÄ‡ cercetarea artistică a grupurilor N și GRAV și la cercetarea științifică, înțeleasă ca o analiză a naturii, de aceea aveau o asemănare metodologic Lucrările noilor tendințe se refereau la o gramatică vizuală reprezentată de linia constructivistă a anilor treizeci, dar artiștii italieni și francezi (la care se apropie și de cele croate) a reformat această gramatică cu scopul de a o îmbunătăți prin planificarea unei cercetări continue RAGGHIANTi , pp - CRiSPOLTi , pp - APOLLONio , pp - Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte Bibliografie ANI FANTASTICI Ani fantastici Arta la Trieste din până în , Catalogul expoziției, editat de M Masau Dan, Trieste APOLLONio a U APOLLONiO, ipoteze asupra noilor modalităţi creative, "Quadrum", , , pp - APOLLONio b U APOLLONiO, ipoteză în jurul unei noi lingvistici, în NEW TREND APOLLONio U APOLLONiO, ipoteze asupra noilor modalităţi creative, în ARTA ŞI CULTURA CONTEMPORANE , pp - APOLLONio U APOLLONiO, Sistem matematic şi ordine naturală, "Lineastruttura", , , pp - APOLLONio U APOLLONiO, Ocaziile vremii, Torino ARTĂ & IDEOLOGIE Artă și ideologie Anii - într-o Europă divizată, Actele conferinței (Zagreb, - septembrie), Zagreb ARTA SI CULTURA CONTEMPORANE Artă și cultură contemporană, Săptămâni de studiu (Veneția - septembrie), editat de P Nardi, Veneția , pp - ARTA PROGRAMATA Arte programmata, Catalogul expoziției, editat de G Soavi și B Munari, U Eco, Milano ARTA PROGRAMATA Arte programmata (editorial), "Buletinul Sorpotimist", - , , p BELLOLi C BELLOLi, Noi direcții ale cinevizualității plastice totale, "Metro", , , pp - BELLOLi C BELLOLi, Noi dezvoltări ale cinevizualității plastice, "La Biennale di Venezia", , , pp - BENS M BENSE, Estetica, Milano BETTINI S BETTiNi, Poetica "grupurilor", în NEW TREND John Rubino Studii ale Memofonte BUSETTO G BUSETTO, Mazzariol alla Querini, în GIUSEPPE MAZZARiOL , pp - AVANTGARDE CENTRALE EUROPENE Avangarde central-europene: schimb și transformare, - , editat de TO Benson, Cambridge CHIAVELLIN L CHIAVELLiN, cursul avansat de design industrial, în GIUSEPPE MAZZARiOL , pp - Crăciun J CLAUS, Teorii ale picturii contemporane, Milano Crispolti E CRiSPOLTi, Neocretsimo, artă programată, lucru în grup, "il Verri", , , pp - DENEGRi J DENEGRi, EXAT , - , Zagreb DENEGRi J DENEGRi, în interiorul sau în afara "modernismului socialist"? Vederi radicale asupra scenei artistice iugoslave, - , în IMPOSIBLE ISTORIES , pp - DiJALOG U PROLAZU Dijalog u prolazu Na pragu novog? (editorial), "Telegramă", n , , p ORDEViC D Ă ORDEViC, Nove Tendencije , "Borba", septembrie , p ECO U ECO, Open Opera, Milano FEiERABEND-MELONi V FEiERABEND, L MELONi, Grupul N Dincolo de pictura dincolo de sculptură Milano GETULIO ALVIANi Getulio Alviani, Catalogul expoziţiei, editat de V Horvat-PintariÄ‡, Zagreb GIUSEPPE MAZZARiOL Iosif Mazzariol de artiști la Veneția, Catalogul expoziției, editat de C Bertola, Milano GRUP DE CERCETARE Groupe de recherche d'art visuel Paris , Catalogul expoziţiei, editat de G Habasque, Paris ISTORII IMPOSIBILE Povești imposibile Avangardele

istorice, neoavangardele și post-avangarda în Iugoslavia, - , editat de D DjuriÄ‡, M suvakoviÄ‡, Cambridge Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte ARTA PROGRAMATĂ LA TRIESTE Arta programată la Trieste Mica anatomie a "mașinilor inutile" (editorial), "il Piccolo", , p ULTIMUL AVANTGARDA Cea mai recentă avangardă Artă programată și cinetică, Catalogul expoziției, editat de L Vergine, Milano CERCETARE ESTETICĂ DE GRUP Cercetări estetice de grup (editorial), "Marcatre", - , , p MARi-GROUP N-GROUP T E MARi, GRUPA N, GRUPA T, Artă și libertate angajament ideologic în curentele artistice contemporani, "il Verri", , , pp - MESTROViC a M MESTROViC, President-za sad bez presedana, "ÄŒovjek i prostor", , , p MESTROViC b M MESTROViC, Analiza sociologică a New Tendenza, în NEW TENDENZA MESTROViC c M MESTROViC, Demitizzazione dell'arte, "Arte oggi", , , pp - MESTROViC M MESTROViC, Din PojedinaÄ si OpÄ‡em, Zagabria MUSSA i MUSSA, grupul Enne și situația grupului în Europa, Milano NOVE ACVIZiCiJE Noua achizitie, Catalog expozitie, Zagabria NINE TENDENCIJE Nove tendincije, Catalogul expoziţiei, editat de R Putar, M MestroviÄ‡, et alii, Zagreb NINE TENDENCIJE Nove tendincije , Catalogul expoziţiei, editat de R Putar, M MestroviÄ‡, et alii, Zagreb NEW TREND Nuova Tendenza , Catalogul expoziției, editat de G Mazzariol, U Apollonio, M MestroviÄ‡, et alii, Veneția NEW TREND New Trends (editorial), "Marcatre", - , , pp - POLITi G POLiTi, Bienala San Marino, "Letteratura", - , , pp - John Rubino Studii ale Memofonte PROGRAM ART Arta de programare, Olivetti și neoavangarda cinetică, Catalogul expoziției, editat de M Meneguzzo, E Morteo, A Saibene, Milano , pp - PUTAR R PUTAR, Arte Programmata, "ÄŒovjek i prostor", , , p RAGGHIANTI CL RAGGHiANTi, ieri azi mâine, "Critica d'Arte", , , pp - ROSEN M ROSEN, O poveste puțin cunoscută despre o mișcare, o revistă și sosirea computerului în artă New Tendencies and Bit international, - , Cambridge STRATEGII DE PARTICIPARE Strategii de participare GRAV - groupe del recherche d'air visuel, , Catalog of the expoziție, curatoriată de Y Aupetitallot, M Hohfeldt, Grenoble CINCINCEI ÎN ARTA CROATĂ Anii cincizeci în arta croată Pedesete godine u hrvatskoj umjeinosti, Catalogul expoziției, editat de Z MakoviÄ‡, Zagreb VĂDUVA E VEDOVA, Cu cărți deschise, "L'Avanti!", decembrie , p VĂDUVA E VEDOVA, Ciocnire de situații, în ARTA ȘI CULTURA CONTEMPORANE , pp - VENTUROLI M VENTUROLi, călătorul în artă, Milano Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în Studii ale Memofonte ABSTRACT studiile recente din domeniul istoriografiei tind din ce în ce mai mult să susțină teza conform căreia Nove tendincije este A fost o mișcare unitară, fără conflicte interne aparente În această abordare, totuși, este potrivit se opune unui punct de vedere diferit, care are în vedere istoria mișcării, sau presupus astfel, cum ar fi cel produs al unui sistem de relaţii ai cărui interlocutori privilegiaţi au fost Franţa, Germania şi nu în ultimul rând Italia În cazul specific studiat aici, pentru axa dintre Italia și Croația, rolurile principale a aparținut atât artiștilor, cât și criticilor de artă care în acea perioadă au participat activ la promovarea noile tendințe Printre artiști s-au numărat și grupurile N din Padova (Biasi, Chiggio, Costa, Landi, Massironi) și T din Milano (Anceschi, Boriani, Colombo, Devecchi, Varisco); de asemenea Enzo Mari, Piero Dorazio ei croații Vjenceslav Richter (-) și Ivan Picelj (-) principalii critici de artă preocupați de un astfel de fenomen au fost Umbro Apollonius și Matko MestroviÄ‡ Prin corespondenţele lor conservată în arhivele italiene și croate, această cercetare își propune să documenteze modalitățile prin care art programmata italiana avea un loc privilegiat atât în Zagreb,

cât și în devastată Iugoslavie Studiile istoriografice actualizate sunt hotărâte să afirme că Nove tendincije a fost un mișcare fără contraste aparente în interior În schimb, este oportun să clarificăm această situație a abordare diferită a istoriei mișcării mai sus menționate sau presupuse presupune Nouă tendincije a fost rezultatul schimburilor ai căror principali interlocutori au fost Franța, Germania și Italia În ceea ce privește acesta din urmă, în relația dintre Italia și Croația atât artiștii, cât și criticii de artă, care erau angajați în noile tendințe, aveau rolurile semnificative Printre artiști s-au numărat și N (Biasi, Chiggio, Costa, Landi, Massironi) și T (Anceschi, Boriani, Colombo, Devecchi, Varisco) grupe, respectiv din Padova și Milano; au mai fost Enzo Mari, Piero Dorazio și croat Vjenceslav Richter (-) și ivan Picelj (-) Principalii critici de artă, care au fost implicați într-un astfel de fenomen, au fost Umbro Apollonio și Matko MestroviÄ‡ Datorită lor corespondențe, care se păstrează în arhivele italiene și croate, această cercetare dorește înregistrați modul în care arta italiană programată și-a luat locul în istoria Zagrebului, precum și în cea dintâi Iugoslavia Elisa Francesconi Studii ale Memofonte FESTIVALUL TANO ȘI MICHELANGELO: UN EPISOD DE NOROC VIZUAL LA ROMA ANII Lucrările lui Tano Festa derivate "de la Michelangelo" se succed în producție a artistului fără întrerupere timp de aproximativ douăzeci de ani, începând din Produs cu ajutorul fotografiei sau prin intermediul trasării pe pânză, aceste lucrări se complică, cu variatii si reveniri, catalogul unui artist in sine inca evaziv, niciodata investigat pana acum cu instrumente pentru o investigaţie critică şi istoriografică serioasă cele mai originale și autentice personaje ale relației lui Tano Festa cu opera Michelangelo pare să fie definit într-un ciclu de picturi create între și Ele constituie o primă serie tematică în care se dezvoltă reflecţia asupra lui Michelangelo în paralel cu o experimentare intensă asupra noilor modalităţi de producere a imaginii Prin analiza unora dintre aceste lucrări timpurii, acest studiu își propune să pună sub semnul întrebării motive care l-au determinat pe Tano Festa să se apropie de iconografia lui Michelangelo şi altele reelaborați-le, verificând sensul acestor alegeri în cadrul orizontului cultural și vizual accesibil artistului Prima dovadă revelatoare a interesului inițial al lui Tano Festa pentru opera lui Michelangelo ne vine, oarecum neașteptat, din prezentarea semnată de scriitorul afro-american William Demby (o figură exclusă până acum în recapitulările despre Roma artistică a anilor Sessanta) la totalul Articulaţiilor expuse în de Francesco Lo Savio la galeria La Salita Cercetarea vizuală a celui care fusese definit de Emilio Villa drept "operaius lucis" a fost, în acea expoziție, menită să investigheze o nouă ordine a relațiilor dintre lumină și spațiu, explicată de însuși Lo Savio în următoarea formulare grea: "plicul elimină interferența mediului în sensul optic al articulației interne totale, învelișul realizează și integrarea total cu spatiul ambiental" cuburile de beton de Lo Savio expuse la Salita, deschise pe doua laturile care conțin o foaie de metal curbată, au fost asociate, de Demby, cu secretul și cu Â această contribuție constituie reelaborarea unuia dintre argumentele abordate în teza de doctorat Gramatica vizuală a pictorilor: cazul Romei de la Piero Dorazio la Tano Festa, - , discutat recent la Universitatea Roma Tre și condusă sub îndrumarea prof Barbara Cinelli căreia îi adresez pe al meu mulțumesc pentru sugestiile fructuoase și reflecțiile valoroase care m-au inspirat în timpul cercetării; De asemenea, doresc să mulțumesc prof

Maria Grazia Messina pentru interesul cu care a primit studiul meu propunând noi deschideri, dr Laura iamurri, pentru momentele importante de dialog și prof Flavio Fergonzi, pentru comparația stabilită cu ocazia acestei publicații Vă mulțumim că ați ușurat căutarea Arhivele de Stat din Latina, Fundația Arhiva Bruno Zevi, Paolo Portoghesi, Gaia Ceriana Franchetti, Flaminia Allvin, Teresa Ruggeri și fiica artistei Anita Festa referitor la imaginile postate in aceasta înțelept da și disponibil oricăror deținători de drepturi care nu au putut fi urmăriți Soldat al Armatei a V-a a Armatei SUA staționat în Italia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a încheierea conflictului William Demby (Pittsburgh,) a făcut o scurtă întoarcere în țara natală până când transferat la Roma în unde a locuit aproximativ douăzeci de ani La Roma, Demby și-a completat propriul său pregătire studiind Litere și Sociologie și, intrând în mediul artistic roman, s-a căsătorit cu Lucia Drudi, cumnata lui Toti Scialoja În , Demby a început să scrie, publicând romanele Beetlecreek (Rinehart,) și Catacombele (Panteon,); a fost traducător de filme italiene în engleză și a lucrat și pentru Roberto Rossellini Expresia a fost inventată de Emilio Villa, care publicase două picturi Spazio-Luce în primul număr al "Appia Antica" însoțindu-le cu o legendă scurtă în care, pentru procesul de voalare și stratificare pictură care a construit imaginea printr-o "pictură care se ridică de la culoare la lumină, din lumină în spațiu, iar din spațiu la o dispoziție probabilă de idee" (ViLLA , pnn), numit artistul "operaius" Vila a introdus astfel o definiție pe care o va completa în anul următor desemnând artistul "operaius lucis" (ViLLA , p -) într-un text, publicat acum în Attributi dell'arte oggi, care conform afirmaţiilor sale, urma să fie publicată în al treilea număr al "Appia Antica" din , dar care de fapt a rămas în stare de proiect (cf ViLLA , p) În acest sens, a se vedea rezumatul publicat în FAGiOLO DELL'ARCO , pp - LO SAViO , p Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA nouăzeci și doi Studii ale Memofonte protecția uterului matern El a rezumat dialectica lumină-umbră a acestor lucrări întrebându-se: "Poate raza de soare să pătrundă în pântecele mamei acolo unde drama de nastere? Pot razele invizibile ale radiațiilor atomice să pătrundă în adăpost? de piatră şi beton unde Adam şi Eva repetă drama Creaţiei?" Capacitatea de a Lo Savio în determinarea relațiilor spațiale exacte a fost citit de Demby drept condiția ca și-a scăzut lucrările din interferențele de mediu și "emoționale" la care au fost supuse fel de lucruri, fie că erau "mese sau scaune, mașini de scris sau perne sau "Pietatea" Michelangelo" În anul următor, Tano Festa a prezentat, pentru prima dată în lucrarea sa, o iconografie Michelangelo în Detaliul Capelei Sixtine dedicată fratelui meu Lo Savio (Fig) Francesco Lo Savio murise în septembrie a aceluiași an și tema biblică a nașterea vieții în Creația lui Adam a fost asociată, în relație de opoziție, cu aceasta eveniment tragic și plauzibil că a acționat, în alegerea subiectului de către Festa, tocmai lectura propusă de Demby a Total Articulations (pe care el a definit-o drept "drame plastice, drame de Naștere și Creație, Lumină și Spațiu") cu chemarea Pieței Michelangelo, care, în contrast, ar putea solicita o reflecție asupra temei moarte Detaliul Capelei Sixtine dedicată fratelui meu Lo Savio a fost prezentat la colectivul Accardi, Castellani, Festa, Kounellis, Schifano , inaugurat la decembrie la Galeria News din Torino Fig : T Festa, Detaliul Capelei Sixtine dedicată fratelui meu Francesco Lo Savio, , email si hartie emulsionata pe lemn, x cm, colectie privata Â

Â Â Â Â Â DEMBY , p nr Însuși Lo Savio acordase o relevanță deosebită textului lui Demby care apărea în catalogul său one-man show la galeria La Salita (vezi LO SAViO ARTiCOLAZiONi TOTALi), prezentându-l din nou la scurt timp în volumul Spazio-Luce: evoluția unei idei, testamentul său artistic publicat înainte de moartea sa prematură (LO SAViO , p) DEMBY , p nr ACCARDi, CASTELLANI, FESTIVAL, KOUNELLIS, SCHIFANO , repr p Elisa Francesconi Studii ale Memofonte La acea dată, artistul a fost angajat într-o călătorie europeană în care scria la decembrie de la Londra la Plinio De Martiis oferise prima mărturie a lui interes pentru reutilizarea picturală a reproducerii fotografice a unei opere de artă (și nu a o imagine a vieții contemporane luată dintr-o gravură, așa cum a fost anterior a avut loc) declanșatorul fusese viziunea monumentului lui Nelson din Trafalgar Pătrate: Mi-a făcut o impresie uriașă să-l văd pe tipul acela de acolo sus (și foarte înalt) singur, singur în În mijlocul tuturor acelor oameni de jos, m-am simțit foarte melancolic Și în același timp, să-l văd pe Nelson acolo sus, singur, mi-a dat mare uimire Toate acestea probabil va depinde de proporțiile monumentului în raport cu pătratul, pătratul așa cum este atunci când este animat, cu lumini și oameni, dar per total impresia a fost puternică, așa că m-am gândit la obeliscuri, și mi-am spus că tema nu este epuizată, ci dimpotrivă putem face chestii cu ea formidabil Voi cumpăra luni multe cărți poștale ale monumentului Nelson și dacă găsesc și eu una mic bronz turnat (ca la Roma sunt cei de la Colosseum) apoi la Roma voi folosi asta material pentru o sculptură mare intitulată "în amintirile din Londra" (în memoria lui Londra) Acum nu-mi spune că "memoriile" este scris greșit, pentru că se referă la amintire, e nu la serbări proaspete (în acest caz s-ar scrie "amintire") Nu există știri despre lucrări care să poată fi referite la sculptura menționată de artist dar informaţiile cuprinse în scrisoare vă permit să vă identificaţi în cartea poştală achiziţionată în acea ocazie a fost sursa lucrării din Souvenir of London ; această imagine va fi reprodus în luna martie a aceluiaşi an pe al doilea număr din "Colaj" cu titlul Trafalgar Square și va fi expusă, împreună cu Detaliul Soților Arnolfini ( ), la colectivul Angeli, Bignardi, Festa, Fioroni, Kounellis, Lombardo, Mambor, Tacchi, inaugurate la martie la Galleria La Tartaruga și revizuită de Cesare Vivaldi în același număr de "Colaj" Mărirea fotografică preluată de pe cartea poștală a fost lipită pe o tablă lăsată la vizualizare în registrul inferior pentru a găzdui ștampilarea titlului; întregul a fost apoi închis în un cadru de lemn negru Festa a dezvoltat cercetările pe care le-a avut cu această nouă tehnică Încep cu obeliscul Piazza del Popolo din anul precedent Despre mărirea fotografică artistul a intervenit apoi pictând un cer albastru străbătut de nori albi, asemănător cu cea care domina chipul lui Adam în Detaliul Capelei Sixtine dedicată fratelui meu Lo Savio Ambiguitatea semantică ironică "memorie-memorie" la care artistul s-a referit în scrisoare din Londra indică modul în care Festa a atribuit reproducerii operei de artă (acolo cartea poștală a monument lui Nelson) o dublă funcţie: a fost o sursă iconografică dar mai presus de toate instrument pentru activarea memoriei vizuale O altă mărturie utilă pentru reconstituirea drumului care a condus-o pe Tano Festa practica prelevarii fotografice din lucrari din trecut si, evident, cunoscuta prevazuta in de către artist: interogat de Giorgio De Marchis cu privire la motivele și metodele tehnice ale Această practică, Festa nu a pretins nicio predilecție critică pentru lucrare (o Â Tehnica a fost introdusă de artist în

Sala oglinzilor ( ) în care, folosind reproducerea unui chipul unei femei luate dintr-o gravură, dezvoltase o idee fixată într-o schiță datată , în prezent păstrată în Colecția Franchetti și pusă la dispoziție pentru cercetarea mea de către Gaia Ceriana Franchetti Arhivele de Stat din Latina, Fondo La Tartaruga (mai târziu ASLFT), plicul , Scrisoare de la Tano Festa către Pliniu De Martiis, Londra, decembrie Lucrarea poate fi identificată cu exemplarul din galeria La Tartaruga care are pe spate inscripția "Souvenir of London, Festa, ", vândută la licitația Christie's în mai Disponibil pe http: www christies com picturi lotfinder tano-festa-souvenir-of-london- - details aspx?from=salesummary&intObjectiD= &sid=ae e-f e - c-a cf- a c "Colaje", nr , martie , p ViVALDi , p - Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte a artistului) de la care şi-a făcut descompunerea Nu era nicio diferență, a spus el, între însuşire detaliul unei opere de artă din trecut și o bucată din realitate contemporană: Sunt colaje fotografice lipite pe lemn, pictez apoi niste zone pe aceste colaje si pentru asimilez imaginea de jos, tocmai pentru a nu da acest sens, de care nu-mi pasa colaj M-am gândit la asta în , la Paris, la Luvru, când am văzut Grande Odalisque, care mai târziu a devenit Am facut o poza, adica ma gandeam ca atunci cand iti place o poza, o faci asa cum o faci orice alt obiect: m-am uitat la această Grande Odalisque și m-am gândit "Îmi place asta, aș putea pune-o într-un tablou așa cum aș putea pune o plantă, o mașină, un oblon" datele care au reieșit din studiul scrisorilor lui Pliniu De Martiis ne permit să dăm una localizare cronologică precisă la memoria vizitei la Luvru Petrecerea a rămas la Paris de două ori în , la sfârșitul lunii ianuarie și la începutul lunii decembrie, când s-a inaugurat ziua expoziția sa personală la Gallerie J înainte de a pleca două zile mai târziu pentru scurtmetraj ședere la Londra documentată prin scrisoarea menționată mai sus în legătură coerentă cu ceea ce se exprimă în mărturia asupra monumentului lui Nelson, primele reflecții asupra subiectului dell'Odalisca trebuie așadar plasat la sfârșitul anului de asemenea referirea generică de către artist la un tablou derivat din capodopera lui Ingres iar astăzi precizat de prezența, printre lucrările sale cunoscute, a două tablouri intitulate La Grande Odalisque, ambele datate Apariția rapidă între sfârșitul anului și a Detaliului della Sistina dedicată fratelui meu Lo Savio ( ), dintre cele două lucrări cu Detaliul soților Arnolfini ( ), din Trafalgar Square ( ) și din cele două versiuni ale La Grande Odalisque ( ), ar face să credem, datorită eterogenității modelelor alese, cuvintele artistului că, amintind de începuturile acelei experimente cu Giorgio De Marchis, nu a recunoscut nicio intentionalitate in recuperarea imaginilor similare Aceeași atitudine, de altfel, e confirmată de artist și în ceea ce privește relația sa cu operele lui Michelangelo În singura declarație a acelui interviu în care Tano Festa vorbea despre "iconografie" și despre stat tocmai cu referire la operele derivate de la Michelangelo A făcut-o pentru a sublinia cum utilizarea subiectului lui Michelangelo trebuia atribuită însăși popularității imaginilor, astfel încât să excludă o relație vizuală directă și o dorință precisă de a trata originalul: În am realizat o serie de picturi despre Michelangelo, nu mai sunt obiecte Cu toate acestea, cred că problema este aceeași, această viziune oarecum privată se extinde de la casă la piață și la muzeu Tu Îți amintești că vorbeam despre iconografie? Adică atunci când am făcut aceste Michelangelo-uri, printre altele, nu Nu am mers niciodată să văd Capela Sixtină, erau lucruri profund legate de Roma, de tipul de imagine care

se consumă aici Îți amintești discursul pe care l-am ținut: un american pictează Coca Cola, ca valoare pentru mine Michelangelo si acelasi lucru in sensul ca suntem intr-o tara in care în loc să consumăm conserve, consumăm Mona Lisa pe ciocolată Dar evoluția care poate fi urmărită în relația dintre Festa și Michelangelo în cursul anului și în anii următori contrazice aceste afirmații ale sale din ; se pare, în schimb, demonstrează - după cum a remarcat deja Teresa Ruggeri - o armonie cu revizuirea critica iconografiei lui Michelangelo propusă cu ocazia sărbătorilor de Â DE MARCHIS-FESTA , pp nr A SLFT, plicul , Scrisoare de la Tano Festa către Plinio De Martiis, Paris ianuarie ; Scrisoare de la Tano Festa către Plinio De Martiis, Londra decembrie ; Scrisoare de la Tano Festa către Plinio De Martiis, decembrie La Paris Festa a expus un Pierre sepulcral; această lucrare este, de asemenea, probabil atribuită dispariției Frate Vezi TANO FESTA , pp nr DE MARCHIS-FESTA , pp nr Elisa Francesconi Studii ale Memofonte aniversarea celui de-al patrulea centenar de la moartea lui Michelangelo în și din care Festa a fost informat în mod plauzibil începând cu anul precedent Este posibil ca unul dintre intermediari să fi fost Mino Maccari, care s-a alăturat Comitetului Național pentru onorurile lui Michelangelo în ca președinte a Accademia di San Luca, responsabilă cu gestionarea finanțării de stat pentru sărbătorile de Diferența generațională și distanța ideologică dintre Festa și Maccari non ar sugera, la prima vedere, o relație între cei doi artiști Dar Maccari, tot la fel perioada, a avut legături strânse cu La Tartaruga a lui Pliniu De Martiis În clima care animat în acei ani La Tartaruga, care era înainte de toate un loc de întâlnire pentru artişti şi comparație, este posibil ca Maccari să fi jucat un important rol informativ; și ar putea, poate actualizați colegii mai tineri care s-au întâlnit asiduu la expoziția lui Michelangelo în galerie Operațiunea implementată de Tano Festa încă din ultimele luni ale anului (perioada în care precedat călătoria sa la Paris și Londra) găsește, așadar, o coincidență mai precisă cronologic cu difuzarea ştirii pregătirilor a expoziţiei critice a lucrărilor Michelangelos, curatoriat de Bruno Zevi și Paolo Portoghesi și inaugurat în februarie la Palazzo delle Esposizioni din Roma reinterpretare neobișnuită caracterizată prin utilizarea exclusivă a mijloacelor moderne de comunicare de masă, expoziția a prezentat opera lui Michelangelo în materie de scenografie legenda, cu reproduceri fotografice mari, machete arhitecturale, modele de sculpturi, proiectii audio si vizuale Fotografiile instalației (Fig), realizate de Oscar Savio și conservate în arhivele curatorilor, documente turnate în gips expuse fără Â legătura propusă în RUGGERi și confirmată de Paolo Portoghesi intervievat de cercetător, apare susţinută de analiza pe care o propunem mai jos Din Actele rezoluției Comisiei a VI-a pentru învățământul public și arte plastice în care proiectarea legea de a aloca o contributie extraordinara din partea statului la cheltuielile sarbatoriilor, sunt noutati ca lucrarile parlamentarii au început la începutul anului și din ianuarie propunerea de numire pentru Comitet Michelangelo trimis de primarul Romei lui Bruno Zevi (Arhiva Fundației Bruno Zevi, mai târziu AFBZ, seria album), și datează din ianuarie decretul președintelui Consiliului de Miniștri care a constituit cele două comitete organizatorice diferite, nepublicate în Monitorul Oficial, probabil din cauza a iminenta dizolvare a Caselor Guvernului iV Fanfani (-) si alegerea i Guvernul

Leone (-), care a întârziat și discutarea proiectului de lege a lege În ceea ce privește numirea membrilor comitetului pentru serbările lui Michelangelo prezidat de ex Președinte al Republicii, senatorul Gronchi, un al doilea decret devenise necesar în care, în locul lui Casorati, Guerrisi și Petrucci decedați în cursul anului, l-a numit pe Luigi Moretti, Francesco Messina și Mino Maccari (SENATUL REPUBLICII , p - , disponibil pe http: www senato it service PDF PDFServer DF pdf) Prieten și consilier de încredere al lui Plinio De Martiis, Mino Maccari a fost o figură centrală în activitatea lui La Țestoasa de la deschidere În plus față de știrile transmise oral și raportate în mod obișnuit că numele galeriei a fost propus de Mino Maccari, scris pe un bilet scos din cinci din pălăria lui Mario Mafai, și așadar însuși Maccari a fost cel care a conceput logo-ul, artistul a avut în propunerea de expoziție a galeriei o rol proactiv important De fapt, cunoștințele și aptitudinile lui Mino Maccari pot fi atribuite expoziție inaugurală Cazacii să râdă, în care au fost expuse litografii de Daumier și expoziția ulterioară de caricaturistul Forain; Maccari însuși a expus o selecție de gravuri la La Tartaruga în noiembrie desene, și a rămas un participant și o figură prezentă în activitatea galeriei de-a lungul anilor La acea dată, structura generală a expoziției fusese deja fixată În raportul lui Giovanni Gronchi, transmisă prin actele senatoriale din octombrie , cea mai mare limită a expunerii este prezentată ca fiind aceea a putând "prezenta foarte puține lucrări originale" (SENATO DELLA REPUBBLiCA , p , disponibil pe http: www senato it service PDF PDFServer DF pdf) și nevoia de a recurge la gips; se păstrează de asemenea, lista de expediere a fotografiilor și modelelor de la Veneția, din iulie (AFBZ, seria album) comitetul de conducere al expoziției, coordonat de Bruno Zevi, a fost format din Giulio Carlo Argan, Guglielmo De Angelis d'Ossat, Natalino Sapegno și Corrado Maltese, consultant pentru secțiile de sculptură și pictură Montarea concepută și regizată de Paolo Portoghesi a fost creată cu colaborarea lui Vittorio Gigliotti, Lanciano Rubino și Mario Boudet Cf MOSTRA CRiTiCA Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte piedestal și adesea coborât de la nivelul podelei pentru a facilita vizualizarea detaliilor de obicei ascunse vederii din locațiile lor originale; de asemenea, detalii mărite ale lucrări picturale reproduse prin intermediul diapozitivelor și fotografiilor mari montate pe panouri grupate după temă Fig : Expoziție critică a lucrărilor lui Michelangelo Sala de Sculpturi (Foto de Oscar Savio, Arhiva Bruno Zevi) la începutul catalogului o Notă privind punerea în scenă semnată de Paolo Portoghesi preciza i criteriile adoptate în acesta catalogul, după ce a scris Giovanni Previtali într-o polemică recenzie, a văzut lumina după vernisajul expoziției și textul lui Portoghesi părea Â Soluția de afișare, care a transformat vizibil spațiile interne ale Palazzo delle Esposizioni, a intervenit prin modificarea clădirii pornind din perspectiva exterioară pe Via Nazionale, acoperind parțial soclul a fațadei neoclasice de Pio Piacentini cu o diafragmă albă poziționată pe scara de acces și o panou-afiș care reproduce planul fortificațiilor lui Michelangelo plasat pentru a acoperi, pe lateral vizavi, una dintre cele două deschideri laterale ale arcului monumental de acces; înainte de intrarea în expoziţie a fost configurați un ecran de proiecție În interiorul clădirii prin intermediul unei structuri de panouri care a ascuns din vedere trăsăturile clasice ale decorului arhitectural și o

foaie care le cobora și le acoperea pe cele înalte tavane boltite, douăzeci și opt de spații de expoziție au fost create de forme diferite față de încăperile dreptunghiulare originale și care în au reprodus în parte planurile lui Michelangelo în plan panourile, din polistiren expandat de șaisprezece tipuri diferite, au fost combinate și alternate pentru a determina ritmul perceptiv al drumului, conceput ca o panglică continuă alb și neutru care a prezentat materialele după un criteriu de aspect, pe care l-a sugerat lui Ugo Moretti comparaţie cu o "carte ideală" (MORETTi , p) Soluția, considerată mai potrivită pentru prezentarea material de Michelangelo și care a evidențiat încă o dată inadecvarea utilizării expoziționale a camerele Palazzo delle Esposizioni, devenise, de asemenea, necesare pentru a remedia imposibilitatea realizării prima idee de a construi o clădire specială nepermanentă cu caracteristici de neutralitate pentru expoziție structura care se potrivea cu expozitia (SENATO DELLA REPUBBLiCA , p - , disponibil pe http: www senato it serviciu PDF PDFServer DF pdf); adaptarea Palazzo delle Esposizioni a fost hotărât după ce locațiile suplimentare ale Villa Borghese și Villa Pamphili fuseseră înlăturate Cf BATTiSTI-BONELLI et alii , pp - În februarie , Previtali s-a plâns de lipsa catalogului (cf PREViTALi a), care însă era până atunci publicat, când în noiembrie s-a întors pentru a se exprima asupra sărbătorilor lui Michelangelo (cf PREViTALi b) Întrucât luna publicării nu este raportată în catalog, în reconstituirea cronologiei textului punctăm ca singură dată sigură articolul publicat de Portoghesi în iunie în "L'Architettura Cronici și istorie", în care apare Nota privind punerea în scenă cu adăugarea unor modificări explicative ale ruta de vizitare Cf PORTOGHESi a, pp - Elisa Francesconi Studii ale Memofonte răspund punctual acuzaţiilor de insuficientă istoricizare care au fost între timp fost mutat la operațiunea neobișnuită Portoghesi a apărat un cadru care să permită unui public numeros "să recunoașteți totuși aspectele moștenirii lui Michelangelo cele mai apropiate de sensibilitatea modernă activ şi vital, asemenea problemelor, în cultura noastră artistică" A stigmatizat metodele de analiză istoric (pe care le-a redus la "date biografice în jurul cărora s-a construit unul artificial de-a lungul secolelor legendă, împletită cu retorică, foarte puțin utilă pentru înțelegere și judecată" și "diafragma a convențiilor vizuale, a clasificărilor categorice pripite, a cristalizărilor iconografice, care consumă valoarea comunicativă a formei") Pe de altă parte, a reafirmat legitimitatea "documentarea lui Michelangelo prin imagini plastice și fotografii capabile să subvertizeze iconografia oficială şi să determine în observator printr-o investigaţie riguroasă lingvistică condiţiile favorabile pentru stabilirea unei relaţii critice" Punctul forte al expoziției îl reprezintă modelele arhitecturale (Fig -) care apar exemplare a gândului care a informat expunerea Zevi trecuse prin conceptul care îi era drag "Arhitectura organică" : care a determinat atât forma camerelor - interpretări ale spațiilor Michelangelo - atât prezența "criticilor plastici", elaborări tridimensionale cât și au împins vizitatorul la o lectură a valorilor spațiale ale arhitecturii lui Michelangelo La baza acestor alegeri a stat conceptul de "critică operațională", dezvoltat de Zevi nei ultimii cincisprezece ani de predare la Institutul Universitar de Arhitectură din Venezia : o metodă atât critică, cât și didactică, capabilă să unească istoria și planificarea, unde lectura trecutului a fost în întregime funcţională la formarea limbajului arhitectural contemporan Â

Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â inevitabil, această operațiune de configurare critică a alimentat o confruntare plină de viață și a devenit ținta uneia polemici dure din care au reieșit, printre cele mai acuzatoare, vocile istoricilor de artă Etapa oficială a discuția a fost o dezbatere pe tema expoziției desfășurate la martie în sediul Institutului Național al Arhitectura Palazzo Taverna din Roma, la care au participat - pe lângă supraveghetorii portughezi, Zevi și maltezi - Giovanni Previtali, Renato Bonelli, Nello Ponente și Eugenio Battisti (cf BATTiSTi-BONELLi et alii , pp -) Diatriba s-a extins și în principalele ziare naționale și în presa de specialitate și a văzut protagoniști Paola della Pergola și Giovanni Previtali, ambii s-au angajat în acei ani împreună cu Luigi Grassi la cel nou editia Vietile lui Vasari, publicata in : protagonistul unei aprinse controverse impotriva lui Portoghesi cu privire la alegerile de aranjare (cf MORETTi , p -), directorul Galleriei Borghese, autor atent doi ani înainte de Organizarea muzeelor și funcția lor didactică; argumentativ pentru lipsa unei perspective istorice în care să insereze geniul lui Michelangelo care a fost detașat și izolat de contextul timpului său, Previtali vorbea despre "mobilier" și nu despre amenajare, subliniind că "mobilier, spuneam noi, câștigat de multe lungimi despre Istorie, dintre care doar ruda săracă a rămas pe scenă, mizerabila Cronica, limitată la acționează ca ancilla architectorum", plângându-se de faptul că "inspirația de amenajare a celor doi arhitecți directori" a umbrit perspectiva istorică asupra lui Michelangelo și odată cu ea prezența celor doi istorici de artă, Argan și Maltese, care de asemenea a apărut în comitetul de organizare Vezi PREViTALi a, p PORTOGHESi b, p PORTOGHESi b, p Vezi ZEVi Această expoziție "poetică" apare admirabil exprimată în amenajarea Sălii Fortificațiilor Florentine, care a reprodus în plan unul dintre interioarele studiate de Michelangelo în desenele pentru fortificații conservate la Casa Buonarroti și expuse prin nouăsprezece panouri mari fotografică panourile din polistiren expandat care conturau mediul au fost combinate după o alternanță de elemente proeminente și încastrate, înțelese ca variații spațiale în acord cu compoziția electronică Modulații pentru Michelangelo de Vittorio Gelmetti care a fost special conceput pentru a fi difuzat în cameră și el a transferat "aceeași structură formală a zidului în material sonor" (PORTOGHESi b, p) modelele critice au fost rezultatul unui proiect didactic de trei ani lansat de catedra de istorie de Arhitectură de Bruno Zevi și asistat de pictorul spațial Mario Deluigi, la Institutul Universitar de Arhitectura Veneției Un experiment educațional "în care critica de arhitectură este exprimată nu în cuvinte, ci în chiar limbajul arhitecților, în realitatea tridimensională" (ZEVi , p), căruia Zevi i-a acordat proeminență publică tocmai în anul în care a părăsit Veneția și s-a întors să predea la Roma Pe această bază a fost înființat cursul Istoria arhitecturii Universității Romane, care a văzut parteneriatul dintre Zevi și Portoghesi intensificat de-a lungul anilor Vedea MUNTONi , pp - Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte Fig : Expoziție critică a lucrărilor lui Michelangelo Plastic critic (Foto Oscar Savio, Arhiva Paolo Portoghesi) Fig : Expoziție critică a lucrărilor lui Michelangelo Sala Noii Sacristii din San Lorenzo (Foto Oscar Savio, Arhiva Paolo Portoghesi) Elisa Francesconi Studii ale Memofonte Exemplare în acest sens au fost cuvintele cu care Zevi a introdus numărul de "Arhitectura Cronici și istorie" care a publicat modelele lui Michelangelo în ianuarie înainte ca acestea să fie vizibile la Palazzo delle

Esposizioni: este corect ca inițiativa să plece de la un corp de arhitectură modernă: servește la validarea a doua fază a mișcării de reînnoire, cea angajată în istoricizarea a face contemporan, într-o critică activă și promotoare care știe să-și lărgească orizonturile spre trecut, e arde reziduurile extrinseci ale avangardei dar îi apără și stimulează impulsul mai mult, în momentul delicat al trecerii la post-informal, conceptul de "muncă open" a fost preluat de Zevi în același editorial pentru o lectură actualizată a "non- terminat" de arhitectul și urbanist Michelangelo : Nimeni nu mai crede că acestea sunt întâmplări fortuite; sunt consecințele unui specific atitudine creativă, a unei poetice tocmai al cărei motiv arcan a scăpat complet de critică academică, dar pe care o putem recupera astăzi Ostil lucrării închise, izolat de context de mediu, imun la transformările timpului, oamenilor și utilizărilor, ci ne întoarcem la istorie pentru a localiza referințele unei intenții vii și potrivite, dar totuși în mare parte neexprimat Și aici apare neterminatul lui Michelangelo, metoda a "formație" care refuză să se închidă într-o "formă" obiectivă și se bazează pe creșterea organică, la o lege a dezvoltării deschise a cărei matrice a furnizat Mult vizitat și centrat pe figura unui arhitect răsturnat Michelangelo cu privire la evenimentele curente, expoziţia a redat disecta membra a producţiei sculpturale şi picturale În stilul lui Michelangelo, "anatomizat" și "profanat" printr-o metodologie a Criticii de Arhitectură aplicată istoriei artei Relectura care a fost sugerată a convergit inevitabil asupra problemelor lingvistice ale artei contemporane Prin urmare, pasajul în care Previtali, în criticile sale dure la adresa expoziției, a afirmat că "se poate sărbători bine Michelangelo reducându-l cu banii contribuabilului, la nivelul "Grupului Unu"" Eugenio Battisti, vorbind la Conferința de Studii Michelangelo despre istoria criticii pe Michelangelo, a mers mai departe Battisti, care spre deosebire de Previtali a apreciat expozitia, a legat lectura rațională și optică care o caracteriza "cu cercetarea vizuală actuală, care readuc problemele tematice și motivaționale la nivelul opțiunilor operaționale, propunând o lectură aniconică și nu mai iconologică a lucrărilor, dar fără a pierde Â ZEVi , p Vezi ECO Pentru interpretarea "neterminată" a lui Michelangelo la acea înălțime cronologică, consideraţii ale Paolei Barocchi comentând opera lui Vasari (cf VASARi [-]Â , vol iV, pp - ; ad index vol V, pp - și pp -); referitor la "arhitectura organică" e la interpretarea lui Zevi a "neterminatului" ca "operă deschisă" vezi BAROCCHi , pp - ZEVi , p simplele date cronice cu care Ugo Moretti a comunicat că "în fiecare zi - cu incidență dublă și triplă în cei de sărbători - aproximativ o două sute de oameni înghesuie expoziţia" (MORETTi , p), a fost semnificativ tradus de Renato Bonelli, care a comparat expoziția cu publicarea în fișe ale Divinei Comedie și cu seria Maeștrilor culorii, promovată de editura Fabbri și care au contribuit în acei ani la democratizarea culturală la nivel "popular" (BATTiSTI-BONELLI et alii , p -) O confirmare a rol exercitat prin expunere în imaginarul colectiv și urmăribil într-o referință din romanul The Catacombe în care William Demby, descriind viața de zi cu zi a unei după-amiezi romane, scria: "Îți spun că vrei Am vreo jumătate de oră înainte de programare De ce nu ne oprim la Palazzo delle Esposizioni pentru o privire rapidă la Expoziția Michelangelo?" (DEMBY , p) PREViTALi a, p Tocmai în decembrie , Gruppo Uno și-a prezentat Declarația de poetică cu ocazia primei sale expoziţii la

galeria La Medusa din Roma Vezi GRUPA Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte absolut prin prisma faptului conceptualizării lor extreme" Lărgirea discursului la cercetările contemporane ale artiștilor, el a propus o corespondență între modurile în care a fost implementat, de către artiștii pop, colecția de imagini din lumea contemporană și practica de citat folosit de însuși Michelangelo: este probabil, de asemenea, ca actuala renaștere a dadaismului și difuzarea Pop-Art-ului să ducă la intuiții pozitive: într-adevăr s-ar părea că ca o dorință de imitație nu a naturii fizic, dar de acea altă natură care este tradiția culturală - parafrazez o teză a lui Restany, elaborat ca comentariu asupra folosirii citatelor textuale, a tautologiilor adevarate, de catre neodadaisti - trebuie de fapt, explică într-un om ca Michelangelo, atât de opus oricărei mimese a realității fizice, cel citate surprinzător de explicite din opere clasice, precum Leda și lebăda și, mai ales, Venus Accosciata, transpusă în Fecioară, în Judecata de Apoi, stârnind mânie dell'Aretino, citate în care nu vrem să sugerăm o amintire, ci să prezentăm o imagine deja prefabricată, la care se renunță pentru a da o elaborare stilistică ulterioară, ceea ce nu este transpunerea în noul context Între paranteze trebuie amintit că aceste citate, la Michelangelo care deși a declarat că își amintește fiecare linie trasă și că nu se repetase niciodată, sunt destul de numeroase; și că pentru omul vremii trebuie să fi avut același efect cognitiv de includerea unor elemente mecanice sau obiecte foarte banale pe o placă, sau de amplificare de benzi desenate, postere etc Problemele lingvistice arzătoare ridicate de expoziție și-au găsit unele pregătite a artiștilor italieni, printre cei mai receptivi și sensibili interpreți ai timpului lor Probabil cu referire explicită la expoziția Michelangelo deschisă la Palazzo delle Esposizioni Tano Festa a expus la cea de-a XXXII-a Bienala de Artă de la Veneția, două versiuni ale Creației omului la care se face referire în catalog ca fiind Creația omului (în culoare) e Crearea omului (alb-negru) S-au distins printr-o orientare diferită a figura (de la dreapta sau de la stânga), pentru o distribuție diferită a culorilor de fundal ale panourilor și, în sfârşit, pentru o măsură diferită a acestuia din urmă Dintre cele două lucrări, în prezent se cunoaște doar versiunea conservată în colecție Franchetti, citat de obicei cu titlul simplu de Creația omului (Fig); în timp ce unul a doua (Fig) ne este cunoscută dintr-o fotografie alb-negru publicată în catalogul Bienala Â BATTISTI , p BATTISTI , p EXPOSIȚIA INTERNAȚIONALĂ VENEȚA XXXII , nr și , p Lucrarea a fost apoi reprodusă într-un articol semnat de Calvesi în "Agenția D'Ars" în octombrie (cf CALVESi pp - , repr p , nr), apare și în catalogul unei expoziții bologneze din (cf ANGELi, CEROLI, FESTA, FiORONI), iarăşi fără date utile pentru identificare În , Plinio De Martiis publicase ambele versiuni, in singurul caz in care apar una langa alta in primul numar al revistei de galerie La Tartaruga Vezi CATALOG , pp nr EXPOSIȚIA INTERNAȚIONALĂ VENEȚA XXXII , fig , anexă fotografică pp nr Elisa Francesconi Studii ale Memofonte Fig : T Festa, Creația omului (în alb și negru), , email si hartie emulsionata pe lemn, x cm, colectia Franchetti, Roma Fig : T Festa, Creația omului (în culoare), , hartie emulsionata si email pe lemn, unde nu se stie Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte În picturile derivate de la maeștrii trecutului, Tano Festa nu a apelat niciodată la ajutorul lui fotografii color și,

prin urmare, probabil că, pentru ambele versiuni ale Creației omului, a folosit aceeași fotografie în versiunea sepia folosită pentru munca de Colectia Franchetti; specificația "culoare" sau "alb-negru" ar trebui să se refere exclusiv la tratamentul diferit al fondului Pare plauzibil că lucrarea din colecția Franchetti, că nereprodus în catalogul Bienalei, trebuie identificat cu varianta "alb-negru" negru", deși mici picături de glazură și o aplicare necompactă a culorii albe într-unul unele panouri lasă la vedere bucăți de albastru, ceea ce ar sugera și pentru acesta o primă idee cu un cer colorat În registrul superior există un titlu-titlu, trasarea cu un șablon și duplicat prin utilizarea alternativă a caracterelor gri și albe; The faptul că titlul lipsește în cealaltă versiune sugerează prezența unui fundal colorate astfel încât să nu permită o libertate similară în utilizarea caracterelor tipografice Reproducerea catalogului Bienalei pare să sugereze un fundal clarobscur cu un procedeu analog celui al Detaliului Capelei Sixtine a (Fig) și Detaliul Capelei Sixtine dedicată fratelui meu Lo Savio în acesta din urmă apare de asemenea un cer albastru traversat de nori albi, eliminat in varianta Franchetti; In timp ce în tabloul reprodus în catalogul Bienalei este pictat pe foaia de hârtie fotografică pe care era imprimată imaginea mâinii Creatorului Fig : T Festa, Detaliul Capelei Sixtine, , email si hartie emulsionata pe lemn, x cm, colectie privata Â Detaliile tehnice privind compoziția și "construcția" imaginii au fost clarificate chiar de artist care a declarat: "În acest mod de a folosi colajul ca protagonist al tabloului nu exista, colajul a fost folosit mai mult în sensul asamblarii, al ansamblului de multe fragmente" (DE MARCHIS-FESTA , pp nn) Modalitățile cu care Festa folosește și manipulează fotografia nu sunt, așadar, comparabile cu cele ale colajului cubist de fragmente recompuse după o gramatică formală, în reproducerea fotografică și luată ca "găsită", analog colajului dadaist sau exemplului mai direct care ar putea deriva din decolajul lui Mimmo Rotella: imaginea nu este decupată ci este imprimată pe coli mari, lipite întregi pe suprafața de lemn e revopsit parțial Elisa Francesconi Studii ale Memofonte Dacă artistul a făcut inițial două versiuni diferite cu un fundal colorat (ceea ce da cu toate acestea, acestea s-au distins prin designul omologului și utilizarea diferită a pigmentului pictoriale) a decis apoi să le diferențieze, poate în vederea expoziției comune a celor două tablouri la Bienală la unul dintre cele două exemplare abolirea culorii a confirmat mai puternic interesul a artistului pentru mediul fotografic Alegerile lui Tano Festa par să coincidă cu unele dintre soluțiile prezente în amenajarea Camerei dedicate Capelei Sixtine din expoziţia Palazzo delle Expozitii O scurtă descriere publicată în catalog informează despre prezența în cameră de reproduceri "color" și "alb-negru": O serie de diapozitive color ilustrează episoadele din Geneza și câteva detalii A aruncarea în aer a întregului vă permite să apreciați concepția arhitecturală a marelui mecanism narativ O secvență de fotografii alb-negru documentează aspectele esențiale şi cel mai puţin cunoscut din întregul ciclu Din fotografiile instalațiilor (Fig) reproducerile detaliilor mărite ale frescei apar așezate pe panouri groase în diferite orientări și legate de cârlige care le țin distanța față de perete, cu efect de evidență "obiect" mai mare; pe partea lungă a camera, o succesiune de oglinzi se serpentea in fata grupurilor critico-tematice ale reproduceri, modificând vederea frontală în refracţii care aparent a inversat orientarea și ar putea sugera tehnica

oglinzii fotografice (a practică cunoscută de Tano Festa încă din primele sale studii ca fotograf) Fig : Expoziție critică a lucrărilor lui Michelangelo Sala Capelei Sixtine (Foto de Oscar Savio, Arhiva Bruno Zevi) Festa a realizat, în ambele versiuni, o inovație decisivă față de originalul lui Michelangelo A înlocuit cadrul arhitectural original și puternic al frescei Sixtine o arhitectură din lemn care a împărțit suprafața în patru pătrate; iar în cadrul acesteia cadru lipit, fragmentat, marea reproducere fotografică Imaginea arată așa împărțit în patru secțiuni care neagă integritatea trupului lui Adam și distrug unitatea narațiunea întregii scene Între mâna lui Adam și cea a Creatorului și puneți o pauză Â MOSTRA CRiTiCA , p Tano Festa a studiat fotografia la Institutul de Artă Via Conte Verde din Roma între și Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte cromatic și "perceptiv" cu includerea panoului cu nori gri în varianta "in" alb-negru" și un panou negru în versiunea "color" Această soluție, care rupe optic contactul dintre Dumnezeu și Adam, sugerează reelaborarea, de către Festa, a unei alte surse vizuale la fel de semnificative și că readuce picturile cu tema Creatiei la o chestiune de mare moda la vremea aceea, aceea de mecanisme de percepție Erau probleme pe care artistul le investigase deja în diverse moduri în perioada anterioară găsirea unei referinţe teoretice şi vizuale în paginile Arte e percepția vizuală de Rudolf Arnheim, pe care a citit-o încă din anul publicării sale în italiană în iluminator pentru averea cărții lui Arnheim printre artiștii moderni din Italia și a discurs de Eugenio Battisti intitulat Spre o revigorare a psihologiei vederii? a aparut pe "AiCA", în urma publicării Artă și percepția vizuală Pe când era încă străin la controversa despre grupurile Gestalt (care s-ar opune în scurt timp pozițiilor lui Giulio Carlo Argan și Nello Ponente), Battisti a remarcat că chiar și în "noua figurație" apar adesea scheme gestaltiste, deși nespuse Odihnă, personal, nesigur de validitatea lor într-un context atât de contaminat; jachetele ar trebui să fie povestea, de la sine, care să provoace acea comunicare mai hotărâtă, mai definită, relevante pe care tinerii artiști îl caută Dar, în domeniul artei, este inutil să ridicăm îndoieli a priori; cel toate posibilitățile sunt validabile prin strălucirea unui individ sau a unui grup Oricum poți Spunem că, în timp ce structurile Gestalt se bazează, de la sine, pe contemplarea privitorului, figurațiile care le țin ascunse corespund nevoii resimțite de mulți teoreticieni (și mal infirmată de Arnheim) pentru a justifica empatic funcţia tiparelor formale The povestea, suprapusă acestora, ar avea deci cel puțin capacitatea de a preciza caracterul aceste modele În interesul larg răspândit în jurul temelor perceptive, artiștii au trebuit să citească Arte e lecții de desen de percepție vizuală utile pentru cercetarea pe care o desfășurau cartea cu toate acestea, pentru ei nu a fost doar o contribuție la dezbaterea asupra mecanismelor viziunii; ar putea Â Ne referim la cercetarea privată care a rămas limitată la laboratorul artistului, nereferită în aceasta prilej dar care a fost scrupulos reconstruit în teza de doctorat cu rezultate care ridică munca de Tano Festa și colegii săi de călători din definițiile abuzate și generice ale "realismului obiectului" (ARGAN b, p) și de "reportaj social" (ARGAN d, p) și mai târziu considerat generic ca o inflexiune italiană a "Artei pop" de peste mări Vezi BARiLLi , pp nr ARNHEIM [ ] Vezi articolele publicate

de Argan în "il Messaggero" între august și septembrie Cf ARGAN a; ARGAN b; ARGAN c Vezi PONENTE , pp - Battisti , pp - Prima încercare sistematică de a aplica principiile gestaltismului ca referință metodologică pentru a citind imaginea artistică care demonstrează valabilitatea generală a unor reguli de compoziție, se inserează textul în reflecția asupra răspândirii gândirii Gestalt în Italia în anii , cu o conotație specifică şi alternativă la formularea dezbaterii critice contemporane Aruncând o privire artistic pe teorii științifice ale vederii și folosind principiile Gestalt ca instrument de analiză calibrat pentru o lectură a operelor de artă din orice vârstă și cultură, Arta și Percepția vizuală a fost canalul de diseminare a principiilor percepţii mai bine înţelese de artişti, care ar putea deriva din aceasta punctul de plecare pentru o reflecţie iconografică şi nu strict științific al mecanismelor vederii dezvăluite de Gestalt În difuzarea Gestalt e Dintre problemele privind viziunea în Italia în anii , pot fi identificate, prin urmare, două canale privilegiat: cel al principiilor științifice și teoretice diseminate de numeroase publicații de sector, inclusiv Psihologie de Gestalt de către psihologul german Wolfgang Kohler publicat de Feltrinelli în - care au fost instrumentele teoreticieni la care se face referire de către "Grupurile" de artiști definite de Argan drept "gestaltici" - și un aparent mai mult popular și ușor accesibil, reprezentat tocmai de Arta lui Arnheim și percepția vizuală, din moment ce presupunea Elisa Francesconi Studii ale Memofonte devin și un repertoriu de sugestii iconografice datorită prezenței unor tipare frecvente explicativ al principiilor Gestalt textul citat de Battisti s-a oprit asupra lecturii pe care tocmai i-o dedicase Arnheim la Creația lui Adam de către Michelangelo: Arnheim la p din Artă și percepție vizuală (Feltrinelli) despre creație lui Adam, de Michelangelo, în bolta Capelei Sixtine, observă că "esența reciproc rezultă din ceea ce lovește mai întâi în ochiul observatorului: modelul perceptiv dominantă a lucrării Și, deoarece acest model nu este doar înregistrat de sistemul nervos, dar se presupune că trezește o configurație corespunzătoare de forțe, reacția a observatorului și ceva mai mult decât simpla observare a unui obiect exterior Forțe care caracterizează sensul poveștii devin active în același observator e ele produc genul de participare stimulativă care distinge experiența artistică de acceptarea detașată a informațiilor" Nu știu dar relația mi se pare că ar putea veni, convenabil, cu susul în jos Doar importanța evenimentului, cu care ne-am obișnuit încă din copilărie pentru a interpreta corect cum face creația lui Adam, dată fiind faima lucrării declanșează în noi referința emoțională simbolică cu privire la unirea brațului lui Dumnezeu cu aceea uman, care este mai mult decât un tipar psihologic, simbolul, de data aceasta categoric, etern, Jungian, al unui pact de alianță între uman și sacru Am putea, până acum, chiar să uităm de referință fizică a atingerii mână în mână, folosind o fotografie amputată The raportul ar rămâne valabil şi tema care sancţionează tensiunea optică Și dacă Michelangelo ar fi avut, într-o lucrare atât de celebră, folosind o schemă diferită am fi răspuns la fel Acest pas a făcut parte dintr-un studiu amplu pe care Arhneim, în capitolul despre Simboluri artistice, el a dedicat frescei lui Michelangelo În sprijinul propriilor opinii au avut a publicat un desen care reducea Crearea lui Adam la un tipar vizual : posturile ei mișcările trupurilor lui Dumnezeu și lui Adam au fost transformate într-un "schelet structural" care indica sensul simbolic al reprezentării (Fig) și este interesant de observat cum Tano Festa, în recitirea sa de către Michelangelo, a

încercat unul dintre principiile evidențiate de Arnheim, cea a prezentării unitare a scenei Â o abordare a principiilor gestaltiste necondiţionate de aplicarea preceptelor ştiinţifice şi de adoptarea proceduri tehnice de realizare a lucrării, dar pe o asimilare a acestor principii, exemplificată prin recurs imediat la operele de artă din toate timpurile, diferite ca stil și convenții lingvistice Scopul lui Arnheim a fost nu a fost de a propune o prezentare științifică a principiilor viziunii ci de a adapta principiile de psihologia formei pentru a oferi indicații metodologice pentru privirea și înțelegerea operelor de artă, care în textele au fost analizate și prezentate ca modele perceptuale fără a pierde mesajul și sensul ad ele implicau, interpretate în dublu sens de "sens structural", intern economiei compoziționale a lucrării și a "semnificației conținutului", care a păstrat intactă valoarea comunicabilității proprie fiecărui opera de artă Arhneim însuși, conștient că un text precum Arta și percepția vizuală nu ar putea fi adecvat incluse în Italia și anticipând posibilul risc al unei utilizări exclusiv "tehnice" și instrumentale artiștii ar fi putut face, trimisese în aprilie lui Dorfles, care a publicat-o în Prefață a ediției italiene, o scrisoare de clarificare, în care scria: "Mi se pare, așadar, că cartea ar fi de bună de mică valoare pentru cititorul italian dacă ar fi privit doar ca un tratat exclusiv practic și tehnic, poate de interes pentru psihologi ca o extensie a muncii lor asupra percepției și pentru artiști profesioniști în a sugera niște "trucuri ale meseriei" Nu există nicio îndoială că atât psihologii, cât și artiștii Eu sunt printre cei pentru care cartea a fost scrisă; dar nici ei, nici nimeni altcineva nu va putea profita de pe urma mea descrieri detaliate ale efectelor perceptuale care decurg din caracteristicile formale și cromatice [sic] a cu excepția cazului în care aspectul și sensul sunt în mod constant legate între ele; adică dacă nu tu înțeleg că pe fiecare pagină a cărții singurul meu scop este să încerc să explic cum reușește spiritul a "vorbi" prin forma vizibilă" (ARNHEiM [ ] , p xi) BATTISTI , p ARNHEIM [ ] , fig , p Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte Fig : R Arnheim, modelul The Creation of Man in Art and Visual Perception, fig , p Atenția reînnoită a lui Battisti pentru Michelangelo a continuat, după , în propria sa raport la Conferința de Studii Michelangioleschi și într-o intervenție la "Marcatre", în care a publicat, cu titlul elocvent Michelangelo pop, rezumatul dezbaterii asupra expoziției critice a lucrărilor de Michelangelo care avusese loc în sediul Institutului Naţional de Arhitectură din Palazzo Taverna în martie Aceleaşi concepte ar fi fost reafirmate de el în timpul a conferință despre Michelangelo ținută ca profesor invitat la Universitatea de Stat din Pennsylvania în cu această ultimă ocazie Battisti a revenit asupra subiectului într-un pasaj al său intervenție, adusă în atenția studiilor asupra artistului de Teresa Ruggeri, afirmând cu a aluzie precisă la opera lui Tano Festa: "Un artist de artă pop italiană a introdus, într-una a picturilor sale, foarte faimoasa imagine a Creației Omului din bolta Capelei Sixtine [ ] Astfel un monument vechi, celebru, este transportat într-un alt context și, deși alterat, îşi păstrează totuşi integritatea iconografică" într-o altă versiune a aceleiași teme de Michelangelo, intitulată Din creație of Man (Fig) din , Festa a perfecționat primul plan și a introdus practica trasării din imaginea fotografică Reamintind această lucrare în , artistul și-a explicat intențiile,

subliniind modul în care conștientizarea deplină a unei imagini preexistente era de la el obţinut prin două instrumente distincte: "ochiul" care priveşte fotografia şi "mâna" care traseaza conturul: în acest tablou numit "Din creația omului" există o imagine dublă, imaginea fotografică, mai obiectivă, cea mai apropiată de original pe care am vrut să o contrastez cu una imagine subiectivă, transcrisă manual, trasând-o cu hârtie absorbantă, adică am vrut dă în acelaşi tablou două moduri diferite de a lua contact cu imaginea Exploatand cele doua tipuri de imagine astfel obtinute si intervenind cu nuante inchise ale culoare, Festa a adăugat copia picturală a negativului său, un fel, la imaginea foto-reprodusă fragment al filmului pe care a fost impresionată imaginea Lucrarea, prin urmare, apare ca o mărturie a recuperării fructuoase a studiilor timpurii ale fotografiei solicitate Â Cf BATTiSTI-BONELLI et alii , pp - BATTISTI , citat în RUGGERi p DE MARCHIS-FESTA , pp nr Elisa Francesconi Studii ale Memofonte din "imaginile critice" iconografiei lui Michelangelo expuse la Palazzo delle Expoziții și difuzate în presă și mass-media Fig : T Festa, Din crearea omului, , email si hartie emulsionata pe lemn, x cm, colectie privata Cu imaginea dublă pozitiv-negativ, artista a introdus tehnica trasării, care ar avea recurs aproape exclusiv în anii următori (începând de la lucrări a expus în octombrie la prima sa expoziție personală după întoarcerea sa din America , la galerie The Turtle) în acele lucrări Tano Festa a introdus un nou subiect de Michelangelo, un detaliu al bustului Aurorei sculptat de Michelangelo pentru sarcofag a ducelui Lorenzo de' Medici în Noua Sacristie a San Lorenzo din Florența Imaginea Aurorei este transpusă pe pânză prin trasarea manuală a unui diapozitiv proiectat pe pânză și apoi colorat cu email albastru Pentru diferitele versiuni de Aurora în care artistul reproduce profilul din stânga al statuii, putem ipoteza folosirea aceluiași diapozitiv, cu diferite grade de zoom și cu proiecția Â Durata exactă a acestei șederi nu a fost încă reconstruită Prima informare documentară a avem și o scrisoare trimisă de artistul din New York lui Plinio De Martiis din martie ; într-o în urma unei scrisori scrise la aprilie de la Acapulco către Giorgio Franchetti, Festa explică că marți, aprilie plecase din New York spre Mexico City precizând că de la sosirea sa la New York înainte de asta plecare rămăsese în capitala americană "doar zece zile" (Arhiva Giorgio Franchetti, mai târziu AGF, Scrisoare de la Tano Festa către Giorgio Franchetti, Acapulco aprilie) Informațiile permit întâlniri plecarea lui din Italia în a doua jumătate a lunii martie Festa petrecută probabil în America acolo cea mai mare parte a verii anului , dar în momentul de față nu există nici un indiciu sigur al întoarcerii sale în Italia Acolo documentația epistolară găsită în acest moment oferă informații până la mai dar în acestea scrisori artistul manifestă alternativ dorința de a petrece toată vara în America și de a se întoarce în Italia toamna dar si perspectiva revenirii la Roma pana vara Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte din când în când în direcția corectă sau în sens invers Începând cu pista de profil Petrecerea și apoi intervenit, în unele versiuni, cu fundaluri de culoare care au subliniat calitatea plastică a originalului (Fig); în altele, evidenţiind caracterul marcat marcat a contururilor și o gravare specială a profilelor (Fig) a suprapus siluete de rigle de lemn, pătrate, cercuri și reticulele: acestea sunt

prezențe introduse în acel an pentru a nouă reprezentare a cerurilor, înțeleasă, deși fără alte lămuriri, ca o derivație din American Optical Art Fig : Card-invitație de la expoziția personală a lui Tano Festa, La Tartaruga, octombrie , (recto "De la Michelangelo: detaliu al mormintelor Medici",) Fig : T Festa, De la Michelangelo: detaliu al Mormintelor Medici, , email pe pânză, x cm, Colecția Franchetti, Roma LA LA Sursa din care artistul a derivat acea imagine specială a Aurorei a fost identificată prin un observator neobișnuit al scenei romane, milanezul Duilio Morosini Potrivit artistului, da a fost măsurat cu reproducerea unui detaliu dintr-un "afiș" pentru sărbătorile lui Michelangelo (de data aceasta realizate cu vopsea alb-negru) pe care Festa o proiectează pe un "ecran" albastru suprapunând apoi reguli de desen gri asupra figurii chinuite a mormintelor Medici discuri geometrice [ ], filigrane, zăbrele care l-au lovit în timpul unei vizite la unul expoziţie de "artă optică" americană intervievat de Giorgio De Marchis despre valoarea acelor pătrate și elemente geometric, artistul a declarat despre strălucirile cerului cu nori și mici cercuri negre: Le-am făcut în ' , sunt ceruri din New York: am făcut deja ceruri în ' , mi-a venit destul de natural introduceți-le în obiecte precum ferestre și obloane, apoi le-am făcut subiectul principal Aceste Â legătura este indicată de Morosini în recenzia expoziției romane (MOROSiNi) și este apoi reluată de Maurizio Fagiolo Dell'Arco care va vorbi despre "omagiu-ultraj la op-art" (FAGiOLO DELL'ARCO ; FAGiOLO DELL'ARCO , pp nn) MOROSiNi Elisa Francesconi Studii ale Memofonte mingile nu au un caracter ironic chiar dacă la New York la vremea aceea era așa de toate Op că cerul a ajuns să fie văzut în bile, dungi, pătrate mici Aș evalua aceste articole ele devin elemente gramaticale ale unui joc, chiar dacă se pune un pătrat galben lângă a pătrat albastru ca într-o lucrare constructivistă Apoi sunt aceste cutii care sunt ca rame, care creează piese diferite, tablouri diferite în același tablou, mai multe contexte pe același tablou plan referirea artistului la cadru ne permite să identificăm o legătură mai mare plauzibile în comparație cu sugestiile labile și generice care provin de la American Optical Art, de ex pe care o putem urmări, din nou, la medierea vizuală a tabelelor cuprinse în cartea de Arnheim Percepţia mişcării a fost exemplificată prin modele geometrice în care au fost afișate pozițiile asumate de obiect în timpul mișcărilor sale în spațiu prin mici forme circulare aşezate în succesiune (Fig -) Figurile - : R Arnheim, Arta și percepția vizuală, fig , p ; smochin ab, p Când descrieți traseul unei mingi aruncate în aer, ilustrat în modelul , Arhneim a făcut o referire explicită la cadrul filmului: "Observând pentru exemplu o minge aruncată în aer, veți vedea pozițiile asumate ulterior de aceasta în câmpul vizual sunt prezentate în figura așa cum este fixat mai sus i cadre dintr-un film" În plus, aceleași modele au fost discutate de Arhneim - și un savant a limbajului cinematografiei - în raport cu mişcarea stroboscopică: adică percepţia de numai mișcare aparentă, derivată din succesiunea imaginilor în secvență rapidă, condiție necesară pentru a recompune secvențe cinematografice în care vă imaginați unul pe altul din apropiere sunt unificate în percepția observatorului Â Â Â Â Â Â Â Â Â DE MARCHIS-FESTA , pp Nu ARNHEIM [ ] , fig , p ibidem, p Cf ARNHEIM [ ] Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci Studii Memofonte Aceste ultime reflecții pot determina căutarea unor referințe mai precise la filme despre Michelangelo produs în anul centenarului și în special la două

cazuri emblematice care a atras atenția : "filmul de artă" filmat de Michelangelo în colaborare cu Charles Cornad de Luigi Moretti, care a fost membru al Comitetului Național de Onoruri Michelangiolesche și "critofilmul" Michelangelo de Carlo Ludovico Ragghianti, finanțat de statul italian și inclus în programul oficial de sărbători precum expoziția de Palatul Expoziției Ambele filme au fost proiectate la Veneția la XXV Mostra Internazionale d'Arte Film organizat cu ocazia celei de-a XXXII-a Bienale de Arte în care a fost Festa prezent cu cele două versiuni ale The Creation of Man: filmul lui Moretti a câștigat Premiul Special al juriului la al VI-lea Festival Internațional de Film de Artă , pe septembrie Critofilmul Michelangelo, a fost proiectat și însoțit de o prezentare a lui Giovanni Gronchi în lipsa unor dovezi care să poată mărturisi un interes specific al Festa pentru unul dintre cele două filme, ne limităm la a evidenția particularitatea funcționării "critice" a filmului de Ragghianti care a început cu binecunoscuta afirmaţie "Acest film este o lectură şi o analiză critică a limbajului artistic al lui Michelangelo, realizată cu limbajul vizual al cinema" În film s-a acordat o atenţie deosebită Capelei Medici, obiect al o secvenţă lungă Planurile s-au învârtit în jurul grupurilor sculpturale și în cazul specific - diferit de imaginile mai cunoscute care propuneau o vedere frontală a grupului - mergând de la amurg până la zori s-au oprit în partea stângă a statuii cu a recuperarea întregului şi a detaliilor care pare să dialogheze cu tăietura imaginii adoptate de Tano Festa Tano Festa va lucra la iconografia Aurorei în cursul anului , completându-i pe a lui reflecţie în timpul celui de-al doilea sejur american, început în ultimele luni ale anului e care a durat până în ultimele luni ale anului La New York Festa a fost foarte productivă, dar impactul cu metropola nu i-a modificat exclusiv repertoriul figurativ concentrat pe variațiile picturilor inspirate de Aurora lui Michelangelo Un indiciu al citirii acestor lucrări și, mai ales, al spiritului în care se aflau realizat și conținut într-o scrisoare trimisă de artist lui Giorgio Franchetti: picturile sunt toate despre Michelangelo în Mormintele Medici Sunt cu adevărat frumoase și diferite de atât ceea ce am făcut până acum Unele cu fundal roz au scrierea în maniera picturilor vechi cubo-futuriști, adică: MiCH GEL EL UN cu imaginea repetată și suprapusă Apoi altele cu un fundal galben cu bare negre deasupra orizontală și doar câteva detalii ale figurii dar disociate, de ex [schiță] [ ] Nu am pus niciodată piciorul într-o galerie, nu din prezumție crede-mă, dar cred acum am aproape treizeci de ani și problema este să nu mai văd ce să fac pentru mine [ ] New York e Â într-un context de răspândire mai largă punctăm drama televizată Viața lui Michelangelo difuzată de la Rai duminică seara pentru trei episoade începând cu decembrie Vezi GRASSO , pp - Vezi BELLiNi , pp - Vezi CL A se vedea CRITOFILMELE lui CARLO L RAGGHiANTi , pp - Elisa Francesconi Studii ale Memofonte foarte frumos dar acum nu ma mai deranjeaza, probabil de asta pot sta aici in studio tot timpul zi fără a avea vreo curiozitate să ocolească După toate probabilitățile, scrisoarea se referă la ciclul de picturi intitulat Michelangelo potrivit lui Tano Festa: în unele, profilul Aurorei apare dublat și repetat pe el suprafață pentru a sugera o idee de mișcare cinematografică (Fig); în altele, detaliile izolate de chipul și bustul Aurorei, apar dislocate pe suprafața galbenă perfectă corespondență cu descrierea pe care artistul a asociat-o cu schița din scrisoare (Fig) În timp ce până în acel moment Festa a reprezentat întotdeauna detaliu de sus al bustului

Aurorei, cu acest nou ciclu, după trei ani, recuperarea a început la descompunerea imaginii care a început cu cele două versiuni ale Creației a omului expus la Bienala din ; și l-a dezvoltat, prin practica desenului de trasare, cu un limbaj mai strict pictural Fig : T Festa, Michelangelo după Tano Festa, , email pe pânză, x cm, colecție privată Fig : T Festa, Michelangelo după Tano Festa, , email pe pânză, x cm, colecție privată La întoarcerea sa din a doua ședere la New York, aceste lucrări au fost prezentate în două expoziţii personale care au avut loc simultan la galeria il Punto din Torino şi la Galeria Arco d'Alibert din Roma Cele două expoziții au fost prezentate în catalog cu o introducere de către Furio Colombo, corespondent din New York pentru "L'Espresso" și "La Stampa" În text a venit a propus o relatare evocatoare a experienței americane de la Festa, trăită de artist ca episod de actualizare lingvistică asupra artei internaţionale dar ca experienţă a clarificare interioară, concentrată în întregime pe subiectele lui Michelangelo spune Columb cum au fost pictate aceste tablouri într-o cameră a hotelului Chelsea "arătând drept Â AGF, Scrisoare de la Tano Festa către Giorgio Franchetti, New York, octombrie TANO FESTIVAL a TANO FESTIVAL b Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LÀ Studii ale Memofonte panorama unui zid care se va afla la vreo doi metri de fereastră" Informaţia este contrazisă de cuvintele artistei care îi descrisese atelierul lui Giorgio Franchetti ca "o cameră mare cu două ferestre luminoase" Dar textul introductiv a captat pe deplin atitudinea de detaşare a lui Festa de scena artistică americană şi reînnoită conștientizarea propriei opere, reafirmată mereu de artist în scrisorile sale din America Colombo a amintit într-un frumos pasaj al textului episodul din Festa care, la aterizarea de întoarcere în Italia, "mângâie ambalajul pânzelor sale la vamă" A existat, din partea jurnalistului-critic, așteptarea viziunii unor opere capabile să dezvăluie America și "relația dintre istoria unui tânăr pictor care a plecat în căutarea unei alte scene, de care nu știa nimic" A fost în schimb uimirea - deschide cutiile - de a fi confruntat cu slabi, pentru că decantat cu experiență, memorii despre "aerul american": Dar cuferele sunt pline de Michelangelo Capul disproporționat de mare al lui Michelangelo pentru dungile de lumină, pentru fundalurile colorate (acel smalț orbitor și mai dur care se găsește doar în New York) pentru invențiile grafice, pentru soluțiile formale, pentru restul citatelor op și pop în fundul ochilor plini de imagini A adus o obsesie la clasa turistică de la Roma în New York și de la New York la Roma, cum cineva poartă o boală, un vis recurent sau un poveste de dragoste Â COLOMBO , pp nr AGF, Scrisoare de la Tano Festa către Giorgio Franchetti, New York, octombrie Artistul se exprimase deja asupra acestui subiect în scrisorile trimise în timpul primei sale șederi, în , când, în timp ce la Roma, criticii au asociat producția sa cu arta pop americană și ulterior recunoscută în lucrări despre contaminările Aurora cu Op Art, Tano Festa a scris: "Totuși, New York nu mi-a dat și va da socul la care ma asteptam Și mă bucur de asta Mi-ar plăcea ca prietenii noștri comercianti și critici din Roma (dar din nefericire ca sa intelegi trebuie sa vii acolo) li se baga in cap ca la Roma se fac lucruri interesante ca da ei fac aici (adica la New York) si invers, ca pe scurt sa nu ne mai uitam la cei care se intorc NY de parcă s-ar fi întors din Rai pe Pământ Sunt bine la New York și oricum nu mă voi

întoarce înainte de sfârșitul lunii mai, totuși simt că dacă acest oraș îmi dă ceva, îmi va da în afara tabloului pe scurt, eu nu mai avem toată America [sic] ca anumiți critici xenofili de origine și, din păcate, anumiți prieteni, care admirăm și prețuim în egală măsură Când mă voi întoarce la Roma și mă voi întoarce la muncă, o voi face fără să aud de la mine văr al nimănui, o voi face ca cineva care se ocupă de treburile lui și știe că afacerile lui contează ca ale altora, nici mai mult nu mai puțin" (AGF, Scrisoare de la Tano Festa către Giorgio Franchetti, Acapulco aprilie) COLOMBO , pp nr Elisa Francesconi Studii ale Memofonte ANEXA DOCUMENTARĂ ASLFT, plicul Scrisoare de la Tano Festa către Plinio De Martiis, Londra, decembrie Londra Dragă Pliniu, când încep să-ți scriu, îmi amintesc că înainte de a pleca mi-ai spus asta probabil pe , care se întâmplă să fie luni, ai fi plecat la Paris, așa că mă întreb dacă înainte de a primi această scrisoare, să nu vă întâlniți aici, la Londra sau la Paris Îți mulțumesc pentru telegrama ta iubitoare și singurul pe care l-am primit, apoi a fost unul telefon de la mama mea Prieteni ca de obicei, nici nu se gândesc la anumite lucruri La inaugurare a fost multă lume, mai mult decât m-aș fi așteptat Restany lipsea, asta și a venit la Paris din New-York a doua zi După vernisaj (așa se scrie?) ne-am dus cina la Cupole și apoi ne-am dus la casa lui Rumney din Ile St Louis, care este soțul lui Peggy După aceea, proprietarul Cresy Horse Parlour, care este un prieten al lui Janine, lua cina cu noi (cred că o cheamă Bernardine, sau așa ceva) ne-a invitat la el, unde erau cele obișnuite hotties trântind burta, fundul și șoldurile înainte apoi înapoi, dar pe scurt, este obișnuitul supă, așa că am intrat într-o cameră privată să bem niște chestii, cu toată lumea strigând, înăuntru mai ales Spoerri, care la un moment dat mi-a arătat o piesă de mobilier unde ușile, negre și roșii, arătau ca obloane Și a adăugat că cea mai bună Festa a fost acolo Să nu mai vorbim de el trebuia să spună asemenea prostii cu tot fumul acela, am avut puțin astm, așa că am incheiat prematur În cele din urmă, la patru dimineața, am renunțat cu toții (Schwarz și Baj) au plecat de mult pe scurt, dacă nu era astm la mijloc era și distracție Janine a fost foarte afectuoasă cu mine, mi-a spus că i-a plăcut foarte mult expoziția și apoi mie chiar și Pierre a spus asta a doua zi și mi-a plăcut și mie, așa că acele complimente nu mă înțeleg s-au stânjenit am ajuns la Londra ieri seară, era șapte sau puțin mai devreme după-amiaza, M-am dus să ajung la hotelul unde stau acum (voi sta acolo o săptămână, apoi mă voi întoarce la Paris), până la Trafalgar Square unde se află monumentul lui Nelson Mi-a făcut impresie imens Să-l văd pe tipul ăla sus (și foarte înalt) singur, singur în mijlocul tuturor acelor oameni ce e dedesubt, o mare melancolie m-a cuprins Și în același timp, văzându-l pe Nelson acolo sus, izolat, mi-a dat mare uimire Toate acestea vor depinde probabil de proporții a monumentului față de piață, pătratul așa cum este atunci când este animat, cu luminile și oameni, dar pe scurt, impresia a fost puternică, așa că m-am gândit la obeliscuri și mi-am spus că tema nu este epuizată, ci dimpotrivă se pot face lucruri formidabile cu ea luni Voi cumpăra multe cărți poștale ale monumentului Nelson și, dacă găsesc și un mic turnat bronz (ca la Roma sunt cele ale Colosseumului) apoi la Roma voi folosi acest material pt o sculptură mare intitulată în amintirile Londrei (în memoria Londrei) Nu acum vino și spune-mi că "amintiri" este scris greșit, pentru că se referă la amintire, și nu la sărbătoare înmormântare (în acest caz s-ar scrie "memorie") Pe de altă parte, dacă greșesc, totul este vina mea prieten, în care am destulă încredere Salutări pentru Ninì, Giorgio, Mario, o îmbrățișare pentru tine, Tano

Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte Arhiva Giorgio Franchetti Scrisoare de la Tano Festa către Giorgio Franchetti, New York, octombrie New York octombrie - Ziua lui Columb Dragă Giorgio, contrar previziunilor tale, am avut dreptate să-mi urmez instinctul venind aici Mă simt grozav, în formă și încrezător Am o garsonieră la hotelul Chelsea Plătesc de dolari pe săptămână si o camera mare cu doua ferestre luminoase si baie personal Dorm și muncesc din nou Am făcut deja tablouri și am comandat și plătit în avans pentru pânze pe care o primesc luni picturile sunt toate despre Michelangelo în Mormintele Medici eu sunt cu adevărat frumos și diferit de ceea ce am făcut până acum Unele cu fundal roz scrisul alla maniera vechilor picturi cubo-futuriste, adică: MiCH GEL EL UN Cu imaginea repetată și suprapusă Apoi altele cu un fundal galben cu bare negre deasupra orizontală și doar câteva detalii ale figurii dar disociate, de ex [schiță] miercurea viitoare Bonino va veni să vadă picturile L-am sunat la telefon și a fost foarte frumos Mă trezesc dimineața devreme și încep imediat să lucrez Mă opresc seara, la sapte sau opt Apoi ies la cina la Max's, Kansas City salată, homar, vin alb Nu am pus niciodată piciorul într-o galerie, nu din îngâmfare crede-mă, dar cred că până acum Am aproape treizeci de ani și problema este să nu mai vezi pentru mine ce să fac Dacă se întâmplă ceva în simt că Bonino este interesat de lucrare Stau câteva săptămâni să fac sau tablouri altfel voi fi în Italia la începutul lunii noiembrie pentru că îmi doresc foarte mult să lucrez la sculpturi O văd des pe Barbara, într-un mod senin și relaxat, alături de mine și foarte afectuoasă și dulce cum poate fi un prieten drag și vechi Mi-e dor de Roma New York este foarte frumos dar acum nu ma mai deranjeaza, probabil de asta pot sta aici in studio toata ziua fără a avea vreo curiozitate să se întoarcă Dragă Giorgio, s-a născut impulsul de a-ți scrie această scrisoare de la faptul că azi dimineață când m-am trezit în timp ce lucram m-am gândit cât de mult sau cum te-ai luat Îmi pasă de problema că reușesc ca artist Am crezut si ca uneori esti groaznic e durere în fund Oricum salutare si daca ai timp da-mi un mesaj, ne vedem in curand Salut Anne Tano Hotelul Chelsea W New York NY Elisa Francesconi Studii ale Memofonte Bibliografie ACCARDi, CASTELLANI, FESTIVAL, KOUNELLIS, SCHIFANO Accardi, Castellani, Festa, Kounellis, Schifano, Catalogul expoziției, Galleria Notizie, Torino ANGELi, CEROLI, FESTIVAL, FiORONI Îngeri, Ceroli, Festa, Fioroni, Kounellis, Pascali, Schifano, Tacchi, Catalogul expoziției, Galleria De' Foscherari, Bologna ARGAN a GC ARGAN, Formă și formare, "il Messaggero", septembrie , p ARGAN b GC ARGAN, Cercetări Gestalt, "il Messaggero", august , p ARGAN c GC ARGAN, Motivele grupului, "il Messaggero", septembrie , p ARGAN d GC ARGAN, Raport final, în cadrul celei de-a XII-a Conferințe Internaționale a artiștilor, criticilor și cercetătorilor de artă, Actele conferinței (Rimini-Verucchio - septembrie), Riccione , pp - ARNHEIM [ ] R ARNHEIM, Arta și percepția vizuală, Milano (ediția originală Arta și percepția vizuală în psihologia ochiului creator, Berkeley și Los Angeles, University of California Press,) ARNHEIM [ ] R ARNHEIM, Film come Arte, Milano (ediția originală Film as Art, Berkeley și Los Angeles, University of California Press,) BARILLI R BARiLLi, Prezentare, în O GENERATIE BAROC P BAROCCHI, Istoria artei în Italia Manifeste, controverse, documente Între neorealism și anii nouăzeci - , voi iii, Torino BATTISTi E BATTiSTI, Spre o revigorare a psihologiei vederii?, "AiCA", a eu, dosar , , p - BATTISTI-BONELLI şi colab E BATTiSTI, R BONELLI et alii, Michelangelo POP Antologie a dezbaterii pe tema: "Expoziţia critică a operelor lui Michelangelo, "Marcatre", a ii,

, mai-iunie , pp - BATTISTi E BATTiSTI, Anticlasicism through Antiquity (Michelangelo O interpretare modernă Cinci prelegeri de Eugenio Battisti Profesor invitat la Catedra de Istoria Artei Universitatea de Stat din Pennsylvania), pp - în RUGGERI , pp - Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte BATTiSTI E BATTiSTI, Istoria criticii lui Michelangelo, în Proceedings of the Conference on Michelangioleschi Studies, Proceedings of Conferinta, (Florenta-Roma), organizata de Comitetul National de Onoare in Michelangelo, Roma , pp - BELLINI R BELLiNi, , Moretti și Ragghianti pentru Michelangelo: o provocare filmică, în LUiGi MORETTI RATIONALISM SI TRANSGRESSIVITATE , pp - BRIGANTI G BRiGANTi, Un ochi la Roma și unul la New York, "il Messaggero", mai CL CL, filmul lui Ragghianti pe plajă "Singuratatea" lui Michelangelo într-un frumos documentar color, "Corriere della Sera", septembrie , p VIȚII M CALVESi, Propuneri polemice la Bienală, "Agenția D'Ars" a V, nu , , p - CATALOG "CATALOG ", editat de P De Martiis, COLUMB F COLOMBO, pentru Tano Festa, în TANO FESTA a și TANO FESTA b COSTA A COSTA, Carlo L Ragghianti the art critofilms, Udine DE MARCHIS-FESTA G DE MARCHIS, T FESTA, interviu, în TANO FESTA DEMBY W DEMBY, Prezentare, în LO SAViO TOTAL articulații DEMBY W DEMBY, Catacombele, New York CRiTOFILM By CARLO L RAGGHiANTi critofilmele lui Carlo L Ragghianti Toate scenariile, preluate de la Valentina La Salvia, intervenții de Vittorio Fagone, Antonino Caleca, Lorenzo Cuccu, Lucca ECO U ECO, Munca deschisă: formă și nedeterminare în poetica contemporană, Milano XXXII EXPOZIȚIE INTERNAȚIONALĂ VENEȚIA XXXII Bienala Internațională de Artă, Catalogul expoziției, Veneția XLV EXPOZIȚIE INTERNAȚIONALĂ VENEȚIA XLV Expoziție Internațională de Artă Bienala de la Veneția Puncte cardinale ale artei, Catalog a expoziției, Veneția Elisa Francesconi Studii ale Memofonte BEAN OF THE ARCO M FAGiOLO DELL'ARCO, Un pictor-regizor la "Tartaruga", "L'Avanti", noiembrie BEAN OF THE ARCO M FAGiOLO DELL'ARCO, planetariul Tano Festa, în TANO FESTA BEAN OF THE ARCO M FAGiOLO DELL'ARCO, Raport : artele astăzi în Italia, Roma BEAN OF THE ARCO M FAGiOLO DELL'ARCO, Frații: Francesco Lo Savio și Tano Festa, în EXPOZIȚIA XLV VENEȚIA INTERNAȚIONALĂ , pp - UNSERIE A GRASSO, Viața lui Michelangelo, în Encyclopaedia of television, Milano , pp - GRUPA Grupa : Gastone Biggi Nicola Carrino, Natò Frasca, Achille Pace, Giuseppe Uncini, Catalog of expoziție, Roma KoHELER W KoHELER, Psihologia Gestalt, Milano FACULTATEA DE ARHITECTURĂ A UNIVERSITĂȚII DIN ROMA Facultatea de Arhitectură a Universității din Roma "La Sapienza" de la origini până în anul Discipline, profesori, elevi, editat de V Franchetti Pardo, Roma LO SAViO F LO SAViO, Spațiu-Lumină: evoluția unei idei, Roma INTELEPTUL TOTAL articulații Francis Lo Savio Articulații totale, Catalogul expoziției, Roma LUiGi MORETTI RAȚIONALISM ȘI VIAȚA TRANSGRESIVĂ Louis Moretti Raționalism și transgresiune între baroc și informal, catalogul expoziției, editat de B Reichlin, L Tedeschi, Roma MORETTI U MORETTi, Michelangelo , "Agenţia D'Ars", a V, nu , , p - MOROSiNi D MOROSiNi, "Expozițiile personale" romane ale lui Tano Festa și Franco Sarnari Doi tineri pictori de avangardă, "Paese sera", noiembrie EXPOZITIE CRITICA Expoziție critică a lucrărilor lui Michelangelo, Catalogul expoziției, editat de P Portoghesi, B Zevi, Roma Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte MUNTONi A MUNTONi, Două strategii inovatoare în predarea istoriei arhitecturii: Leonardo Benevolo e Bruno Zevi, - , în FACULTATEA DE ARHITECTURA A UNIVERSITĂȚII DIN ROMA , pp - VEST N PONENTE, Raport, în cadrul celei de-a XII-a Conferințe

Internaționale a artiștilor, criticilor și cercetătorilor de artă, Proceedings of conferință (Rimini-Verucchio - septembrie), Riccione , pp - PORTUGUESI a P PORTOGHESi, Expoziție critică a lucrărilor lui Michelangelo la Palazzo delle Esposizioni din Roma, "Cronici de arhitectură și istorie", n , anul X, nr , iunie , p - PORTUGUESI b P PORTOGHESi, Notă despre punere în scenă, în MOSTRA CRiTiCA , pp - PREViTALi a G PREViTALi, La Palazzo delle Esposizioni din Roma Fantezii despre Michelangelo, "Renaștere", februarie , p - PREViTALi b G PREViTALi, 'Michelangelo demistificat', "Paragone Revista de artă figurativă și literară", a XV, Nu , , p - CL RAGGHIANTI RAGGHiANTi, Michelangelo, film, Ruggeri T RUGGERi, : Michelangelo după Tano Festa, "Abitare la Terra", aV, , pp - SENATUL REPUBLICII Senatul Republicii, Procesele rezoluției Comisiei a VI-a pentru învățământ public și arte plastice, a II-a întrunire în sediul deliberativ, octombrie Disponibil la: http: www senato it service PDF PDFServer DF pdf [data acces octombrie] FESTIVALUL TANO Tano Festa, Catalogul expoziției, Galeria J, Paris FESTIVALUL TANO Tano Festa, Catalogul expoziției, Galleria Schwarz, Milano FESTIVALUL TANO Sărbătoarea Tano Lucrări - , Catalogul expoziției, Galleria La Salita, Roma PETRECERE TANO a Tano Festa, Catalogul expoziției, Galleria il Punto, Torino PETRECERE TANO b Tano Festa, Catalogul expoziției, Galleria Arco d'Alibert, Roma Elisa Francesconi Studii ale Memofonte FESTIVALUL TANO DE LA MONDRIAN LA MICHELANGELO Tano Festa de la Mondrian la Michelangelo Lucrări din până în , Catalogul expoziției, editat de D Lancioni, Roma O GENERAȚIE O generație: Adami, Angeli, Aricò, Castellani, Del Pezzo, Festa, Mauri, Pozzati, Recalcati, Schifano, Catalogul expoziției, Galleria Odyssia, Roma VASARi [-] G VASARi, "Viața lui Michelangelo" în edițiile din și , editată și comentată de P Barocchi , voi IV-V, Napoli-Milano Vila E ViLLA, Franco Lo Savio, "Appia Antica Atlasul artei noi" n , Vila E ViLLA, Atribute ale artei de azi - , Milano ViVALDi C ViVALDi, Asterisco Trei expoziții la "la Tartaruga", Roma, "Colaj", nr , martie , p - ZEVi B ZEVi, Spre o arhitectură organică, Torino ZEVi B ZEVi, A ști să vezi arhitectura Eseu despre interpretarea spațială a arhitecturii, Torino (ediția a șasea) ZEVi B ZEVi, Michelangelo în proză, "Arhitectura Cronici şi istorie", n , a iX, nu ianuarie , pp -
Tano Festa și Michelangelo: un episod de avere vizuală în Roma în anii șaizeci LA Studii ale Memofonte ABSTRACT eseul examinează un nucleu de lucrări ale lui Tano Festa create între și , investigând cu metoda filologică gama de surse posibile prin care artistul elaborează unele iconografii Michelangelos Analiza stilistică a lucrărilor, ghidată de scrierile private ale lui Festa și de o relectură dintre binecunoscutele sale afirmații, ne permite să constatăm cum este meditația la Michelangelo contemporan cu o fază intensă de experimentare asupra tehnicilor mecanice de producţie a imaginii Alegerile lui Tano Festa sunt precizate într-o serie de referințe figurative și literare, care evidențiază rolul exercitat în imaginația artistului de sărbătorile promovate pentru aniversarea celui de-al -lea centenar de la moartea lui Michelangelo ( ) cu acea ocazie, prin intermediul recurgând la mijloace fotografice şi cinematografice, opera lui Buonarroti a făcut obiectul unui neobişnuit interpretare critică care a convergit spre investigarea mecanismelor vederii, centrală în cercetare lingvistică a artei contemporane și explorată de Tano Festa prin mijlocirea artei și a percepției vizuale de Rudolf Arnheim Acest eseu analizează un grup de lucrări create de Tano Festa între și și investighează posibilele surse pentru lucrul artistului asupra iconografiilor lui Michelangelo Buonarroti Stilisticul analiza

lucrărilor lui Festa se bazează pe propria sa corespondență și pe binecunoscutele sale declarații, aici nou reconsiderat ajută la clarificarea faptului că gândirea lui Festa despre Michelangelo este contemporană cu a lui experimentarea tehnicilor mecanice de producere a imaginilor Alegerea subiectelor de către Tano Festa reflectă o serie de referințe figurative și literare, care permit evidențierea rolului jucat în sa imaginație prin sărbătorile pentru cel de-al IV-lea Centenar al morții lui Michelangelo ( ) Cu acea ocazie, Opera lui Michelangelo a fost supusă unui proces critic care a profitat de mass-media precum fotografie și cinema Această interpretare critică s-a concentrat pe investigarea procesului de viziune, o preocupare centrală în arta contemporană și a fost explorată de Tano Festa prin sugestii el a scos din Artă și percepție vizuală o psihologie a ochiului creator de Rudolf Arnheim Fabio Belloni Studii di Memofonte ATERIZARI ȘI PIZZI AMORE MIO ÎN MONTEPULCIANO ÎN Contemporanii s-au întrebat deja despre ceea ce uimește și astăzi: orice prezice un titlu atât de neobișnuit și ireductibil la oricare altul din sezon? Un astfel de nume, de fapt, nu simțise niciodată o expoziție, darămite o expoziție de avangardă așa cum pretindea a fi cel inaugurat la Montepulciano în vara anului singular Amore mio posedat nu se limita însă la titlu Pentru ocazie, o mână de artiștii au decis în cele din urmă să se testeze cu alegeri care nu au legătură cu protocoalele A căutat un loc necunoscut pentru mainstream, a identificat un finanțator, și-a dat o temă cu ochiuri mai mari posibil, el a extins invitația unor colegi care nu sunt neapărat legați de cercetări similare Snubul - evident - era rezervat criticii: la Palazzo Ricci, pentru o dată, regulile trebuiau artiștii dictează, nu criticii Primele rânduri ale comunicatului de presă au informat despre multe ambiții trimis presei "Expoziția - citim - vrea să inaugureze un alt comportament, fără precedent în istoria costumului cultural: afirmarea responsabilității directe pentru fiecare artist să se configureze critic în afara medierii obişnuite a criticii de artă" Dar pt pe cât se dorea să se elibereze de obiceiuri, doar vremurile provocării păreau departe: acum ar trebui puse pe ordinea de zi deschiderile și gesturile de conciliere Tot pentru asta în timpul lucrării, un interpret a fost chemat să joace un rol important, în timp ce ziua lacului a fost urmată de o conferință cu intenția de a face din ea stările generale ale critica italiana Dragostea mea a fost așadar un experiment, cel al unei categorii care încă purta semnele a mobilizării din împreună cu disputa civilă la care toată lumea s-a simţit potrivit în cele mai variate moduri, de atunci exponenții săi își aduseseră și rațiunile în arenă corporative Dezbateți cu pasiune despre independența lor ca profesioniști și împreună cu intelectualii au devenit un exerciţiu învecinat celui creativ recidivele sunt instantanee: artiști da s-au transformat în cifre consumate de controverse, cu sâcâiala întrebărilor fără răspuns sigur și predispus la ceartă publică așa cum nu se văzuse încă În Montepulciano că comportamentul din ritualurile deja stabilite a suferit un răgaz Discuțiile epuizante de la final deceniul părea să se rezolve brusc: ceea ce până acum fusese doar visat sau, în cel mai bun caz cazuri, suferise de abstractizare, acolo a căpătat formele cele mai persuasive Modul antiinstituțional, cel management fără împuterniciri, recunoașterea într-o comunitate de asociați, schimb de piese, absența premiilor, a juriilor sau a concursurilor: aceste mișcări - toți au fost de acord - au garantat supremația ale artistului, au fost antidotul unui colegiu critic alături de care coexistența a avut loc întotdeauna mai anevoios Răspândite pe o suprafață mare de metru pătrat tipografic, rapoartele

susțineau dovada; ei au inteles excelența împreună cu mecanismele sale neobișnuite, au fost privite fără prea multe prejudiciază şi operele unei avangarde despre care încă se putea spune că este înţeleasă cu greu "Cel mai vital eveniment al anului artistic" , scria o semnătură proeminentă care rezumă voci dintre cele mai multe Unii s-au grăbit să-l redenumească: aici este "Antibienala" - comparațiile fac impus, și nu numai pentru că este anul Bienalei într-un anotimp în care fiecare operațiunea culturală este încărcată cu așteptări foarte mari și apoi aproape întotdeauna se regăsesc reciproc demolate de bilanțele finale, lecturi similare merită toată atenția Și totuși dragostea mea nu a fost doar locul de aterizare al multor auspicii sau o vacanță din cele mai testate circuite - care, de altfel, ar fi deja mult - : în domeniul cercetării estetice, a reprezentat lansarea unei sensibilități ale cărei mirosuri Pe lângă intervievații care au oferit mărturii prețioase cu amintirile lor, autorul dorește să mulțumească Flavio Fergonzi, Angela Vincenti și Claudio Abate Arhiva Privată Montepulciano, acum APM, comunicat de presă nr de A Bonito Oliva, nedatat (dar iunie) MENNA a, p Aterizări și vederi Dragostea mea la Montepulciano în Studii ale Memofonte tocmai începuseră să se manifeste Oricine a vizitat Palazzo Ricci a observat-o în ciuda unui titlu atât de iubitor, înăuntru era un aer ciudat martorii, pt mai exact, au raportat o climă mortală Acest lucru a uimit de două ori pentru că era pentru un imaginar cu un ritm emoțional puternic, artiștii nu au venit pentru prevederi sau programe, ci într-un mod neașteptat și fiecare după noua sa atitudine a pornit invers de la vitalismul care până acum, oricare ar fi fost moda, ea dictase cursul: acea dimensiune grea care se învecina antropologia a zăbovit multă vreme printre experiențele vizuale ale deceniului care tocmai intrase Mai mult de patruzeci de ani distanță, se întâmplă adesea să citești rezultatele verii artei din : the vizibilitatea unui critic destinat unei cariere lungi si de succes, succesiunea unor initiative demne inspirat inițial de acesta Curios să insist atât de mult asupra consecințelor plecării în schimb în mister nu mai puțin importante lucrări, roluri și motive Iubirea mea, pe de altă parte, și întotdeauna a scăpat de controlul studiilor, chiar și celor mulți care o recitesc de ceva vreme istoria neoavangardei italiene Cei care au dorit până acum să o abordeze au făcut-o astfel dispus doar la un catalog care, oricât de plin, nu este tocmai un instrument elocvent O copertă albă precede un șir de fotografii alb-negru pe pagină întreagă: puține ilustrează ceea ce a fost de fapt expus Nici un eseu, doar un comentariu introductiv, nişte legende laconice şi nişte declaraţii dezarmante de poetică toate - și aproape acordat să o anticipeze - îndeplinește un scop foarte studiat suprafeţe informaţionale mai reconfortante în schimb reasamblarea revistei de presă contemporană, interogând protagoniștii rămași, căutând fotografiile instalațiilor și, mai ales, răsfoirea în arhiva cine a fost admirabilul sponsor al evenimentului Așa că aici încercăm să dăm socoteală despre ocupația de câteva luni el a catalizat straturi mari ale Italiei artistice, ținându-și privirea larg pentru a împleti datele cu cele confruntări de timp Vremuri, moduri și portrete Stimate profesor Gino Marotta, îmi face plăcere să vă comunic, personal și în numele dumneavoastră a Centrului Cultural Poliziano, de care sunt Președintele responsabil, că ideea pe care ați propus-o, pt un eveniment artistic care va avea loc în primăvara-vara anului , este foarte interesant [ ] Vă rog, într-adevăr, vă invit să vă ocupați de întreaga structurare a expoziției, în partea conceptuală e tehnica propusă și prezentată de dvs iar pe aprilie când Maria Russo i-a trimis

această scrisoare lui Gino din Montepulciano Marotta Soția notarului Emilio Vincenti, Russo, în vârstă de de ani, este deja un intelectual din referință pe scena locală predă istoria artei la liceul clasic, în timp ce la Centru Culturale Poliziano, pe care a fondat-o, promovează întâlniri, forumuri de film și spectacole de teatru The preferințele sale artistice nu sunt legate de o epocă: studiază Renașterea și Baroc (în mai târziu va semna eseuri despre Michelozzo, Poliziano și Andrea Pozzo), dar vizitează și fiecare ediție a Bienalei Din când în când rămânea la Roma: aici, la începutul anului , îl cunoaște pe Marotta e mediul care gravitează în jurul lui Oportunitatea este oferită de unele achiziții făcute de Russo la Mana Art Market, galeria specializata in multiple de arta condusa de artist impreuna cu sotia sa Nancy SÃ¹bito face o propunere reciprocă: într-un Montepulciano care a fost întotdeauna impermeabil la contemporan , un colectiv de tineri conceput de Marotta e finanţat de Russo APM, Scrisoarea lui M Russo către G Marotta, aprilie Pentru un profil biografic exhaustiv al Mariei Russo (-), vezi ROSENKRANZ , pp - Vezi "MANA" a lui NANCY MAROTTA Vezi rezumatul evenimentelor și expozițiilor toscane în CONTINUiTA Fabio Belloni Studii ale Memofonte Două expoziții personale ale lui Marotta, în speranța unei expoziții în orașul nostru, apar pe martie în "L'Araldo Poliziano" devenind primul document public în acest sens Mai puțin de patru luni mai târziu - Amore mio se va deschide pe iunie - acea speranță va fi prins contur Vremuri ca asta oricât de scurt va permite orice fel de crism: Russo va obține patronajul Municipalității, acordul notabililor din Poliziano, un catalog publicat de Centro Di și mai ales un sit istoric precum Palazzo Ricci, clădirea recent restaurată, atribuită în mod tradițional lui Baldassarre Peruzzi (Fig) Marotta, la rândul său, este un artist cu multe resurse care a strâns deja succese De aproape cinci ani, sculpturile sale din metacrilat în formă de animale sau copaci le fac un interpret singular al pop italiană Cu toate acestea, aceasta este doar partea cea mai expusă a unei activități care, cu colaborarea Olivetti și a altor companii, merge până la designul industrial Dincolo la expoziţiile importante din ultima vreme, deci, programa lui înregistrează şi un non succesiune neglijabilă a comisiilor publice în toată Italia Pe scurt, Marotta jonglează mai departe diferite mese cu o ușurință rară: Leonardo Sinisgalli nu a fost ironic când pe "Corriere della Sera" din mai a dezvăluit că "a existat un moment în care [el] ar fi a putut avea contractul de publicitate pentru întreaga Autostrada del Sole" Dacă sunteți acum artist promotor al unei expoziții și de ce în experiențele sale recente din trecutul genului nu ei lipsesc împreună cu practica dobândită la Mana cu expozițiile personale și de grup ale altora, a fost și el acolo de fapt, printre creatorii lui Lo spazio dell'immagine, evenimentul căruia, patru ani mai târziu, intenționează împrospăta spiritul proiectul depus de Marotta în primăvara anului a beneficiat de discuţii cu Fabio Mauri și Paolo Scheggi: acestui colectiv care menține discuții constante și a distanta - o alcatuiesc doi romani si un milanez - se afla de fapt geneza Amore mio Este indicat să citiți pasajele importante, și pentru că acel document va avea norocul să primească unul implementare fidelă Inițiativa va consta în două etape În primul rând, expoziția artiștilor: